

Arbejdsmiljøforskningsfonden & Det Strategiske Arbejdsmiljøforskningsudvalg

Til Arbejdsmiljørådet

Redegørelse for Arbejdsmiljøforskningsfondens virke i 2016

1. Indledning

Arbejdsmiljøforskningsfonden blev etableret med satspuljeaftalen for 2003 i overensstemmelse med de anbefalinger, som Arbejdsministeriets udvalg om Arbejdsmiljøforskning gav i 2001.

Arbejdsmiljørådet har siden 2011 årligt overført midler fra rådets sekretariat til forskningsfonden (se tabel 1). Rådet udpeger desuden repræsentanter til fondens arbejde med prioritering af forskningsmidlerne. Som led i dette samarbejde udarbejder fonden hvert år en redegørelse om fondens aktiviteter til rådet.

2. Fondens grundlag og bevillinger

Formålet med fonden blev med satspuljeaftalen i 2003 angivet som: ”Formålet med fonden er at afhjælpe, at personer udstødes fra arbejdsmarkedet på grund af nedslidning, arbejdsulykker og arbejdsbetingede lidelser. En forøget viden om årsager og belastninger samt disses afhjælpning vil have stor betydning for arbejdsmiljøforholdene. Der er derfor behov for at styrke dansk arbejdsmiljøforskning som anbefalet af Arbejdsministeriets Udvalg om Arbejdsmiljøforskning i februar 2001.”

Der var dengang en midlertidig bevilling på 82,6 mio. kr. for perioden 2003-2006, og ved de efterfølgende satspuljeforhandlinger blev der hvert år afsat nye midler til fonden.

Ved satspuljeaftalen for 2009 blev det aftalt, at Arbejdsmiljøforskningsfonden finansieres permanent. Tabel 1 viser de samlede midler, som er til rådighed fordelt på år:

Tabel 1 – Fondens midler fordelt på år

År/mio. kr.	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Finansloven	57,6	55	55,4	55,7	55,7	55,7	55,7
Rådet	5,8	4,6	1,9	2,1	2,1	2,1	2,1
I alt	63,4	59,6	57,3	57,8	57,8	57,8	57,8

3. Fondens uddeling i 2016

Arbejdsmiljøforskningsfonden består af tre udvalg: Det Videnskabelige Arbejdsmiljøforskningsudvalg (DVU) og Udvalget for Udvikling og Udredning (UUU), som foretager den faglige bedømmelse af ansøgningerne, samt Det Strategiske Arbejdsmiljøforskningsudvalg, som prioriterer og indstiller, hvilke ansøgninger der skal have støtte.

Arbejdsmiljøforskningsfonden havde to ordinære opslag i 2016 med ansøgningsfrist hhv. 1. marts og 1. september med fire hovedtemaer:

- Psykisk arbejdsmiljø
- Arbejdsulykker
- Muskel- og skeletbesvær
- Virkemidler i arbejdsmiljøarbejdet

Det Strategiske Arbejdsmiljøforskningsudvalg besluttede ekstraordinært at tilføje et tema om luftvejs- og hudlidelser i forbindelse med opslaget i september. I strategien for 2016-2017 fremgår det, at ”Fonden vil i perioden afsøge behovet for at supplere med yderligere arbejdsmiljøtemaer med udgangspunkt i de bidrag, der er modtaget i forbindelsen med høringen over Fondens strategi.” I forlængelse heraf vurderede udvalget, at det var relevant at tilføje dette femte tema i en begrænset periode.

Til den første ansøgningsrunde i marts modtog fonden 42 ansøgninger, hvilket er lidt under niveauet for tidligere år. 16 af disse ansøgninger blev af DVU og UUU bedømt til at opfylde de forskningsfaglige kvalitetskrav. Der blev ved første runde bevilget i alt 25,7 mio. kr. til 8 projekter.

Til den anden ansøgningsrunde i september modtog fonden 59 ansøgninger. 22 af disse ansøgninger blev af DVU og UUU bedømt til at opfylde de forskningsfaglige kvalitetskrav. Der blev ved anden runde bevilget i alt 30,6 mio. kr. til 14 projekter. Af disse var de fire inden for temaet om luftvejs- og hudlidelser.

Endvidere har der været behandlet et opslag om en arbejdsmedicinsk udredning med ansøgningsfrist 1. september 2016. Det drejer sig om:

- Udredning af hvilke erhvervmæssige påvirkninger der kan medføre udvikling af erhvervsbetinget allergisk astma

Til opslaget vedr. den arbejdsmedicinske udredning modtog fonden én ansøgning, som fik bevilget 700.000 kr. til udredningen.

Også i 2016 fik fonden mange genansøgninger. 32 projekter genansøgte, og heraf fik 9 projekter bevilget midler.

Der har også i 2016 været ansøgninger fra institutioner, der ikke i forvejen har en bevilling hos fonden. Dette peger på, at fonden har fastholdt sin position som en institution, der finansierer arbejdsmiljøforskning bredt.

De støttede projekter er kort beskrevet og tematiseret i bilaget 'Liste over igangværende projekter 2016'. Desuden er vedlagt 'Liste over afsluttede projekter i 2016'.

Uddelingerne i 2016 er i tabel 2 fordelt på tema:

Tabel 2 – Tilskud fra Arbejdsmiljøforskningsfonden 2016

Tema	Antal projekter	Beløb i mio. kr.	Pct. af samlet uddeling
Psykisk arbejdsmiljø	4	10,4	18,5
Virkemidler	7	20,9	37,1
Muskel-skelet	2	5,7	10,1
Ulykker	4	8,4	14,9
Luftvejs- og hudlidelser	4	10,2	18,1
Udredning	1	0,7	1,2
I alt	22	56,3	100,0

Herudover er der i 2016 anvendt ca. 2,6 mio. kr. til administration af fonden, herunder løn, honorering af de faglige udvalgs medlemmer og afholdelse af konference, hvilket svarer til 4,6 % af den samlede bevilling.

4. Status for Arbejdsmiljøforskningsfonden ved udgangen af 2016

Tabel 3 viser uddelingerne fordelt på samtlige temaer, man har kunnet søge inden for siden fondens start i 2003 og frem til udgangen af 2016. De første to kolonner viser, hvor mange opslag, der har været inden for de enkelte temaer i perioden. Kolonne 3 viser, hvor mange projekter, der har fået støtte inden for hvert tema. Kolonne 4 viser, hvor stort et beløb, der er bevilget inden for hvert tema, mens kolonne 5 viser, hvilken andel det bevilgede beløb udgør af den samlede bevilling.

Som det fremgår af tabellen, er der i denne periode samlet støttet 284 projekter til et beløb på 758,7 mio. kr.

Nogle af projekterne omhandler problemstillinger inden for flere af temaerne. Det gælder især projekterne bevilget inden for temaerne 'psykisk arbejdsmiljø' og 'virkemidler'. Psykisk arbejdsmiljø er med 168,2 mio. kr. i støtte til i alt 64 projekter det største tema både i relation til antal projekter og samlet støtte set over tid. Virkemidler er det næststørste tema, mens muskel- og skeletbesvær er tredjestørst, hvad angår antal projekter og samlet støtte. Temaernes størrelse afhænger naturligvis af, hvor mange gange de har været slået op, men de afhænger også af, i hvilket omfang de pågældende temaer favner de mest udbredte arbejdsmiljøproblemstillinger på arbejdspladserne, samt hvor store forskningsmiljøerne er inden for det pågældende tema.

Tabel 3 – Støttede projekter i perioden 2003-2016

Tema	Opslag 2003-2006	Opslag 2007-2016	Antal projekter	Mio. kr.	Pct. af samlede bevilling
Udstødelse og sygefravær	1		5	24,8	3,3
Ulykker	1	14	29	85,6	11,3
Nye teknologier	1		5	12,6	1,7
Virkemidler	2	13	55	131,1	17,3
Arbejde med mennesker	1		5	17,5	2,3
Mindre virksomheder	1		3	10,5	1,4
Psykisk arbejdsmiljø	2	14	64	168,2	22,2
Muskel-skelet	1	14	39	100,3	13,2
Støj		4	7	22,5	3,0
Nyt arbejdsliv	1	5	17	62,4	8,2
Stoffer og materialer		5	15	45,4	6,0
Luftvejs- og hudlidelser		1	4	10,2	1,3
Viden og handling		2	3	12,7	1,7
Brandfolks helbredsrisici		2	2	5,5	0,7
Nanocenter		1	1	30,0	4,0
I alt forsknings- og udviklingsprojekter			254	739,3	97,4
Udredninger			30*	19,4	2,6
I alt støttet			284	758,7	100,0

* Af disse er 23 arbejdsmedicinske udredninger til brug for Erhvervsstyrelsens udvalg

I perioden 2003-2006 blev temaer for fondens opslag delvist bestemt ud fra satspuljeaftalerne i forbindelse med fondens oprettelse og ved satspuljeaftalerne for 2004 og 2005. Fra 2007 og frem til og med 2011 har fonden slået de samme syv brede temaer op. Disse temaer var de fire prioriterede områder (arbejdsulykker, psykisk arbejdsmiljø, muskel- og skeletbesvær og støj) samt de tværgående temaer om virkemidler og nyt arbejdsliv. Desuden var stoffer og materialer medtaget som tema. I udgangspunktet har der været lige mange midler til de syv temaer hvert år: ca. 8 mio. kr. Den faktiske fordeling af støtten er dog sket efter en konkret vurdering af projekternes arbejdsmiljørelevans og kvalitet og hvor mange ansøgninger af tilstrækkelig forskningsfaglig kvalitet, der rent faktisk var indenfor temaet.

Siden 2012 har temaerne for fondens opslag været de tre prioriterede arbejdsmiljøområder, 'arbejdsulykker', 'psykisk arbejdsmiljø' og 'muskel- og skeletbesvær', samt det tværgående område 'virkemidler indenfor arbejdsmiljøarbejdet'. I 2. runde i 2016 var der som nævnt et ekstraordinært tema om luftvejs- og hudlidelser.

Selvom der er fokus på de nævnte temaer, lægger fonden stadig vægt på, at man kan søge støtte til temaer, der går på tværs af de prioriterede områder. Det er således muligt at søge støtte til projekter, der omhandler f.eks. mindre virksomheder, unge og nyansatte, udstødelse og sygefravær indenfor de prioriterede områder. Det fremgår af de konkrete opslag, hvilke emner fonden er særligt interesseret i at få udforsket, udviklet eller afprøvet.

I tabel 4 er det opgjort hvilke typer institutioner, som gennem årene har modtaget støtte fra fonden.

Tabel 4 – Samlet støtte i perioden 2003-2016 fordelt på bevillingsmodtager

Ansøgere	Antal bevilgede projekter	Bevilgede midler (mio. kr.)	Gns. bevilget pr. projekt (mio. kr.)	Pct. af samlet bevillingssum
NFA	85	282,1	3,3	38
AMK	79	217,5	2,8	29
Universiteter	57	168,9	3,0	23
Rådg. virksomheder	25	62,0	2,5	8
Øvrige	13	17,4	1,3	2
I alt	259	747,9	2,6	100

* Oversigten har ikke medtaget 23 arbejdsmedicinske udredninger med en samlet bevilling på 11,1 mio. kr.

Støtte til ph.d.'er og postdocs

Fonden besluttede i 2007 at styrke sin indsats for forskeruddannelse på arbejdsmiljøområdet bl.a. ved at muliggøre, at ph.d.-studerende kan søge om midler inden for alle strategiens temaer. Fonden har i 2016 støttet 9 ph.d.'er og 1 postdoc, og siden 2006 støttet 87 ph.d.'er og 12 postdocs.

5. Forskningsresultater

Der er i 2016 afsluttet følgende projekter:

1. Dansk Center for Nanosikkerhed, NFA
2. Arbejdsmiljø, psykisk helbred og arbejdsmarkedstilknytning i udsatte grupper (AhA), NFA
3. Arbejdsmiljøet for beskæftigede med leddegigt, NFA
4. Brugerdreven simulation i design af arbejdsystemer i hospitalssektoren, DTU
5. Center for forskning i virkemidler og arbejdsmiljøindsatser (CAVI), AAU
6. Nakke-skuldremerter og erhvervstilknytning blandt tidligere syersker – en opfølgingsundersøgelse, AMK Herning
7. Dit Arbejdsliv Nu - tryghed og trivsel i arbejdet for unge i erhvervsuddannelser. Et udviklingsprojekt, AMK Herning
8. Forbigående risikofaktorer betydning for arbejdsulykker, AMK Odense
9. Har bygge-anlægsarbejdere i Danmark øget risiko for at få KOL – og hvilke forebyggelsesperspektiver er der? AMK Bispebjerg
10. Indsats mod arbejdsulykker ved offentlige bygge-anlægsprojekter, hvor der beskæftiges udenlandsk arbejdskraft, COWI A/S
11. Kvalitet og arbejdsmiljørigtig projektering i bygge- og anlægsbranchen (KAMP-SFU), DTU
12. Lange arbejdstider og brug af psykofarmaka, NFA
13. Midt om natten, NFA
14. Helbredsskader og partikelforurening i Københavns Lufthavn, Kastrup, AMK Bispebjerg
15. Psykisk helbred og velbefindende i omsorgsarbejdet (PIO), NFA
16. Ressourcepersoner i arbejdsmiljøarbejdet - erfaringer fra et virkemiddel i praksis, TeamArbejdsliv
17. Sammenhæng mellem selvrapporterede fysiske arbejdskrav og objektive feltmålinger, NFA

18. Sikker Identitet - Et randomiseret interventionsstudie på byggepladser baseret på social identifikation og sikkerhedsklima, AMK Herning
19. Arbejdsrelaterede risikofaktorer for operationskrævende skulderlidelser, AMK Aarhus
20. Sunde skraldemænd går efter livslang arbejdsmarkedstilknytning, Kræftens Bekæmpelse
21. Et nyt redskab til at måle arbejdsevnen, KU
22. P-Lean, en handlingsorienteret metode til APV af psykisk arbejdsmiljø, DTU
23. Udvikling af toolbox-møder til forbedring af forebyggelses- og sikkerhedskultur i byggebranchen, NFA
24. Validering af spørgeskemaer – Kulturel tilpasning, afprøvning og validering af den danske version af spørgeskemaer om arbejdsfunktionsevne, troen på og parathed for tilbagevenden til arbejde, MarselisborgCentret
25. Virtuel ledelse, arbejdsmiljø og social kapital, COWI A/S

Resuméer af resultaterne fra de afsluttede projekter er vedlagt som bilag til denne redegørelse.

6. Formidlingsaktiviteter

Formidling af forskningsresultater

En væsentlig opgave for fonden er at sikre, at resultater fra de støttede projekter bliver formidlet. Fonden lægger stor vægt på, at projekterne producerer både populær og videnskabelig formidling. Den videnskabelige formidling vil typisk være videnskabelige artikler, konferencebidrag og bogkapitler, mens populærformidlingen vil kunne ske gennem artikler i fagblade og aviser, tv-indslag, sociale medier, blog-indlæg etc.

Det er et krav, at projekterne indeholder en gennemarbejdet formidlingsplan, der tydeligt viser, hvordan projektet tænkes formidlet og gjort tilgængeligt i både et videnskabeligt og et bredere regi med fokus på mulige brugere af projektets resultater. Fonden stiller krav om, at forsknings- og udviklingsresultaterne gøres offentligt tilgængelige med henblik på, at resultaterne kan anvendes som en del af grundlaget for arbejdsmiljøindsatsen. I forbindelse med projektafslutning skal alle projekter således i slutrapporten til fonden vurdere, hvordan projektets resultater på kort og lang sigt kan bidrage til at forbedre arbejdsmiljøet.

Siden 2012 har fonden haft yderligere fokus på forskningsformidling ved at stille skærpede krav til populærformidlingen af forskningsresultaterne. Fonden pålægger således nye projekter, at de ved projektafslutning udarbejder en populærvidenskabelig artikel.

Fonden er til stadighed opmærksom på behovet for formidling og holder sig løbende opdateret med forskellige projekters formidlingstiltag og vurderer, om der på baggrund heraf er grundlag for at stille yderligere krav til formidlingstiltag.

I 2016 er afslutningsskemaet blevet forenklet, så projekternes resultater og perspektiver for arbejdsmiljøet fremstår tydeligere og mere overskueligt.

Videncenterets formidling

Samarbejdet med Videncenter for Arbejdsmiljø er et vigtigt led i formidlingsstrategien. Når en ansøger har fået bevillingstilsagn af fonden, modtager ansøgeren et brev fra Videncentret, hvori Videncentret tilbyder at udarbejde en populærvidenskabelig artikel til Videncentrets nyhedsbrev og webportal www.arbejdsmiljoviden.dk, når projektet er afsluttet. Fonden genfremsender

formidlingstilbuddet, når projektet nærmer sig sin afslutning. Videncentret formidler alle fondens afsluttede projekter i et samarbejde med forskeren bag projektet. Alle slutrapporterne bliver formidlet som en populærartikel, der bliver publiceret på VFA's portal www.arbejdsmiljoviden.dk og udsendt med VFA's nyhedsbrev. VFA vurderer hver gang, hvilke muligheder der er for formidling for det enkelte projekt. På den baggrund bringes resultaterne af udvalgte projekter også i Magasinet Arbejdsmiljø og på sociale medier.

Møder med branchearbejdsmiljøråd

Da BAR'ene har gennemgået en omstrukturering til branchefællesskaber har de årlige BAR-møder med Arbejdstilsynet ikke været afholdt. Fonden har tidligere år præsenteret en række af de forsknings- og udviklingsprojekter, som har fået støtte inden for det seneste år, og som vurderedes at have relevans for det pågældende BAR. Formålet med at informere BAR'ene om udvalgte projekter er at gøre BAR'ene opmærksom på mulighederne for anvendelse af projektresultaterne. Når der på ny etableres møder mellem branchefællesskaberne og Arbejdstilsynet, forventer fonden at fortsætte den nævnte praksis.

Fondens årskonference

Arbejdsmiljøforskningsfonden afholdt sin årlige konference den 11. januar 2017. På konferencen blev der præsenteret resultater fra 10 projekter, der enten var afsluttede eller tæt på afslutning. Der blev samtidig præsenteret 20 poster fra igangværende projekter.

Som et nyt tiltag blev der etableret spørgsmål- og svarsessioner med de enkelte oplægsholdere, hvor man i mindre grupper kunne stille spørgsmål og gå i dialog med forskerne om deres resultater, og hvor man kunne cirkulere til de forskellige oplægsholdere. Fonden fik mange positive tilbagemeldinger på dette tiltag og forventer at fastholde oplægsformen til den næste konference.

Vedlagt

- ./. Tematiseret liste med igangværende projekter
- ./. Tematiseret liste med projekter afsluttet i 2016
- ./. Slutschemaer for de afsluttede projekter i 2016

ARBEJDSMILJØFORSKNINGSFONDEN

Liste over igangværende projekter

Januar 2017

Igangværende projekter i oversigt – pr. januar 2017

Psykisk arbejdsmiljø

Antal projekter: 26 Samlet bevilling: 65,9 mio. kr.

Arbejdsulykker

Antal projekter: 16 Samlet bevilling: 41,0 mio. kr.

Muskel- og skeletbesvær

Antal projekter: 19 Samlet bevilling: 50,1 mio. kr.

Virkemidler i arbejdsmiljøet

Antal projekter: 28 Samlet bevilling: 70,0 mio. kr.

Udstødelse og sygefravær

Antal projekter: 1 Samlet bevilling: 1,6 mio. kr.

Nye teknologier, nye organisations- og ansættelsesformer og arbejdsliv

Antal projekter: 1 Samlet bevilling: 5,0 mio. kr.

Støj

Antal projekter: 1 Samlet bevilling: 4,0 mio. kr.

Stoffer og materialer

Antal projekter: 3 Samlet bevilling: 9,6 mio. kr.

Luftvejs- og hudlidelser

Antal projekter: 4 Samlet bevilling: 10,2 mio. kr.

Brandfolks mulige helbredsrisici ved arbejdet

Antal projekter: 2 Samlet bevilling: 5,5 mio. kr.

Udredninger

Antal projekter: 3 Samlet bevilling: 1,4 mio. kr.

Samlet for igangværende

Antal projekter: 104 Samlet bevilling: 264,3 mio. kr.

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
Tema: Psykisk arbejdsmiljø		
<p>Titel: Oplevelsen og betydningen af indflydelse i arbejdet mellem selv-ledelse og målstyring: et mixed methods studie Ansøger: NFA</p> <p>Projektets formål er at opdatere vores viden om oplevelsen og betydningen af indflydelse i det moderne arbejdsliv. Projektets resultater kan anvendes i praksis til at etablere et indflydelsesniveau, som øger medarbejdere og lederes psykiske velbefindende og muligheder for at løse kerneopgaven.</p> <p>Projektet vil kombinere kvantitative og kvalitative analyser (mixed methods) for at besvare følgende forskningsspørgsmål:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hvad betyder indflydelse i arbejdet for medarbejderes og lederes psykiske velbefindende, selvvalgte stressniveau og oplevelse af mulighederne for at løse kerneopgaven? 2. Hvilken betydning har de to samtidige og ofte modsatrettede styringsrationaler - selvledelse og målstyring - for medarbejderes og lederes oplevelse af graden og karakteren af indflydelse i arbejdet? 3. Hvad gør medarbejdere og ledere i praksis for at skabe et indflydelsesniveau, der muliggør løsning af kerneopgaven og fremmer et godt psykisk velbefindende? 4. Er sammenhængen mellem indflydelse og psykisk velbefindende non-lineær, således at mere indflydelse er forbundet med bedre velbefindende op til et vist punkt, hvorefter mere indflydelse er forbundet med mindre velbefindende? 5. Er sammenhængene mellem indflydelse i arbejdet og hhv. psykisk velbefindende, selvvalgt stressniveau og mulighederne for at løse kerneopgaven ens eller forskellige i forskellige typer af jobs? <p>I de kvantitative analyser anvendes spørgeskemabesvarelser fra 4340 personer, der i 2015 blev tilfældigt udvalgt indenfor 14 jobgrupper, som repræsenterer det danske arbejdsmarked bredt (fx, postbude, skolelærere, læger). I de kvalitative analyser gennemføres fokusgruppeinterviews og feltstudier med observation på arbejdspladser inden for henholdsvis vidensarbejde og relationsarbejde, fordi selvledelse og målstyring her ofte anvendes samtidig. Dette giver mulighed for detaljeret at undersøge indflydelse i organisationer, der i særlig grad er præget af selvledelse og målstyring. Fordi betydningen af indflydelse på det danske arbejdsmarked bredt undersøges, opnås også viden om indflydelse i arbejdet, som kan anvendes på tværs af brancher.</p>	12-2019	3,4
<p>Titel: Hvad betyder det psykosociale arbejdsmiljø og individuel sårbarhed for rapportering af mobning på arbejdspladsen? Ansøger: AMK Bispebjerg 1 ph.d.</p> <p>Undersøgelsens formål er at undersøge i hvilket omfang det psykosociale arbejdsmiljø målt ved krav-kontrol modellen, anstrengelses-belønningsmodellen, organisatorisk retfærdighed (procedurer og relationer), ledelseskvalitet, social kapital og rolleklarhed prædikterer senere rapportering af mobning samt den relative betydning af disse faktorer (hvad er vigtigt og hvad er mindre vigtigt). Vi vil også analysere om og hvordan personlige karakteristika påvirker sammenhængen mellem psykisk arbejdsmiljø og rapportering af mobning, hvilket kan have betydning ved planlægning af indsats overfor muligt særligt sårbare medarbejdergrupper.</p>	06-2020	2,2

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>Projektet er baseret på allerede indsamlede data (PRISME- og MODENA-kohorten), hvor knapt 4.000 offentligt ansatte organiseret i omkring 400 arbejdsenheder i Region Midt har besvaret spørgeskemaer med 2 års mellemrum i 2007, 2009 og 2011. I data-analysen ses på den prospektive sammenhæng mellem psykisk arbejdsmiljø målt som medarbejdernes gennemsnitlige opfattelse og nye rapporter af mobning.</p> <p>Undersøgelsen gennemføres af en ph.d.-studerende med en baggrundsgruppe af forskere med ekspertise indenfor epidemiologi, arbejdsmedicin, arbejdspsykologi og biostatistik. Resultater foreligger efter 3-4 år og vil forhåbentligt kunne danne grundlag for opdaterede anbefalinger og indsatser til at imødegå mobning på arbejdspladsen.</p> <p>Sideløbende med PhD projektet gennemføres en mindre pilotundersøgelse for at afklare, om det kan lade sig gøre at inddrage arbejdspladsen med henblik på information om mobbeprocesser som supplement til oplysninger fra mobningsramte. I samarbejde med Arbejdstilsynet tilbydes medarbejdere i Region Hovedstaden som kontakter arbejdstilsynets mobbe-hotline rådgivning ved klinisk psykolog ved Arbejds- og miljømedicinsk afdeling, og i forbindelse hermed undersøges i hvilket omfang der med den mobbe-ramtes frivillige samtykke kan indhentes yderligere fortrolig information fra kolleger og/eller ledere på arbejdspladsen. I givet fald vil der være grundlag for et senere projekt, som belyser mobbeprocesser på arbejdspladsen fra flere sider.</p>		
<p>Titel: Negative sociale relationer på arbejdspladsen og risiko for diabetes og hjertekarsygdom. Ansøger: KU 1 ph.d.</p> <p>Det er veletableret, at visse dimensioner af psykisk belastende arbejdsmiljø kan medføre en moderat øget risiko for en række kroniske sygdomme, heriblandt hjertekarsygdom og type 2 diabetes. De helbredsmæssige konsekvenser af andre aspekter af psykisk arbejdsbelastning, som fx vold, trusler og krænkende adfærd er til gengæld mindre velbelyst.</p> <p>For at kunne etablere virkningsfulde interventioner på området er det vigtigt fokusere på flere dimensioner af psykisk arbejdsbelastning samt afdække de mekanismer, hvorigennem psykisk arbejdsbelastning påvirker helbredet.</p> <p>Nærværende forskningsprojekt har til formål at afdække sammenhængen mellem negative sociale relationer på arbejdspladsen (herunder vold, trusler og krænkende adfærd) og risikoen for udvikling af diabetes og hjertekarsygdom samt at kvantificere de mentale, adfærdsmæssige og fysiologiske mekanismer, der kan forklare en sådan sammenhæng.</p> <p>Projekts formål belyses ud fra omfattende data fra fem veletablerede, internationalt anerkendte forløbsundersøgelser af arbejdsforhold og sundhed fra Danmark, Sverige, England, Finland og Frankrig. Tilsammen indeholder disse studier gentagne målinger af psykisk arbejdsbelastning, depression, sundhedsadfærd og helbred på over 180.000 personer.</p> <p>Som følge af den store statistiske styrke, man opnår ved at koble data fra disse studier, vil projektet bidrage med en unik mulighed for også at adressere mindre hyppigt forekommende arbejdsbelastninger såsom vold, trusler og krænkende adfærd på arbejdspladsen</p>	02-2019	0,9

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>samt at sikre en klar tidsmæssig adskillelse af årsag og virkning i afdækningen af de underliggende mekanismer.</p>		
<p>Titel: Hvad betyder det psykosociale arbejdsmiljø for diabetes, sygefravær og førtidspensionering i den danske arbejdsstyrke? Ansøger: NFA</p> <p>Hovedformålet er at skabe viden om, hvorvidt arbejdspladsen kan være et sted, hvor sygdom og eksklusion fra arbejdsmarkedet kan forebygges.</p> <p>Hovedprojektet undersøger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sammenhængen mellem psykosociale arbejdsmiljøfaktorer og risikoen for langtidssygefravær og førtidspension. • Om sammenhængen mellem psykosociale arbejdsmiljøfaktorer og risikoen for hhv. langtidssygefravær og førtidspension varierer for socioøkonomiske grupper, jobgrupper og brancher. <p>Ph.d. projektet undersøger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sammenhængen mellem psykosociale arbejdsmiljøfaktorer og risikoen for diabetes, og om en mulig sammenhæng kan forklares af sundhedsadfærd og psyko-fysiologiske forstyrrelser. • Om psykosociale arbejdsmiljøfaktorer forudsiger risikoen for langtidssygefravær blandt medarbejdere med diabetes, og om disse sammenhænge er forskellige fra sammenhænge om arbejdsmiljø og sygefravær i hele arbejdsstyrken, som undersøgt i hovedprojektet. <p>Datagrundlaget er den igangværende AH 2012-2020 undersøgelse, med ca. 41.000 medarbejdere, som følges op i nationale helbreds- og overførselsindkomstregistre.</p> <p>Resultaterne vil vise, hvilke psykosociale arbejdsmiljøfaktorer der har og ikke har betydning for risikoen for langtidssygefravær, førtidspension og diabetes i den danske arbejdsstyrke, og om sammenhænge er forskellige i forskellige grupper. Derudover vil resultaterne vise, hvilke psykosociale arbejdsmiljøfaktorer der er betydningsfulde for risikoen for sygefravær blandt medarbejdere, som har diabetes, og om disse faktorer er forskellige fra risikofaktoren for sygefravær i hele arbejdsstyrken. Disse resultater vil give forskningsbaseret viden, som kan bruges til udvikling af målrettede initiativer til forebyggelse af langtidssygefravær og udstødelse fra arbejdsmarkedet samt til at fremme medarbejdernes helbred.</p>	09-2019	3,9
<p>Titel: Arbejdspladsen som ressource. Internationale forløbsundersøgelser af arbejdspladsressourcer og forbedret psykisk arbejdsmiljø Ansøger: KU 1 ph.d.</p> <p>Tidligere forskning i psykisk arbejdsmiljø har primært fokuseret på arbejdsrelaterede belastninger og de medfølgende stressrelaterede helbredsproblemer. Ud fra et forebyggelsesperspektiv er det imidlertid mere interessant at undersøge, om man kan identificere ressourcer på arbejdspladsen, der kan medvirke til en forbedring i medarbejdernes oplevelse af det psykiske arbejdsmiljø, modvirke effek-</p>	06-2019	4,3

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>ten af stressbelastninger og beskytte medarbejdernes helbred. Formålet med forskningsprojektet er således at identificere ressourcer på arbejdspladsen der kan fremme medarbejdernes sundhed og reducere sygefravær.</p>		
<p>Titel: Stadig ramt? Et studie af langtidskonsekvenser af vold på arbejdspladsen Ansøger: CFK - Folkesundhed og Kvalitetsudvikling</p> <p>Langtidskonsekvenserne af vold på arbejdspladsen er dårligt belyst. Dette forskningsprojekt vil derfor belyse arbejdsrelaterede og sundhedsmæssige konsekvenser af vold på arbejdspladsen i et 10-års perspektiv. Projektet baserer sig på et solidt datamateriale fra en større spørgeskemaundersøgelse koblet med relevante registeroplysninger. Projektet vil kunne bidrage til at fremme samfundets forståelse for voldsopførelses situation og dermed influere muligheder for støtte og kompensation. Den viden, der skabes om udsatte grupper, kan anvendes til at identificere områder, hvor behovet for tilbud er særligt stort.</p>	06-2017	1,0
<p>Titel: Stressfaktorer på arbejde og i privatliv hos gravide kvinder: Betydning for astma og andre allergiske sygdomme hos børnene Ansøger: NFA 1 ph.d.</p> <p>1/3 af kvinder i Danmark i den fødedygtige alder har svært ved at nå deres arbejdsopgaver, og stadig flere kvinder føler sig stressede i hverdagen. Mors stress under graviditeten er en mulig årsag til den store stigning i allergiske sygdomme de sidste 30 år. Et nyt systematisk review udført af ansøgerne tyder på, at stress under graviditeten øger risikoen for allergiske sygdomme med ca. 50 %.</p> <p>Hovedformålet med dette projekt er at tilvejebringe viden om sammenhængen mellem allergiske sygdomme hos børn og arbejdsstress hos deres mor under graviditeten. Samtidig undersøges kombinationseffekter af arbejdsstress og stress i privatlivet for at blive klogere på betydningen af den samlede stress udsættelse. Der er tre specifikke delmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At undersøge den kombinerede effekt af arbejdsstress og stress i privatlivet under graviditeten på udviklingen af astma, høfeber og børneeksem blandt børnene. • At undersøge den kombinerede effekt af stress under og efter graviditeten på astma, høfeber og børneeksem blandt børnene. • At undersøge om en eventuel effekt af stress under graviditeten afhænger af barnets køn 	12-2019	2,9
<p>Titel: MEMORIA. Stressorer i arbejdslivet, selvoplevet stress og demens Ansøger: KU 1 ph.d.</p> <p>I takt med at levealderen stiger og der bliver flere ældre, stiger også antallet af mennesker med aldersrelaterede demensformer. Der er imidlertid kun sparsom viden om årsagerne og ingen effektiv behandling. Det er derfor nødvendigt at identificere modificerbare miljømæssige og adfærdsmæssige risikofaktorer for at kunne sætte ind med tidlig forebyggelse.</p>	12-2018	4,4

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>Psykosociale arbejdsmiljøbelastninger er eksempler på miljømæssige risikofaktorer, som har potentialet til at blive reduceret, såfremt empiriske undersøgelser bekræfter, at de øger risikoen for demens.</p> <p>Formålet med MEMORIA er derfor at undersøge, om stressorer i arbejdslivet og selvoplevet stress øger risikoen for aldersrelateret demens. Mere specifikt fokuserer MEMORIA på arbejdstidens organisering (lange arbejdstider og natarbejde) og negative sociale relationer i arbejdet (social isolation, konflikter, drillerier og lav social støtte) samt selvoplevet stress.</p>		
<p>Titel: Arbejdsklima og helbred ved omstrukturering i det offentlige Ansøger: AMK Bispebjerg 1 ph.d.</p> <p>I regionerne har organisatoriske ændringer taget fart i kølvandet på kommunalreformen i 2006. Det er åbenlyst, at organisatoriske ændringer kan påvirke lederes og medarbejderes arbejdsvilkår både positivt og negativt. Man har dog ikke tilstrækkelig konkret viden der ved planlægning af omstruktureringer kan bruges til at styrke positive virkninger på arbejdsklimaet og svække de negative virkninger.</p> <p>Der er nu i Region Hovedstaden indsamlet detaljerede oplysninger om organisatoriske ændringer på afsnitsniveau, som for første gang muliggør en detaljeret analyse af sammenhængen mellem organisatoriske ændringer på den ene side og trivsel, arbejdsklima, sygefravær og stressrelateret sygdom på den anden.</p> <p>I dette projekt undersøges 4 former for organisatoriske ændringer (sammenlægning af arbejdsfunktioner, opsplitning af arbejdsfunktioner, ledelsesskift og adresseændring) i knap 2.000 arbejdsenheder i Region Hovedstaden.</p> <p>Projektet vil skabe opmærksomhed om positive og negative konsekvenser for arbejdsmiljø, sygefravær og helbredsforhold af omstruktureringer, og projektet vil levere aktuel viden på et relativt detaljeret niveau, således at beslutningstagerne har bedre muligheder for at prioritere en forebyggende indsats ved fremtidige organisationsændringer.</p>	12-2018	1,8
<p>Titel: Vold i hverdagen: Under hvilke omstændigheder bliver vold i arbejdet skadelig for det psykiske helbred Ansøger: AMK Odense 1 ph.d.</p> <p>Formålet med projektet er at belyse, hvornår fysisk vold i arbejdet bliver skadelig. I arbejde med mennesker er vold et voksende problem, som er vist at have store konsekvenser for det psykiske helbred. Volden på disse arbejdspladser kan være meget forskellig, både med henblik på hyppighed og alvorsgrad. Her kan der for eksempel være tale om vold i form af mindre skub og slag på daglig basis, men også enkeltstående voldsomme og til tider livstruende overfald. Den nuværende viden om sammenhængen mellem vold og helbredsproblemer stadig begrænset.</p> <p>Projektet er bygget op om følgende forskningsspørgsmål:</p>	01-2019	1,8

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<ul style="list-style-type: none"> • Har voldens frekvens, karakter og alvorsgrad en særlig betydning for, om der udvikles symptomer på psykisk belastning? • Påvirkes voldens effekt på helbredet af andre arbejdsmiljøfaktorer? • Påvirkes voldens effekt på helbredet af den subjektive forståelse og evaluering af volden, • Har de øvrige arbejdsmiljøfaktorer betydning for den subjektive forståelse og evaluering af volden? 		
<p>Titel: Med mor på job. Udgør samtidig psykisk og muskuloskeletal belastning en risiko for graviditet og barnets udvikling Ansøger: NFA</p> <p>I Danmark arbejder de fleste kvinder, mens de er gravide. Samtidig er stress udbredt i arbejdsmiljøet. Ny forskning viser, at mors stress udenfor arbejdet øger risikoen for, at barnet får psykiske problemer og udvikler overvægt. Det er aldrig undersøgt, om mors stress på arbejdet har de samme alvorlige følger for barnet.</p> <p>Projektet vil derfor undersøge, om samtidig psykisk og fysisk belastning på arbejdet forstærker hinanden og øger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • risikoen for at kvinderne aborterer eller føder et dødfødt barn • barnets risiko for overvægt • moderens fravær under graviditeten • og påvirker barnets adfærd, aktivitet og sociale relationer • Projektet vil desuden undersøge, om mors stress og fysiske belastning på arbejdet hver for sig påvirker barnets mentale helbred og risiko for overvægt. 	08-2017	2,0
<p>Titel: Interventionsprojekt om social kapital, effektivitet, engagement, trivsel og helbred i mejeri-industrien Ansøger: NFA</p> <p>Begrebet 'social kapital' har indtaget en fremtrædende position i danske virksomheders tænkning vedrørende det psykiske arbejdsmiljø. Begrebet har en klar relevans i forhold til ambitionen om at fastholde og forbedre et godt psykisk arbejdsmiljø på danske arbejdspladser, samtidig med at virksomhederne søger at fastholde og forbedre effektiviteten i produktionsprocesserne.</p> <p>Der er imidlertid behov for at efterprøve nogle af de centrale påstande i litteraturen om social kapital, ligesom der også er behov for at undersøge mulige metoder til at fremme og fastholde social kapital på moderne arbejdspladser.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Projektets overordnede formål er derfor at undersøge, 2. om social kapital kan udvikles i industrielle virksomheder gennem bevidst planlagte interventioner, 3. om der kan spores systematiske forskelle på, hvordan forskellige typer af interventioner virker i forhold til den sociale kapital på arbejdspladsen, samt 4. om og under hvilke omstændigheder social kapital kan medvirke til at forbedre effektivitet i produktionsprocesserne samtidig med at medarbejdernes trivsel, engagement og helbred (indikeret af et stabilt eller faldende sygefravær) bevares eller forbedres. 	12-2017	2,8

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>Det er en væsentlig målsætning for projektet, at der genereres en viden, som vil være anvendelig og operationel i forhold til danske industrivirksomheders arbejde med at fremme den sociale kapital.</p>		
<p>Titel: Seksuel chikane i omsorgsarbejdet Ansøger: COWI</p> <p>Baggrunden for projektet er, at medarbejdere, der arbejder med klienter, f.eks. SOSU'er, passagerservicemedarbejdere, sygeplejersker, specialpædagoger samt fysio- og ergoterapeuter, ifølge tal fra NFA er særligt udsatte for seksuel chikane, og at chikanen typisk udøves af klienterne. Chikanen kan ifølge internationale studier påvirke medarbejdernes mentale helbred negativt. Chikanen er associeret med lavere produktivitet, lavere jobtilfredshed, højere sygefravær og højere medarbejderudskiftning.</p> <p>Projektets formål er at udvikle metoder, der kan hjælpe arbejdspladser til at udvikle effektive strategier til at forebygge/håndtere seksuel chikane udøvet af klienter i omsorgsarbejdet. Det gøres ved at:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Belyse udviklingen i forekomsten af arbejdsrelateret seksuel chikane 2. Identificere konsekvenser ved chikanen 3. Belyse hvordan, hvornår og under hvilke omstændigheder chikanen opstår og håndteres 4. Udvikle og implementere metoder til at forebygge og håndtere seksuel chikane 5. Vurdere de økonomiske konsekvenser og besparelser forbundet med en forebyggende indsats 	04-2018	3,0
<p>Titel: Udvikling af en indikator for stressrelaterede psykiske helbredsproblemer Ansøger: NFA</p> <p>Der er behov for et redskab, der præcist kan registrere de typiske symptomer, der opstår når der er tale om stressrelaterede psykiske helbredsproblemer. Et sådant redskab har ikke før været tilgængeligt herhjemme.</p> <p>I Sverige har forskere under Socialstyrelsen kortlagt de typiske symptomer der optræder ved stressrelaterede psykiske helbredsproblemer på baggrund af studier af personer, der er langtidssygemeldte grundet stress. Karolinska Institutet og det svenske Stressforskningscenter har udviklet et spørgeskema, "Karolinska Exhaustion Disorder Scale (KEDS)", der kan identificere denne stressrelaterede dårlige helbredstilstand. Spørgeskemaet har været afprøvet og valideret i en række svenske studier.</p> <p>I dette projekt testes dette svenske validerede spørgeskema. Da spørgeskemaet kun omfatter ni spørgsmål vil det være ideelt at benytte i befolkningsundersøgelser, der bruges til forskning i sammenhængen mellem psykosociale faktorer på arbejdspladsen og psykiske helbredsproblemer. KEDS vil ligeledes kunne benyttes af rådgivere, praktikkere og virksomheder, til udredning og screening af personer med stressrelaterede helbredsproblemer.</p>	10-2016	1,2
<p>Titel: Velfærdsteknologi i pleje og omsorgsarbejde</p>	09-2017	3,0

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>Ansøger: RUC</p> <p>Projektets overordnede formål er at udvikle viden om, hvordan anvendelse af velfærdsteknologier i arbejdet med ældre og kronisk syge påvirker kerne, mening og identitet i omsorgs- og plejearbejde, og hvordan man kan organisere brugen af velfærdsteknologier, så det skaber både gode velfærdsløsninger og et godt psykisk arbejdsmiljø. Projektets forskningsspørgsmål er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvilken betydning får bestemte forståelser og anvendelser af velfærdsteknologier for organiseringen af omsorgs- og behandlingsarbejdet; dets karakter, formål og indhold? • Hvordan udvikles samarbejde og ansvars- og opgavefordeling mellem borgere, professionelle og teknologier i forbindelse med indførelsen af velfærdsteknologier? • Hvilke konsekvenser har udviklingen for fagidentitet, mening, og anerkendelse? • Hvilke kritiske forhold og situationer bør have særlig opmærksomhed i sikringen af et godt psykisk arbejdsmiljø? <p>Projektet kombinerer forståelser og indsigter fra den nordiske forskning i omsorgsarbejde med nyere forskning i teknologi og arbejde. Det fokuserer på to typer af teknologier, som har meget forskellig indflydelse på arbejdet: Robotisering af forskellige plejekrævende aktiviteter såsom bad, rengøring og toilette, samt telemedicinske løsninger, der anvendes til at muliggøre at overvågning, behandling og pleje i højere grad kan ske i hjem eller plejebolig.</p>		
<p>Titel: Vold og trusler på arbejdspladsen: En follow-up undersøgelse af de kort- og langsigtede helbredsmæssige og organisatoriske konsekvenser og de beskyttende faktorer på arbejdspladsen</p> <p>Ansøger: AMK Herning</p> <p>Internationale og danske undersøgelser har vist, at mange medarbejdere er udsat for vold og trusler, specielt i brancher, hvor medarbejderen har en tæt kontakt til udadreagerende borgere. På baggrund af en eksisterende kohorte og en ny dataindsamling i 2014 er det formålet med dette projekt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. At identificere de kort- og langsigtede konsekvenser af vold og trusler på arbejdet målt på medarbejdernes a) helbred, b) sygemeldingshistorik, c) relation til arbejdspladsen og d) arbejdsmarkedstilknytning. 2. At identificere beskyttende faktorer på det individuelle og organisatoriske niveau i forhold til, at medarbejderne bliver udsat for vold og trusler 3. At identificere beskyttende faktorer på det individuelle og organisatoriske niveau i forhold til, at medarbejderne udvikler negative helbredskonsekvenser, hvis de udsættes for vold og trusler. 4. At udvikle konkrete anbefalinger til arbejdsmiljøgrupperne på højrisikoarbejdspladser i forhold til at håndtere vold og trusler. 	09-2017	3,0
<p>Titel: Psykisk arbejdsmiljø, helbred og risiko for udstødelse af arbejdsmarkedet blandt yngre arbejdstagere</p> <p>Ansøger: NFA</p> <p>Hvilken betydning har det, at man i længere tid arbejder i et psykisk arbejdsmiljø præget af fx vold og trusler, for helbredet og risikoen</p>	09-2017	2,8

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>for at blive udstødt af arbejdsmarkedet? Og er disse sammenhænge ens på tværs af brancher, eller er der vigtige forskelle?</p> <p>Projektet vil undersøge disse spørgsmål, hvor der følges en "arbejdslivskohorte", fra deltagerne første gang indtræder på arbejdsmarkedet og mindst 20 år frem. I tidligere studier har man typisk kun målt det psykiske arbejdsmiljø få gange, blandt personer, som har været på arbejdsmarkedet i årevis. Man kan derfor ikke dokumentere betydningen af et dårligt psykisk arbejdsmiljø over længere tid, fordi de personer som tidligt får alvorlige helbredsproblemer ikke indgår i undersøgelsen, da de allerede har forladt arbejdsmarkedet. Man ved heller ikke, hvordan deltagernes helbred var, før de kom ind i det pågældende arbejdsmiljø. Som noget nyt vil der bliver sammenlignet med personer før og efter arbejdsmarkedsindtræden, hvorved man bedre kan skelne mellem helbredseffekter af arbejdsmiljøet og risici forbundet med faktorer udenfor arbejdet, fx social baggrund. Studiet giver således nye muligheder for at belyse betydningen af arbejdsmiljøet både på kort og lang sigt. Fokus er på de dimensioner af det psykiske arbejdsmiljø, som hænger stærkest sammen med jobgruppe, dvs. vold, trusler, følelsesmæssige krav og indflydelse.</p>		
<p>Titel: Systematisk oversigt over evidens for virkninger af interventioner for forbedring af social kapital Ansøger: NFA</p> <p>Projektets formål er for det første at udarbejde en systematisk oversigt over evidens for interventioner til forbedring af social kapital på arbejdspladser. Forskningsspørgsmålene er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hvilken virkning har forskellige interventioner, • for hvilke deltagere, • under hvilke betingelser, og • på hvilke forskellige effektmål. <p>For det andet er det formålet at formidle denne viden til forskere, arbejdsmiljøprofessionelle og beslutningstagere. Resultaterne anvendes i et formidlingsprojekt i samarbejde med Branchearbejdsmiljørådet for Industrien (I-BAR). Forskningsspørgsmålene er her: 1) Hvilke behov, muligheder og barrierer er der for at overføre virkningsfulde interventionsmetoder til den danske industri, og 2) Hvorledes kan de tilpasses konteksten i den danske industri. Interessen for social kapital på arbejdspladsen er stor og relativt ny i Danmark. Formålene med at arbejde med social kapital er ofte at forbedre det psykosociale arbejdsmiljø, medarbejderes helbred og arbejdspladsers evne til at løse opgaver, samt at fastholde medarbejdere og reducere sygefravær. Størstedelen af denne indsats foretages uden at der er klarhed over evidensen for, om de anvendte metoder er effektive.</p> <p>Der er stort behov for at sammenfatte evidens fra en lang række undersøgelser af interventioner foretaget i de seneste 20 år for at forbedre komponenter og aspekter af social kapital på arbejdspladsen.</p> <p>En væsentlig del af evidens for virkninger af interventionsmetoder er vurderinger af anvendeligheden inden for forskellige sammenhænge med de betingelser, behov, muligheder og barrierer for overførelse og implementering, der findes. I samarbejdsprojektet vil vi have fokus på overførelse og anvendelighed i den danske industri.</p>	12-2016	1,3

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>Titel: Social kapital på hospitaler – trivsel, kvalitet og effektivitet Ansøger: Institut for Folkesundhedsvidenskab, KU</p> <p>Danske hospitaler er presset af stigende krav til effektivitet og kvalitet. For at håndtere dette, arbejdes der løbende med effektiviseringer og omstruktureringer, der kan føre til belastning af medarbejdernes arbejdsmiljø. Social kapital, med fokus på tillid, respekt for hinandens arbejde og samarbejde, er en central organisatorisk ressource, der kan bidrage til at løse denne problemstilling. Den videnskabelige litteratur støtter en sammenhæng mellem social kapital, arbejdsmiljø, kvalitet og effektivitet, men der findes meget få forløbsundersøgelser på området og ingen i en dansk kontekst. Formålet med nærværende projekt er at belyse betydningen af social kapital for trivsel og sygefravær blandt medarbejderne på hospitalet samt for kvaliteten og effektiviteten i udførelsen af hospitalernes kerneopgave. Endvidere vurderes det i hvor høj grad social kapital kan afbøde de negative konsekvenser af et belastende psykisk og fysisk arbejdsmiljø for medarbejdernes trivsel og sygefravær.</p>	12-2017	2,4
<p>Titel: Samspil mellem psykiske og fysiske belastninger på arbejdet og risiko for iskæmisk hjertesygdom blandt kvinder. En undersøgelse af Den Danske Sygeplejekohorte Ansøger: SDU 1 ph.d.</p> <p>Hjertesygdomme er et alvorligt sundhedsproblem i Danmark. Der er gennem en årrække kommet stigende opmærksomhed på, at hjertesygdomme i høj grad også belaster kvinder og på kønsforskelle i risikofaktorer – også i arbejdsmiljøet. Cirka 20% af forekomsten af iskæmisk hjertesygdom estimeres som arbejdsrelateret. Der er kun sparsom viden om, hvordan samspil mellem psykisk og fysisk belastning påvirker risikoen for udvikling af hjertesygdom. Det er et vigtigt spørgsmål at få belyst, da man navnlig blandt mænd har fundet, at psykisk og fysisk belastning på arbejdet hver for sig er risikofaktorer for udvikling af hjertesygdom. Flere nyere undersøgelser blandt mænd har vist at høj fysisk belastning i det daglige arbejde er forbundet med en forøget risiko for åreforkalkning og iskæmisk hjertesygdom. Det er uvist og derfor vigtigt at få undersøgt om disse sammenhænge også gælder for kvinder. Projektet vil derfor undersøge følgende spørgsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Har kvinder med både psykiske og fysiske belastninger på arbejdet en forøget risiko for udvikling af iskæmisk hjertesygdom, og hvilken betydning har alder for denne sammenhæng? • Er fysisk belastende arbejde en risikofaktor i forhold til udvikling af iskæmisk hjertesygdom blandt kvinder? • Kan fysisk aktivitet i fritiden modvirke, at kombinationen af psykisk og fysisk belastende arbejde fører til en forøget risiko for iskæmisk hjertesygdom? 	12-2016	0,9
<p>Titel: Mekanismer bag udvikling af negative sociale relationer på arbejdspladsen og langtidskonsekvenser – et prospektivt studium Mekanismer bag udvikling af negative sociale relationer på arbejdspladsen og langtidskonsekvenser – et prospektivt studium Ansøger: Psykologi, KU</p> <p>Projektet vil bidrage med ny viden om de mekanismer, der gør sig gældende i udviklingen af negative sociale relationer og deres lang-</p>	05-2017	3,8

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>tidskonsekvenser. Projektet vil undersøge:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvilke mekanismer, der bidrager til at negative sociale relationer udvikles og - Hvilke mekanismer, der bidrager til langtidskonsekvenser i form af sygefravær, jobskifte, arbejdsløshed og tidlig tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet. <p>Mekanismerne rummer både individuelle (fysiologisk og psykologisk stress) og organisatorisk aspekter (social kapital, jobkarakteristika, ledelse). Viden om disse mekanismer er essentiel for at kunne forebygge og reducere effekten af negative sociale relationer på arbejdspladserne, så medarbejderne trives, er produktive og fastholdes på arbejdsmarkedet. Projektet vil bidrage med ny viden, som kan pege på, hvor og hvordan organisationer kan sætte ind for at forebygge forekomsten af negative sociale relationer og reducere deres konsekvenser.</p>		
<p>Titel: Samspil mellem psykisk arbejdsbelastning og familiemæssige krav. En prospektiv undersøgelse af de helbredsmæssige konsekvenser, beskyttende faktorer og underliggende mekanismer</p> <p>Ansøger: KU 1 ph.d.</p> <p>Projektet har til formål at afdække samspillet mellem det psykosociale arbejdsmiljø og familiemæssige krav i forhold til medarbejdernes risiko for at udvikle kronisk sygdom (hjertekarsygdom, cancer og KOL) samt afdække de underliggende mentale, adfærdsmæssige fysiologiske mekanismer. Det søges at identificere de arbejdsmiljøfaktorer, der kan beskytte medarbejderne mod disse helbredsskadelige virkninger.</p> <p>Projektet vil bidrage til en revideret forståelse af forholdet mellem arbejde og sundhed, der går fra et begrænset fokus på arbejdsrelaterede faktorer i retning af en mere global forståelse af samspillet mellem psykisk arbejdsbelastning og familiemæssige krav.</p>	12-2017	3,4
<p>Titel: Skiftarbejde og helbred</p> <p>Ansøger: NFA</p> <p>Projektet vil undersøge sammenhænge mellem skiftarbejde og risiko for 1) sygefravær, herunder varighed af sygefravær, 2) psykiske helbredsproblemer og 3) spontan abort. De tre udfald er valgt, fordi skiftarbejde kan have betydning for deres risiko, samtidigt med at den videnskabelige evidens er begrænset. De har alle stor betydning for både den enkelte og samfundet, og når vagtplanen skal gå op. Projektet vil dermed skabe viden, der kan bruges til at justere de foreliggende anbefalinger vedrørende optimal tilrettelæggelse af skiftarbejde.</p>	12-2017	4,3
<p>Titel: Vilkår i arbejdsmiljøet for opfyldelse af forældrebehov, arbejdslivsproduktivitet, -kvalitet og køn</p> <p>Ansøger: NFA 1. ph.d.</p> <p>Det er projektets formål at skabe tværgående viden om de vilkår i arbejdsmiljøet, der påvirker mulighederne for at opfylde køns- og samlivsspecifikke forældrebehov og undersøge dette i både familie- og arbejdslivskonteksten. Projektet undersøger 'hvordan en bedre</p>	05-2016	1,8

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
forståelse af sammenhænge mellem arbejdsmiljø, køn og tilpasning mellem familie- og arbejdsliv kan målrette indsatsen overfor småbørnsforældre' ved at fokusere på 1) forskningsfelterne HRM og Arbejdsmiljø og Velfærds tilgange til problemområdet og 2) hvordan forældre håndterer deres forskellige forældrebehov under modstridende rammer og krav.		
<p>Titel: Følelsesmæssige krav i arbejdet Ansøger: AMK Herning 1 ph.d.</p> <p>Formålet med projektet er at undersøge, hvilken betydning følelsesmæssige krav i arbejdet har for ansattes helbred og arbejdsliv. Der er fokus på fængselsansatte, som i de senere år oplever et større arbejdspress og i øvrigt har følelsesmæssigt meget krævende vilkår og som har dobbelt så meget sygefravær som statens øvrige ansatte. Projektet vil bidrage med viden om, hvordan følelsesmæssige krav opleves og håndteres ud fra en sociologisk vinkel på tingene. Hensigten er at finde ud af, hvilke muligheder der er for at intervenere og dermed nedbringe de belastningsreaktioner som høje følelsesmæssige krav kan have på helbredet. Projektet kan perspektiveres til andre brancher hvor høje følelsesmæssige krav er til stede.</p>	11-2016	1,8
<p>Titel: Prognose for hukommelses og koncentrationsproblemer ved arbejdsrelateret stress Ansøger: AMK Herning 1 ph.d.</p> <p>Formålet med projektet er, at undersøge om personer med arbejdsrelateret stress har flere dokumenterbare koncentrations- og hukommelsesproblemer sammenlignet med personer uden stress og at sammenligne udviklingen i kognitive problemer i de to grupper gennem en 1-årig opfølgingsperiode. Endvidere vil projektet undersøge, hvilken rolle arbejdsmæssige forhold spiller for prognosen af de kognitive problemer.</p>	03-2017	1,8
I alt for 'psykisk arbejdsmiljø'		65,9
TEMA: Arbejdsulykker		
<p>Titel: Arbejdsbetingede lidelser og arbejdsulykker indenfor fiskeri og fiskeindustri i Grønland Ansøger: AMK Herning</p> <p>Undersøgelsens overordnede formål er at belyse arbejdsmiljøproblemer i den grønlandske fiskeri- og fiskeindustri. De specifikke formål omhandler kortlægning af:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Typer og omfang af erhvervsygdomme, med fokus på bevægeapparatlidelser og allergiske sygdomme i hud og luftveje. 2. Eksponeringer indenfor bevægeapparatet, hud og luftveje mhp. årsagsrelation for arbejdsbetingede lidelser samt forebyggelse på arbejdspladserne og viden til myndighedernes prioritering. 	06-2018	1,2

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>3. Omfang og typer af arbejdsulykker og risikovurdering i arbejdsmiljøet.</p> <p>Designet er en spørgeskema- og klinisk baseret tværnsnitsundersøgelse af samlet 1½ års varighed. Undersøgelsen vil omfatte virksomhederne Royal Greenland og Polar Seafood, som tilsammen har langt hovedparten af fiskeindustrien og fiskeriflåden bortset fra mindre kuttere. De 5 største fabrikker, beliggende i 5 byer langs vestkysten af Grønland, med hver 60-120 medarbejdere, vil blive inkluderet. Undersøgelsespopulationen i industrien vil omfatte alle medarbejdere i produktionen, ca. 500 personer. De største trawlere har fulde fabriksfaciliteter om bord, således at fangsten kan færdigbearbejdes til frysevarer i lasten. Her vil populationen omfatte de 15-18 mand der arbejder på dækket og i fabrikken under dæk. I alt 6-8 trawlere vil blive inkluderet, med samlet 110-130 personer.</p> <p>Der skal udføres personbårne eksponeringsundersøgelser vedrørende de eksponeringer der er relevante mhp. at vurdere risikofaktorer for hud- og luftvejsallergi, bevægeapparatsygdomme og arbejdsulykker. En spørgeskemaundersøgelse vil omfatte risikofaktorer og helbredsudfald vedr. alle de involverede problemstillinger.</p> <p>Klinisk lægeundersøgelse vil omfatte alle vedr. allergiske sygdomme og en indscreenet del med mange bevægeapparatsklager. Undersøgelsen gennemføres af 4 seniore danske arbejdsmedicinere og 2 grønlandske læger. De 2 virksomheder stiller sig til rådighed med planlægning, medarbejdere og undersøgelsestid således at alt kan gennemføres i arbejdstiden.</p> <p>I Danmark foreligger der kun sparsom forskning i arbejdsmiljøproblemer i fiskeindustri og fiskeri, og det vurderes at det er realistisk, at substantielle dele af resultaterne fra det aktuelle projekt kan overføres til de samme sektorer i Danmark.</p>		
<p>Titel: Forbedret opklaring og læring efter alvorlige og komplicerede ulykker Ansøger: COWI A/S</p> <p>Projektets formål er at udvikle Arbejdstilsynets nuværende tilsynspraksis for undersøgelse af kvoterede ulykker med henblik på at styrke opklaring og læring efter alvorlige og komplicerede arbejdsulykker. Projektet vil belyse:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. I hvilket omfang vigtig viden om forebyggelsesmuligheder går tabt 2. Forstå årsager til at denne viden ikke samles op 3. Udvikle forslag til at forbedre situationen. <p>Baggrunden for projektet er, at internationale undersøgelser peger på, at utilstrækkelig opklaring af arbejdsulykker er udbredt. Danske undersøgelser af alvorlige og komplicerede arbejdsulykker i tegner også et billede af utilstrækkelig opklaring og overfladiske årsagsanalyser. Undersøgelserne peger også på, at væsentlig ny viden om forebyggelsesmuligheder med relevans for branchen ikke bliver delt. Disse undersøgelser stiller i udsigt, at tilsynsindsatsen ved ulykkesundersøgelser kan forbedres, og at den forebyggende indsats kan styrkes.</p> <p>Projektet består af tre dele:</p>	02-2019	1,3

Projektitel, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>U1) En undersøgelse af Arbejdstilsynets detailtilsyn på seks virksomheder, som etablerer viden om Arbejdstilsynets nuværende tilsynspraksis for ulykkesundersøgelse, rollefordeling, kompetencer og andre forhold, der har væsentlig indflydelse på opklaring og læring, herunder hvilke barrierer der spærrer for, at god opklaring og læring finder sted. Grundlaget er nye kvoterede ulykker. Metoden er deltagerobservation og interviews under detailtilsynet.</p> <p>U2) En undersøgelse af, hvor ofte og i hvilket omfang den nuværende tilsynspraksis resulterer i mangelfuld opklaring og læring, herunder hvorvidt årsagsanalysen opfylder nogle grundlæggende kvalitetskriterier, som vi opstiller, og hvorvidt ny viden om forebyggelsesmuligheder bliver dokumenteret og formidlet på måde, så den kan forstås og anvendes af andre end virksomheden selv (spredning). Grundlaget er minimum 10 udvalgte afsluttede kvoterede ulykker. Metoden er dokumentanalyse på grundlag af sagsakter fra Arbejdstilsynet.</p> <p>U3) En undersøgelse, som kommer med ideer til at udvikle Arbejdstilsynets tilsynspraksis, således at læring og viden om forebyggelse efter en ulykke kan udnyttes effektivt. Grundlaget og metoden er resultater fra U1 og U2 samt workshops med deltagelse af nøgleaktører fra Arbejdstilsynet og andre relevante myndigheder.</p> <p>Aktiviteterne i U1 og U2 belyser projektets problemstilling fra to forskellige perspektiver. U1 giver indblik i selve opklaringsforløbet og danner derved grundlag for en procesforståelse og analyse af, hvorledes tilsynsprocessen kan udvikles og forbedres. U2 betragter resultatet af afsluttede opklaringer, dels for at vurdere, hvor ofte og i hvilket omfang opklaringerne opfylder de kvalitetskriterier, som vi opstiller i projektet, dels for at vurdere om resultaterne formidles hensigtsmæssigt i en bredere læringsssammenhæng.</p>		
<p>Titel: Samarbejde, kommunikation og sikkerhedspraksis blandt danskere og udlændinge i bygge- og anlægsbranchen Ansøger: AMK Herning</p> <p>Projektets overordnede formål er at belyse, hvordan forholdet mellem danske og udenlandske arbejdstagere påvirker arbejdsmiljø og sikkerhed på arbejdspladsen. Der fokuseres på arbejdspladser indenfor bygge- og anlæg, som har en høj ulykkesforekomst, og hvor udenlandsk arbejdskraft er hyppigt anvendt. Projektet vil:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Undersøge risikoforståelse og sikkerhedspraksis blandt danske og udenlandske arbejdstagere, der arbejder på samme byggeplads. 2. Analysere hvordan sociale relationer og samarbejde mellem danske og udenlandske arbejdstagere påvirker arbejdsmiljø og sikkerhed, og hvilken rolle ledelsen har i dette 3. Diskutere muligheder og barrierer for at intervenere og forbedre relationer og samarbejde mellem forskellige danske og udenlandske arbejdstagere med henblik på at reducere ulykker. <p>Pkt. 1 og pkt. 2 belyses via kvalitativt feltarbejde på 2 forskellige byggepladser, hvor der arbejder både danske og udenlandske arbejdstagere. Feltarbejdet suppleres med kvalitative interviews, og datamaterialet holdes op mod den eksisterende viden og teori på området.</p> <p>Pkt. 3 belyses gennem en litteraturgennemgang af dansk og international forskning og interventioner på området. Gennemgangen foretages både før og efter dataindsamling. Foruden litteraturstudiet gennemføres en række ekspertinterviews med repræsentanter fra arbejdsmarkedets parter. Afslutningsvis identificeres muligheder og barrierer for at forbedre sikkerheden på arbejdspladser, hvor medarbejdere fra forskellige lande arbejder.</p>	08-2019	2,5

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>Titel: Forbedring af sikkerhedsklima og sikkerhedsniveau: et multi-level integreret ledelsesbaseret sikkerhedstiltag på byggepladser Ansøger: NFA 1 ph.d.</p> <p>Ansatte i bygge- og anlægsbranchen er en udsat gruppe med stor risiko for arbejdsulykker, forøget fysisk nedslidning samt førtidspensionering. I modsætning til de fleste andre brancher, er der ikke sket et nævneværdigt fald i risikoen for sygehus-behandlede arbejdsulykker over de sidste 30 år i Danmark.</p> <p>Byggebranchens meget dynamiske karakter gør at ledere og medarbejdere meget ofte er i kontakt med hinanden i løbet af en arbejdsdag, men sikkerhed fylder dog meget lidt i ledelsens kontakter med medarbejderne. På den anden side ved vi at ledelse spiller en vigtig rolle i forhold til medarbejdernes opfattelse af sikkerhed og de faktiske sikkerhedsforhold. Der er derfor behov for at udvikle og afprøve integrerede sikkerhedstiltag, som er relevante for byggebranchen, og som er rettet mod flere niveauer i byggepladsernes organisation – for at sikre at arbejdssikkerhed bliver en del af ledelsens daglige beslutninger og for at bidrage til at reducere risikoen for alvorlige arbejdsulykker.</p> <p>Det overordnede formål med projektet er at afprøve og effektevaluere et multi-level integreret ledelsesbaseret sikkerhedstiltag, der direkte involverer byggepladsens arbejdsmiljøorganisation, sjakbajser, formænd, mellemledere og topledelse i forebyggelsen af arbejdsulykker og nedslidning i bygge- og anlægsbranchen. Der kombineres interventionselementer rettet mod 'viden og holdninger', adfærdsændringer samt ændringer i sikkerhedsklima. Komponenterne i det integrerede ledelsesbaserede sikkerhedstiltag består af 'undervisning og træning', 'målsætning (goal setting) og feedback', samt coaching relateret til forbedring af kommunikation, sikkerhedsklima og sikkerhedsforhold på byggepladsen.</p> <p>Hovedprojektets hypoteser er, at et multi-level integreret ledelsesbaseret sikkerhedstiltag vil resultere i et højere niveau af 1) sikkerhedskommunikation, 2) sikkerhed (arbejdsforhold og adfærd) og 3) sikkerhedsklima på interventionspladserne end på kontrolpladserne. Formålet med ph.d.-studiet er at skabe viden om, hvordan ledere i bygge- og anlægsbranchen, via deres ledelsesstil, kan have indflydelse på sikkerhedsklima og medarbejdernes sikkerhedsadfærd og arbejdsulykker, samt at undersøge de forhold som kan virke befordrende eller hæmmende for udøvelsen af en bestemt ledelsesstil.</p>	10-2019	3,4
<p>Titel: Potentiale for forebyggelse af forflytningsulykker og rygmerter ved brug af tekniske hjælpemidler under patientforflytninger på danske hospitaler Ansøger: NFA 1 ph.d.</p> <p>Forekomsten af rygskeer opstået ved patientforflytninger er høj blandt SOSU'er og sygeplejersker med daglig patientkontakt. Konsekvent brug af hjælpemidler ved patientforflytninger er associeret med færre forflytningsulykker, men der findes kun sparsom forskningsbaseret viden om, hvilke specifikke hjælpemidler der reelt virker forebyggende. Projektet vil besvare følgende forskningsspørgsmål:</p>	12-2018	3,8

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<ul style="list-style-type: none"> • Hvad er risikoen for forflytningsulykker i forhold til brug af forskellige typer hjælpemidler? • Hvad er risikoen for udvikling og fastholdelse af rygsmerter i forhold til brug af forskellige typer hjælpemidler? • Hvilken fysisk belastning er der under patientforflytninger hvor der anvendes forskellige typer hjælpemidler? • Hvad er risikoen for forflytningsulykker i forhold til intensitet, varighed og frekvens af fysisk belastning under patientforflytninger? • Hvad er risikoen for udvikling og fastholdelse af rygsmerter i forhold til intensitet, varighed og frekvens af fysisk belastning under patientforflytninger? 		
<p>Titel: Arbejds miljøøkonomi i et bygherre perspektiv Ansøger: COWI A/S</p> <p>Projektets formål er at udvikle et værktøj, der kan fremme, at bygherrer, rådgivere og entreprenører (byggeriets aktører) gennemfører bygge- og renoveringsprojekter med færre arbejdsulykker og bedre økonomi. Værktøjet skal motivere byggeriets aktører til at forebygge arbejdsulykker, fordi værktøjet gør dem bevidste om, at en række forebyggende aktiviteter fører til bedre projektøkonomi.</p> <p>Projektets delmål er at besvare følgende forskningsspørgsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvor meget betyder det for byggeriets aktørers samlede økonomi i et bygge- eller renoveringsprojekt, at bygherre og rådgiver tidligt i projektet planlægger med henblik på at forebygge arbejdsulykker? • Hvad betyder det for den samlede økonomi i bygge- eller renoveringsprojektet, at bygherre og rådgiver planlægger for at forebygge arbejdsulykker? 	12-2017	2,3
<p>Titel: Fra forskning til praksis i forebyggelsen af arbejdsulykker (R2P-projektet) Ansøger: NFA</p> <p>Det overordnede formål med projektet er at udvikle og afprøve en metode til interaktiv samarbejdsform mellem forskning og praksis, som er inspireret af canadiske erfaringer. Metoder til vidensudveksling anvendes i Canada og andre steder i verden med det formål at mindske vidensspændet mellem forskning og praksis. Man ved fra andre projekter, at nogle typer af forebyggende tiltag har større effekt end andre. Der er dog behov for at udveksle denne viden med praktikere, for at kunne udvikle forebyggende tiltag der er tilpasset den lokale kontekst. Projektets delformål er dermed at:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tilpasse og afprøve en interaktiv samarbejdsform mellem forskere og praktikere som ramme for at omsætte evidensbaseret viden om ulykkesforebyggelse til 'best practice'. 2. Udarbejde konkrete 'best practice' anbefalinger for tiltag til ulykkesforebyggelse på arbejdsområder med høj risiko for arbejdsulykker. 3. Udarbejde et sæt anbefalinger for vidensudveksling, med henblik på hvilke kompetencer, dialogværktøjer og læringsmetoder der er anvendelige i arbejdet med at overføre forskningsviden til praktisk forebyggelse. 	12-2018	1,7
<p>Titel: Samarbejde om sikkerhed: Differentieret opfattelse af sikkerhed i byggebranchen</p>	11-2017	2,2

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>Ansøger: AMK Herning</p> <p>Det overordnede formål med projektet er at undersøge forskellige professionsgruppers opfattelse af sikkerhed i byggeriet, herunder forklaringer på ulykker og risikoopfattelse, og at belyse hvilken betydning disse forskelle har for samarbejde om sikkerhed og sundhed på byggepladsen. Projektet udvikler på denne baggrund et dialogværktøj, der kan implementeres i eksempelvis tavlemøder og som dermed kan bidrage til et forbedret samarbejde om sikkerhed og sundhed på byggepladsen.</p> <p>Projektets resultater udvikles i et dialogværktøj, der anskueliggør forskellige professioners sikkerhedsopfattelser. Dialogværktøjet, der bygger på viden om de forskellige sikkerhedsopfattelser, kan dermed bruges som udgangspunkt for undervisning/kurser til formænd og ledere, samt udmøntes ved eksempelvis tavlemøder eller byggemøder. Projektet bidrager med ny viden om professionsgruppers sikkerhedsopfattelser, som potentielt kan betyde styrkelse af samarbejdet om sikkerhed.</p>		
<p>Titel: Bedre Arbejds miljø for Unge i Detailhandlen (BAUD) Ansøger: TeamArbejdsliv</p> <p>Målgruppen af 15-17-årige er kun indgået i arbejdsmiljøundersøgelser i begrænset omfang, men står for en stor del af de ulykker og belastninger som arbejdet indebærer. Det drejer sig om slid fra tunge løft, ensidig gentagende arbejde, snitskader fra brug af knive og traumer fra røverier og trusler.</p> <p>Forskningsprojektet har til formål at skabe strukturelle tiltag blandt virksomheder i detailhandlen for at bedre kundskab, interesse for, og adfærd i henhold til arbejdsmiljø blandt 15-17-årige, der arbejder i fritidsjobs, og derved bidrage til at forebygge arbejdsulykker og tidlig nedslidning på den længere bane.</p> <p>Projektet vil genere ny viden om, hvordan denne målgruppe vurderer arbejdsmiljøet og arbejdspladsens risici, og hvordan virksomheder kan få en dannende funktion ift. arbejdsmiljø, i de unges arbejdsliv. Projektet giver viden om de unges arbejdsmiljø og hvordan det kan forbedres med strukturelle tiltag, hvorved det på sigt potentielt kan forebygge arbejdsulykker og tidlig nedslidning i denne højrisikogruppe.</p>	09-2018	3,2
<p>Titel: Arbejdstid, sikkerhed og ulykker Ansøger: NFA 1 ph.d.</p> <p>Natarbejde og lange vagter er et vilkår for mange i Danmark, særligt inden for social- og sundhedssektoren. Dette er samtidig en sektor, der er præget af mange arbejdsulykker. Projektets formål er derfor at undersøge betydningen af arbejdstidens tilrettelæggelse for sikkerhed og risikoen for ulykker.</p>	12-2018	3,9

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>Formålet opfyldes ved at gennemføre et registerstudie og to feltstudier. Registerstudiet undersøger overordnede sammenhænge mellem arbejdstid og ulykker. I feltstudierne undersøges individuelle faktorer og organisatoriske sikkerhedsforhold, som mulige mekanismer for sammenhænge mellem arbejdstid og ulykker.</p> <p>Projektet 'Arbejdstid, sikkerhed og ulykker' kombinerer erfaringer fra tidligere projekter om både arbejdstid og ulykker. Det dækker nogle af hullerne i tidligere forskning ved at bruge mere præcise oplysninger om arbejdstid, supplere laboratorieundersøgelser med feltstudier og supplere tidligere undersøgelser af fysiologiske reaktioner på antal nattevagter i træk hos mænd med undersøgelser af kognitiv præstation hos kvinder. Dermed styrkes både arbejdstids- og ulykkesforskningen.</p>		
<p>Titel: Sikkert Arbejde For Unge Gennem Læring og Instruktion (SAFU-Læring) - Sikkerhed, læring og praksis Ansøger: NFA</p> <p>Det overordnede formål med projektet er at undersøge, hvordan oplæring og instruktion af unge i sikkerhed skal udformes for at kunne bidrage til at reducere risikoen for at unge kommer til skade i arbejdet.</p> <p>Projektet vil undersøge, hvordan de unge får oplæring i sikkerhed de tre første måneder på deres arbejdsplads inden for tre brancher. Inden for metalindustri samt på social- og sundhedsområdet vil der blive udarbejdet nye erfarer-til-ung læringsforløb, der er rettet mod at oplære og instruere de unge i sikkerhed på arbejdet, for tre kategorier af unge. Man ved, at unge ansatte – særligt i detailhandlen – ofte bliver oplært og instrueret i sikkerhed på arbejdet af andre unge ansatte, ofte som en form for sidemandsoplæring. I projektet vil denne oplæringsform ligeledes blive undersøgt i praksis og udvikle et ung-til-ung læringstiltag for unge inden for detailhandlen, med inspiration fra USA. Tiltaget kan bruges til at udvikle og kvalificere de ung-til-ung læringsforløb, der allerede eksisterer i detailhandlen i Danmark.</p> <p>Samlet set vil SAFU-læring bidrage med at udvikle en ny empirisk og læringsteoretisk tilgang, der kan bruges til at få overblik over, hvordan man oplærer og instruerer unge på arbejdspladsen, samt til at vurdere, hvad der skal til for, at denne læring og instruktion virker mest effektiv overfor forskellige kategorier af unge. Konkret vil der blive udarbejdet læringskoncepter for forskellige kategorier af unge inden for de tre brancher.</p>	12-2016	2,4
<p>Titel: Evaluering af handleplanen "Sikkerhed hver dag – knæk kurven for alvorlige arbejdsulykker" Ansøger: TeamArbejdsliv</p> <p>Arbejdstilsynet og byggeriets organisationer (arbejdsmarkedsparterne, FRI, Danske Ark og Bygherreforeningen) har på foranledning af regeringen og Enhedslisten udarbejdet en omfattende handleplan med 50 indsatser mod arbejdsulykker i bygge- og anlægsbranchen. Handleplanen skal medvirke til at nedbringe antallet af især alvorlige arbejdsulykker og bidrage til en langsigtet og styrket forebyggende indsats i branchen. Handleplanens indsatser forløber frem mod 2015, men sigter også på at skabe handlinger frem mod 2020.</p> <p>En evaluering af handleplanen samtidig med at indsatserne forløber, giver en enestående mulighed for, ikke blot retrospektivt at måle handlingsplanens effekter, men undervejs at bidrage med viden om den samlede virkningskæde fra program til outcome. Derudover</p>	01-2017	2,4

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>giver det at have samlet de mange indsatser i en plan, som branchens centrale aktører har stået sammen om at udarbejde, en mulighed for at evaluere virkningen af en sådan orkestreret, mangevinklet brancheindsats.</p> <p>Disse muligheder udnytter vi i projektet, som har følgende overordnede formål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evaluering af effekterne af handleplanen, herunder hvorvidt handleplanen medvirker til styrket integration af sikkerhed i planlægning og udførelse af arbejdet i bygge- anlægsbranchen. <p>og følgende delformål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tilvejebringelse af viden, som vil gøre det muligt for andre brancher at overveje om en lignende indsats skal/kan gennemføres. • Evaluering af om der kan spores en øget effekt grundet den flerfacetterede indsats. • Evaluering af handleplanens effekt på små virksomheder. <p>Sidstnævnt skal ses i lyset af, at omkring halvdelen af de alvorlige ulykker, der anmeldes i branchen, har fundet sted på virksomheder med 1-19 ansatte. Følgende model af virningskæden er opstillet for evalueringen:</p> <p>Evalueringen gennemføres som en virkningsevaluering bestående af i alt 4 devalueringer:</p> <p>A. Evaluering af samtlige 50 indsatser i handleplanen (afsenderes aktioner og programteorier/forventninger).</p> <p>B. Evaluering af effekten af indsatserne på små virksomheder (modtageres modtagelse og reaktioner).</p> <p>C. Evaluering af handleplanens 3 særligt støttede indsatser: Lærlinge, hotline til rådgivere og informationsmøder (hele virningskæden).</p> <p>D. Evaluering af arbejdet med handleplanen og eventuelt afledte initiativer.</p>		
<p>Titel: Arbejdstid, arbejdsulykker og hjertesygdom Ansøger: NFA</p> <p>Iskæmisk hjertesygdom og arbejdsulykker har store konsekvenser for både den enkelte arbejdstager og samfundet. Målet er at få viden om, hvordan sammenhænge mellem arbejdstid og helbred bliver påvirket af f.eks. vores køn, alder, uddannelsesniveau og anciennitet. Projektet vil derfor undersøge om arbejdstiden, f.eks. dag- eller natarbejde eller skiftende arbejdstider påvirker vores helbred forskelligt. Kommer f.eks. unge med aften- og nattearbejde oftere ud for en arbejdsulykke på grund af deres arbejdstider end ældre? Der vides stadig for lidt om, hvordan arbejde på forskellige tider af døgnet påvirker vores helbred.</p> <p>Indtil nu har undersøgelser om arbejdstid og helbred ofte fokuseret på specifikke jobgrupper eller omfattet relativt få deltagere med f.eks. aften- eller nattearbejde. Der mangler derfor generel viden om, hvorvidt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nogle typer og kombinationer af arbejdstider øger risikoen for mere sjældne skader på helbredet, som f.eks. iskæmisk hjertesygdom. • nogle grupper af arbejdstagere, f.eks. unge, er mere udsat for arbejdsulykker på grund af deres arbejdstider. <p>Projektet vil dermed bidrage med ny viden om, hvorvidt der er grupper af arbejdstagere, som har større helbredsmæssige risici i for-</p>	12-2017	3,0

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
hold til forskellige måder at tilrettelægge arbejdstiden på og dermed hvordan arbejdspladser kan tilrettelægge medarbejdernes arbejdstid mest hensigtsmæssigt i forhold til at beskytte medarbejdernes helbred.		
<p>Titel: Arbejdsulykker i Danmark og Sverige - Identificering af virkemidler og strategier Ansøger: AMK Herning</p> <p>Det overordnede formål med dette projekt er at identificere faktorer på hhv. makro-, meso-, og mikroniveau, der kan forklare, at Sverige har en markant lavere arbejdsulykkesincidens end Danmark, for derigennem at kunne pege på virkemidler og strategier, der kan overføres til Danmark.</p> <p>De specifikke formål med projekter er, at: 1) Undersøge om makrofaktorer som nationalkultur, arbejdsmiljølovgivning/-tiltag samt erhvervs- og branchestruktur kan forklare forskellen i ulykkesincidens mellem Sverige og Danmark. 2) Undersøge om mesofaktorer som uddannelse, ledelsesengagement og sikkerhedsklima, samt mikrofaktorer som adfærd og holdninger kan forklare forskellen mellem den danske og svenske bygge- og anlægsbranche. 3) Vurdere hvorvidt og hvordan de betydende faktorer kan overføres til Danmark.</p>	12-2016	3,4
<p>Titel: Udvikling af bæredygtig sikkerhedskultur i en stor multinational produktionsvirksomhed Ansøger: NFA 1. ph.d.</p> <p>Det overordnede formål med dette ph.d.-projekt er at undersøge, hvordan en bæredygtig sikkerhedskultur kan udvikles og fastholdes i en stor multinational produktionsvirksomhed. Det unikke ved dette ph.d.-studie er, at forskeren skal indgå som en del af virksomhedens produktionshold for at afdække processen fra medarbejdernes perspektiv, samtidigt med at hun følger processen i virksomhedens arbejdsmiljøorganisation. Konkret vil studiet fokusere på følgende spørgsmål:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hvilke virkemidler skal der til i en multinational produktionsvirksomhed for at udvikle en bæredygtig sikkerhedskultur? 2. Hvordan påvirker ledelsens prioriteringer, tilgange, forståelser og handlinger det konkrete sikkerhedsarbejde? 3. Hvilke barrierer og muligheder er der i dagligdagen, som relaterer sig til den konkrete sikkerhedspraksis både på dag- og natholdet i virksomhedens produktionsafdelinger? 	03-2017	1,8
<p>Titel: Test og udvikling af Ergonomisk Valuestream Mapping (ErgoVSM) Ansøger: DTU</p> <p>ErgoVSM er en metode som kombinerer ergonomisk analyse med value stream mapping og som netop har potentialet til at skabe rationalisering uden negative konsekvenser for arbejdsmiljøet. Det er projektets formål at evaluere og videreudvikle ErgoVSM i sundhedssektoren gennem følgende forskningstemaer: 1) Giver ErgoVSM øget produktivitet og er ErgoVSM-metoden i stand til at identificere og i tilstrækkelig grad løse ergonomiske problemer? 2) Hvilke kontekstuelle faktorer indvirker på brug og adoption af ErgoVSM? 3) Videreudvikling af ErgoVSM med henblik på forbedret anvendelighed og brug i sundhedssektoren.</p>	12-2016	2,5

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
I alt for 'ulykkesforebyggelse'		41,0
Tema: Muskel- og skeletbesvær		
<p>Titel: Vejen frem – Udvikling af en fælles indsats for forebyggelse, arbejdsfastholdelse og rehabilitering af medarbejdere med muskel-skeletbesvær og fysisk krævende arbejde</p> <p>Ansøger: SDU</p> <p>Formålet med dette projekt er at udvikle, afprøve og formidle tre redskaber, som ansatte, ledere, og praktiserende læger i samarbejde kan anvende til at sætte ord på et fælles mål for den ansattes arbejdssituation, så den ansatte kan beholde sin tilknytning til arbejdspladsen tidligt i sygeforløbet.</p> <p>Redskaberne bliver udviklet under hensyntagen til aktørernes ønsker og behov.</p> <p>Projektet vil også beskrive de redskaber, der allerede bliver brugt på arbejdspladserne og vurdere, hvor brugbare de er. Endelig vil projektet vurdere, hvordan danske og udenlandske erfaringer på området kan bruges i en bredere dansk sammenhæng.</p> <p>Det vil projektet gøre ved:</p> <ul style="list-style-type: none"> • at bruge fokusgruppeinterviews, dialog og workshops til at undersøge de muligheder og begrænsninger, der er for at skabe et tættere samarbejde mellem den ansatte, lederen og den praktiserende læge. • systematisk at gennemgå resultaterne fra dansk og international forskning på området. 	12-2019	1,5
<p>Titel: Måling af fysiske arbejdskrav, udvikling og implementering af en medarbejderinvolverende ergonomisk intervention blandt pædagoger og -medhjælpere i vuggestuer</p> <p>Ansøger: NFA</p> <p>Pædagoger og pædagogmedhjælpere i vuggestuer i Danmark oplever, at de bærer og løfter meget i løbet af en arbejdsdag, og at de ofte arbejder med ryggen foroverbøjet eller siddende på hug. De oplever også, at deres arbejde er fysisk anstrengende, og at de hyppigt har ondt i kroppen.</p> <p>Der eksisterer nærmest ingen forskningsbaseret viden om de faktiske fysiske krav i arbejdet, som vuggestuepersonale skal håndtere på jobbet. Der mangler også forskningsbaseret viden om, hvordan man bedst reducerer fysiske krav og muskelskeletbesvær (MSB) blandt vuggestuepersonale. Det er derfor ikke muligt at give anbefalinger om forbedring af de fysiske arbejdskrav og MSB, som er baseret på veldokumenteret viden for denne gruppe.</p> <p>Formålet med dette forskningsprojekt er derfor at opbygge en større forskningsbaseret viden om netop hvor høje de fysiske arbejdskrav er, og hvordan de fysiske arbejdskrav og MSB blandt vuggestuepersonale kan reduceres.</p>	12-2019	4,2

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>Forskerne vil måle de fysiske arbejdskrav, som vuggestuepersonale bliver udsat for med pålidelige tekniske målinger og observationer henover flere arbejdsdage, både inden og efter interventionen. Det er første gang dette bliver gjort for målgruppen.</p> <p>Forskerne bag projektet vil udvikle, implementere og evaluere effekten af en medarbejderinddragende ergonomisk intervention med udgangspunkt i vuggestuepersonalets egne oplevelser af belastende arbejdsopgaver i udførelsen af kerneopgaven for at reducere fysisk anstrengelse og MSB.</p> <p>Resultaterne fra projektet vil besvare disse to spørgsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvor høje er de fysiske krav i arbejdet for vuggestuepersonale? • Vil en ergonomisk intervention med medarbejderne i centrum for at identificere og forbedre belastende arbejdsopgaver reducere fysisk anstrengelse i arbejdet og MSB blandt vuggestuepersonale? <p>Resultaterne fra projektet vil således give efterspurgt ny viden om både de fysiske krav i arbejdet, samt om hvorvidt en medarbejderinddragende ergonomisk intervention kan reducere fysisk anstrengelse i arbejdet og MSB blandt vuggestuepersonale.</p>		
<p>Titel: Teknisk målte fysiske krav i arbejdet og langtidssygefravær Ansøger: NFA</p> <p>Høje fysiske krav i arbejdet er årsag til hver fjerde længerevarende sygemelding i Danmark og Norge. Det viser undersøgelser af de to befolkninger. Men hvornår er de fysiske krav i arbejdet for høje? Og kan fysiske krav i arbejdet til og med forebygge sygemeldinger, hvis arbejdet bliver tilrettelagt på den rigtige måde?</p> <p>Formålet med projektet er at anvende data om fysiske krav i arbejdet, som er indsamlet med teknisk udstyr, og koble dem med registeroplysninger om langtidssygefravær.</p> <p>Projektet vil</p> <ul style="list-style-type: none"> • medvirke til at opbygge det nødvendige vidensgrundlag for at fastslå, hvornår de fysiske krav i arbejdet bliver så høje, at de øger risikoen for langtidssygefravær. • give ny viden om, hvorvidt fysiske krav i arbejdet kan medvirke til at forebygge langtidssygefravær, hvis de fysiske krav bliver tilrettelagt på den rigtige måde. <p>Denne viden er nødvendig for at kunne give vidensbaserede anbefalinger til medarbejdere, virksomheder og arbejdsmiljøprofessionelle om fysiske arbejdskrav og langtidssygefravær.</p>	07-2018	3,4
<p>Titel: Udforskning af arbejdsmiljø og muskuloskeletalt helbred med brug af Den Muskuloskeletale Forskningsdatabase ved Dansk Ramazzini Center Ansøger: AMK Herning</p> <p>Dette projekt udforsker sammenhænge mellem arbejdsmiljø og muskuloskeletalt helbred med brug af Den Muskuloskeletale Forsk-</p>	12-2017	1,2

Projektitel, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>ningsdatabase ved Dansk Ramazzini Center. Aktuelt rummer forskningsdatabasen spørgeskemadata for 39.590 personer, der har deltaget i ni tidligere arbejdsmedicinske studier af bl.a. håndværksmæssigt og industrielt arbejde, rengøringsarbejde og arbejde i plejesektoren. Databasen indeholder selvrapporterede oplysninger om blandt andet smerter, livsstilsforhold og psykosocialt arbejdsmiljø og kan kobles med registerdata vedrørende helbredsforhold og erhvervstilknytning. Dermed giver databasen enestående muligheder for omkostningseffektive forløbsstudier inden for den biopsykosociale referenceramme. Projektet belyser følgende hypoteser:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Igangsættelse af en arbejdsskadesag forringer i sig selv ikke den erhvervsmæssige prognose efter operation for ryglidelser, karpaltunnelsyndrom og skuldersygdom. De forskningsresultater, der tyder på dette, kan i stedet forklares med, at sandsynligheden for anmeldelse af en arbejdsskade er forøget blandt personer, der er erhvervstruede ('omvendt årsagssammenhæng'). 2. Håndledsbelastende arbejde er forbundet med forøget risiko for karpaltunnelsyndrom og operation herfor, og sandsynligheden for en stabil tilknytning til arbejdsmarkedet efter operation falder med omfanget af håndledsbelastende arbejde. 3. Incidensen af operationer for diskusprolaps og andre ryglidelser stiger med de samlede løftemængder over en årrække (nedslidning), og kombinationen af rygsmarter og rygbelastende arbejde er forbundet med en særlig forøget risiko for senere operation i ryggen. Hvis hypotesen bekræftes, vil vi afdække, hvor meget man kan løfte per dag hen over en årrække, før risikoen for sygdom med behov for operation øges. 4. Sandsynligheden for en stabil tilknytning til arbejdsmarkedet efter operation for diskusprolaps og andre ryglidelser falder med de samlede daglige løftemængder i arbejdet. Belastende psykosociale arbejdsforhold (høje krav i kombination med lav indflydelse; lav social støtte) spiller også en negativ rolle for prognosen. 		
<p>Titel: Løftearbejde – en risikofaktor for hjertekarsygdom? Ansøger: NFA</p> <p>At løfte er en naturlig del af arbejdet for mange medarbejdere i Danmark. Det er velkendt, at tungt løftearbejde øger risikoen for at få smerter i muskler og led, men påvirker tunge løft også risikoen for hjertekarsygdom? Dette forskningsprojekt vil bidrage med ny og nødvendig viden i forhold til løftearbejde og hjertekarsygdom.</p> <p>Øget viden om de akutte og længerevarende effekter af løftearbejde på blodtryk og risiko for iskæmisk hjertesygdom kan have betydning for mange erhvervsaktive i Danmark. Det vil kunne bidrage til en forbedring af den generelle forebyggelse af hjertekarsygdom, og medvirke til, at arbejdet kan tilrettelægges bedst muligt.</p> <p>Formålet med projektet er at</p> <ul style="list-style-type: none"> • måle, hvilken effekt en arbejdsdag med løftearbejde har på medarbejdernes blodtryk og endothelfunktion • undersøge de langsigtede effekter af løftearbejde på blodtryk • undersøge, om medarbejdere, der allerede har forhøjet blodtryk (hypertension), har større risiko for at få iskæmisk hjertesygdom, hvis de også har løftearbejde 	03-2019	1,5
<p>Titel: Får man ondt i lænderyg og knæ af meget stående og gående arbejde, og er grad af stillestående, gangtempo og pauser af betydning?</p>	09-2019	3,0

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>Ansøger: NFA</p> <p>60 procent af alle beskæftigede i Danmark står og/eller går mindst halvdelen af arbejdsdagen, og en fjerdedel står og/eller går næsten hele arbejdstiden. Formålet med projektet er således at undersøge, om stående og gående arbejde øger risikoen for eller beskytter mod muskelskeletbesvær, samt betydningen af graden af stillestående arbejde, gangtempo og længerevarende perioder af stående/gående arbejde uden pauser og variation.</p> <p>Projektet vil derfor besvare følgende spørgsmål: Får man ondt i lænderyggen og knæene af at stå op det meste af dagen på arbejdet? Har det betydning, om; a) arbejdet er stillestående, eller tillader bevægelser indimellem, om b) arbejdet foregår i højt eller lavt gangtempo, eller om c) det stående arbejde foregår i langvarige sammenhængende perioder, eller arbejdet bliver afbrudt af pauser og andet varieret arbejde?</p>		
<p>Titel: Deltagerinvolverende intervention mod fysiske risikofaktorer for muskel- og skeletbesvær i byggebranchen – Procesevaluering Ansøger: NFA</p> <p>Projektet er en procesevaluering af et igangværende projekt, der er finansieret fra anden side. I det allerede støttede projekt er der planlagt at kortlægge de mest fysisk belastende arbejdsopgaver for personer i byggebranchen, eksempelvis betonarbejde og tømrerarbejde. Samtidig vil projektet gennemføre deltagerinvolverende intervention rettet mod de målte fysiske risikofaktorer i arbejdsmiljøet for udvikling af muskel- og skeletbesvær.</p> <p>Programteorien som ønskes belyst gennem procesevalueringen er, at workshops med medarbejderinddragelse og brug af tekniske målinger under arbejdsdagen på medarbejdernes egen krop kan 1) tilføre ny viden omkring relevante belastninger i arbejdet, 2) øge motivationen og mulighederne blandt medarbejdere og ledere for at finde løsninger til at mindske de fysiske belastninger i arbejdet, 3) lede til mere effektive handleplaner der opleves som relevante for medarbejdere og ledere, og 4) øge mulighederne for at interventionen efterfølgende implementeres og forankres på arbejdspladsen.</p>	08-2018	0,9
<p>Titel: Længerevarende stillesiddende arbejde: En risikofaktor for lænderygbesvær? Et prospektivt kohortestudie med objektive målinger af sidde tid over flere døgn og månedlige målinger af lænderygbesvær Ansøger: NFA</p> <p>40% af alle medarbejdere i Danmark sidder ned tre-fjerdedele eller mere af arbejdsdagen, og andelen er stigende. Sidde tid under arbejde begrænses ikke kun til ansatte med kontorarbejde, men forekommer også blandt ansatte i jobs der tidligere indebar mere fysisk aktivitet, fx i industri og transport.</p> <p>Der mangler videnskabeligt grundlag for at kunne give anbefalinger om mængden og fordelingen af sidde tid under arbejde. Ny viden om helbreds-konsekvenserne af sidde tid under arbejde kan have stor betydning for en betydelig del af de danske arbejdstagere.</p>	02-2019	3,0

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>Formålet med projektet er at undersøge om følgende tre forhold øger risikoen for lænderygbesvær:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Meget siddetid under arbejde (total mængde af siddetid under arbejde) 2. Længerevarende sammenhængende arbejdsperioder med siddetid (antal perioder på 30 minutter eller mere uden afbrydelser) 3. Meget siddetid pr døgn (total mængde af siddetid under et helt arbejds-døgn) <p>Projektet vil</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bidrage med ny viden om risiko for lænderygbesvær ved længerevarende stillesiddende arbejde, på baggrund af objektive eksponeringsdata • Skabe et vidensbaseret grundlag for anbefalinger til danske virksomheder og medarbejdere angående siddetid under arbejde 		
<p>Titel: Deltagerinvolverende intervention for bedre brug af hjælpemidler i hospitalsvæsenet Ansøger: NFA</p> <p>Danske hospitaler har gennem de seneste årtier gjort meget for at reducere de fysiske belastninger i arbejdet med patienthåndtering gennem indførelse af hjælpemidler. Trods det viser en nylig spørgeskemaundersøgelse foretaget af NFA, at 2/3 af hospitalsansatte, der har daglige patienthåndteringer kun sjældent anvender hjælpemidler under patientforflytninger.</p> <p>Formålet med projektet er derfor at udvikle, implementere og evaluere en deltagerinvolverende intervention for bedre brug af hjælpemidler i hospitalsvæsenet. Projektet vil besvare følgende forskningsspørgsmål:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hvilke motiver og barrierer eksisterer der for brug af hjælpemidler? 2. Hvordan planlægger medarbejdere og afdelingsledere bedre brug af hjælpemidler, når patienthåndteringer ofte foregår i travle situationer med begrænset tid, plads og tilgængelighed af hjælpemidler? 3. Hvad er effekten af en deltagerinvolverende intervention på brugen af hjælpemidler? 4. Hvor god er den eksterne validitet af implementeringsprocessen? <p>Projektet forventes at levere forskningsbaserede generaliserbare anbefalinger der kan medvirke til bedre brug af hjælpemidler på danske hospitaler.</p>	12-2017	3,8
<p>Titel: Aldring og fysisk betonet arbejde Ansøger: AMK Aalborg 1 ph.d.</p> <p>Folketinget vedtog i 2012 at forhøje pensionsalderen. For personer født efter 1966 vil pensionsalderen blive mindst 69 år og den forventes at stige yderligere til måske over 70 år, på grund af øget middlevealder. Selv om levealderen stiger, er der ikke noget der tyder på, at aldringen starter senere i livet. Særligt for mennesker med fysisk hårdt arbejde, som håndværkere kan den forhøjede pensionsalder give problemer med at leve op til arbejdets krav. Aldring særligt af lunger og muskler har betydning for den fysiske evne, men</p>	03-2018	3,5

Projektitel, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>man ved for lidt om det også betyder noget for at forblive i arbejde som f.eks. 69-årig. Man ved dog, at aldringen både af muskler og lunger tager særlig fart fra 65-årsalderen.</p> <p>Ved hjælp af undersøgelser baseret på registre, spørgeskema, af lunger og muskler samt interview vil aldringens betydning for evnen til at fastholde et håndværksarbejde blive kortlagt. Man vil også prøve at finde ud af, hvorfor nogle ældre håndværkere forlader deres arbejde og andre bliver ved. Resultaterne kan give viden om, hvad den ældre håndværker kan klare og hvad årsagerne er til, at nogle bliver ved og andre ikke. Endvidere vil resultaterne kunne sige noget om, hvordan arbejdet skal indrettes for, at den 69-årige håndværker også kan være på arbejdsmarkedet.</p>		
<p>Titel: Deltagerinvolverende interventioner mod fysiske risikofaktorer for muskel- og skeletbesvær i byggebranchen Ansøger: NFA 1 ph.d.</p> <p>Det er dette projekts hypotese, at fysiske belastninger i arbejdsmiljøet kan reduceres igennem identifikation med objektive målemetoder og efterfølgende deltagerinvolverende intervention med hensyntagen til psykosociale og organisatoriske forhold. Det primære effektmål er ændringen fra før til efter interventionen i antal events med uhensigtsmæssig fysisk belastning målt som en kombination af muskelbelastning (EMG) og kropssposition (actigrafi) under arbejdsdagen.</p> <p>Projektet vil derfor besvare følgende spørgsmål:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hvilke konkrete arbejdsopgaver er mest belastende for personer i byggebranchen, eksempelvis med betonarbejde (herunder støbning og armering) og tømrerarbejde (herunder gipsarbejde og isætning/udskiftning af vinduer)? (objektive målinger under arbejdsdagen). 2. Hvordan planlægger og gennemfører medarbejdere og ledere forebyggende interventioner, når byggeopgaver typisk er relativt kortvarige, foranderlige og kontekstafhængige? (procesevaluering). 3. Hvad er effekten af en deltagerinvolverende intervention på de målte fysiske risikofaktorer? (effektevaluering). 	07-2017	1,8
<p>Titel: Forebyggelseskompetence – et nyt virkemiddel på arbejdspladsen Ansøger: NFA 1 ph.d.</p> <p>SOSU'er har ofte smerter i muskler og led. Det har konsekvenser for den enkelte, i udførelsen af arbejdet og for arbejdspladsen, som f.eks. får ringere kvalitet i plejearbejdet eller sygemeldinger. Årsagerne til smerter varierer fra medarbejder til medarbejder. Af den grund er der behov for at udvikle fleksible, organisatoriske virkemidler, som kan understøtte, at smerterne forebygges mest hensigtsmæssigt.</p> <p>Tidligere undersøgelser har vist, at det er muligt at forbedre medarbejdernes helbred ved systematisk at opbygge forebyggelseskompetence på arbejdspladsen, så medarbejdere og ledere har et bedre grundlag for at håndtere konkrete arbejdsmiljøudfordringer og fin-</p>	12-2016	2,9

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>de relevante løsninger. Formålet med projektet er derfor at undersøge:</p> <ul style="list-style-type: none"> • om indsatsen kan forebygge smerter i muskler og led og konsekvenser heraf blandt social- og sundhedsansatte (SOSU'er) i ældreplejen • i hvilken grad det er muligt at implementere forebyggelseskompetence i de daglige arbejdsrutiner 		
<p>Titel: Betydning af fysisk og psykisk arbejdsmiljø gennem arbejdslivet og individuelle ressourcer midt i livet for fastholdelse af seniorer på arbejdsmarkedet Ansøger: NFA</p> <p>Samfundsøkonomisk er det afgørende at ældre medarbejdere i fremtiden formår at bevare arbejdsmarkedstilknytningen længere og øger deres samlede antal år i arbejde. Hypotesen for projektet er, at høje fysiske og psykiske eksponeringer gennem arbejdslivet er uafhængige risikofaktorer for at miste tilknytningen til arbejdsmarkedet, og at gode fysiske og kognitive ressourcer midt i livet mindsker denne risiko. Formålet er derfor at undersøge betydningen af fysisk og psykisk arbejdsmiljø gennem arbejdslivet og fysiske og kognitive ressourcer midt i livet for arbejdsmarkedstilknytningen for seniorer (udtrykt ved risiko for overgang til langvarigt sygefravær, førtidspension, ledighed og efterløn inden 65 år). Seniorer på arbejdsmarkedet forstås i denne sammenhæng som personer over 50 år og som er i arbejde. Projektet bidrager således med styrket viden om, hvilke fremtidige indsatser på arbejdsmarkedet og på de enkelte arbejdspladser, der især kan bidrage til, at seniormedarbejdere kan få et længere og sundere arbejdsliv.</p>	06-2017	1,7
<p>Titel: Karpaltunnelsyndrom som signalsygdom for sundhedsskadelig håndledspåvirkninger Ansøger: AMK Aarhus</p> <p>Undersøgelsens overordnede formål er at evaluere anvendeligheden af karpaltunnelsyndrom (KTS) som signalsygdom for sundhedsskadelige håndledspåvirkninger, så øget forekomst af KTS kan udnyttes til at pege på risikofag, hvor der er behov for målrettede interventioner. Formålet er derfor også at dokumentere et sikkert niveau for håndledspåvirkninger. Undersøgelsen består af fire delundersøgelser:</p> <ul style="list-style-type: none"> - KTS som signalsygdom - Dokumentation af sikkert niveau for hånd- og armbelastende arbejde - Nervepåvirkning ved intensivt hånd- og armbelastende arbejde - Hånd- og armbelastende arbejdes betydning for prognosen ved KTS og KTS-lignende symptomer 	09-2017	3,7
<p>Titel: Lyskebrok og kroniske smerter efter operation for lyskebrok – betydning af fysiske påvirkninger i arbejdet Ansøger: AMK Herning</p> <p>Projektets formål er at undersøge, om fysiske påvirkninger i arbejdet øger risikoen for udvikling af lyskebrok og kroniske smerter efter operation for lyskebrok. Lyskebrok er den hyppigste operation blandt mænd i den erhvervsaktive alder og forårsager kroniske smerter for op</p>	07-2018	3,5

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>til 10% af de opererede i flere år efter operationen.</p> <p>Hvis der findes en sammenhæng mellem daglige løfteaktiviteter og stående/gående arbejde og risikoen for operation for lyskebrok, vil der specielt indenfor brancher som industri og bygge- og anlæg være et stort forebyggelsespotentiale. Viser det sig, at fysiske påvirkninger i arbejdet øger risikoen for kroniske smerter efter operation for lyskebrok, vil midlertidige modifikationer af udvalgte arbejdsfunktioner muligvis reducere problemet.</p>		
<p>Titel: Godt i gang efter skulderoperation: Arbejdsmedicinsk intervention med fokus på belastningstilpasning og sikring af hurtigere og mere varig tilbagevenden til arbejdet efter skulderoperation (SkulderInterventionsProjektet – SIP)</p> <p>Ansøger: AMK Aarhus</p> <p>Projektet afprøver en systematiseret arbejdsmedicinsk indsats for patienter, der får foretaget pladsgørende skulderoperation på offentlige sygehuse i Region Midtjylland. Målgruppen er skulderopererede patienter, der fortsat har problemer med at klare arbejdet efter operationen.</p> <p>Det er målet at vurdere, om den arbejdsmedicinske indsats - sammenlignet med sædvanligt efterforløb - har positiv indflydelse på arbejdsevne, skuldersymptomer og tilfredshed efter tre, 12 og 24 måneder. De økonomiske omkostninger for at opnå en evt. positiv effekt vil også blive beregnet.</p>	06-2017	1,2
<p>Titel: Tilbage til fysisk krævende arbejde med dårlig ryg. Et prospektivt, kontrolleret interventionsprojekt</p> <p>Ansøger: AMK Bispebjerg</p> <p>Det er projektets formål at sætte fokus på personer med fysisk belastende arbejde og undersøge om kortvarig eller vedvarende arbejdspladsmodifikation samt intensiv fysisk aktivitet gør dem bedre i stand til at bevare tilknytningen til arbejdsmarkedet. Desuden vil projektet kortlægge, hvilke faktorer, som har betydning for tilbagevenden til arbejdet, samt undersøge om der er en sundhedsøkonomisk gevinst ved en eventuel positiv effekt.</p>	05-2017	3,3
<p>Titel: Årsager til kønsforskelle i udvikling af bevægeapparatlidelser.</p> <p>Ansøger: AMK Bispebjerg</p> <p>1 ph.d.</p> <p>Projektet vil undersøge om der er kønsforskelle i risikoen for operationskrævende skulder- og håndledslidelser. Kvinder klager hyppigere over bevægeapparatgener end mænd, men der mangler forskning der kan belyse årsagerne hertil, og der mangler viden til at kunne målrette forebyggelse til begge køn.</p>	12-2016	5,4
<p>Titel: Tillægsansøgning til ” Årsager til kønsforskelle i udvikling af bevægeapparatlidelser”</p> <p>Ansøger: AMK Bispebjerg</p> <p>Begrundelse for tillægsansøgning: Undervejs i projektet opstod der en uventet og ikke-projekteret mulighed for at samarbejde med Af-</p>	12-2016	0,6

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>deling for Neurovidenskab og Farmakologi på Panum Institutet om at udføre nogle studier, der har givet nyttig og relevant viden til projektet. Tidsforbruget til gennemførelse af dette studiums mange målinger samt planlægning, måling og afrapportering har været større end forventet. Der ansøges derfor om midler til at færdiggøre den resterende og planlagte del af det ansøgte projekt som samtidig indarbejder de indsamlede data fra samarbejdet med Panum Institutet.</p>		
<p>I alt for 'muskel- og skeletbesvær'</p>		<p>50,1</p>
<p>Tema: Virkemidler i arbejdsmiljøet</p>		
<p>Titel: Psykosocialt arbejdsmiljø under organisatoriske forandringer – et interventionsprojekt Ansøger:</p> <p>I dette projekt gennemføres og evalueres en forandringskompetence-indsats for at reducere negative psykosociale konsekvenser i forbindelse med en større forandringsproces blandt 500 medarbejdere i Novozymes. LEAN-forandringen består i en kulturændring omkring kvalitetssikring og løbende forbedringer samt introduktion af en række nye procedurer og værktøjer for problemløsning, målstyring og opgaveløsning.</p> <p>Forskningsprojektet er designet som et randomiseret interventionsstudie, hvor der iværksættes en række initiativer for at sikre at nøglepersoner i den organisatoriske forandring kan gennemføre implementeringen af de nye LEAN-værktøjer, så det styrker nærmere end belaster det psykosociale arbejdsmiljø og gøres kongruent med den daglige drift.</p> <p>Interventionen gennemføres i halvdelen af de involverede teams, og bygger på et målrettet træningsprogram for nøglepersoner for at gennemføre forandringer på en måde så forandringsprocessen både styrker drift og arbejdsmiljø. I træningen indgår såvel dialogprocesser, som spilbaserede simulationer og refleksioner over egen praksis.</p> <p>Interventionen evalueres med en kombination af kvalitative og kvantitative metoder for at kunne analysere både hvad effekten af indsatsen er, og hvilke faktorer der har været medvirkende til, at den har den givne effekt. Dele af datamaterialet bygger på virksomhedens egne produktivitetsmål og trivselsmåling, mens andre indsamles specifikt til projektet (eks. evalueringsskemaer, interview, observationer).</p>	<p>08-2019</p>	<p>3,8</p>
<p>Titel: Arbejdspladsvurderinger: Refleksivitet og rutine Ansøger: KU 1 post.doc</p> <p>I det foreliggende projekt ansøges APV som et eksternt pålagt virkemiddel, der internt tilsigtes at fremme refleksivitet via selvevaluering og ansvarstagen for opfølgning. Det giver anledning til teoretisk at ansøge APV i et organisatorisk spændingsfelt mellem refleksivitet og rutine. Det er kendt fra organisationsteorien, at rutiner bruges til at håndtere tvetydighed og kanalisere de former for information, som organisationen finder relevant. Mange organisationer bruger mere eller mindre standardiserede pakked løsninger til dataindsamling til brug for APV, så som præspecificerede spørgeskemaer. Hvor egnede er sådanne rutiner i forhold til identifikation af eventuelle pro-</p>	<p>08-2020</p>	<p>3,5</p>

Projektitel, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>blemer på arbejdspladsen? Her tænkes ikke mindst på, hvorvidt og hvordan rutiner for dataindsamling kan rumme faktorer i det psykiske arbejdsmiljø på en måde, som virker troværdig som handlegrundlag i organisationen. Rutiner kan slide på opmærksomheden i organisationer, ligesom flere rutiner kan konkurrere om opmærksomheden. Det rejser spørgsmålet, om hvorvidt APV kommer til at stå isoleret i organisationen eller flettes sammen med andre relevante processer, herunder personaleledelse, strategi mm.</p> <p>De empiriske nøglespørgsmål er: Hvordan karakteriserer centrale aktører brugen af APV? Hvilke forhold i organisationen øver indflydelse på brugen af APV, herunder hvorvidt APV sammenflettes med andre processer i organisationen? Kan der på baggrund af data identificeres typiske mønstre hos organisationer, der drager nytte af APV versus organisationer, der ikke gør? Projektet vil belyse brugen af APV både i dybden via case studier og i bredden via dokumentanalyser og et survey til et repræsentativt udvalg af arbejdsmiljørepræsentanter.</p>		
<p>Titel: Redskabet "Funktionsevne på arbejde" - anvendelighed som mål og dialogredskab ved virksomhedens indsats mod sygefravær og førtidigt arbejdsophør Ansøger: MarselisborgCentret</p> <p>Projektet validerer og tester anvendeligheden af redskabet "Funktionsevne på arbejdet" (The Work Role Functioning Questionnaire – WRFQ 2.0) i en dansk arbejdspladskontekst. WRFQ 2.0 kortlægger hvilke krav i arbejdet, der volder vanskeligheder pga. medarbejderens fysiske og psykiske helbred. Funktionsevnen vurderes i relation til konkrete krav i arbejdet ved 27 spørgsmål indenfor 4 overordnede dimensioner:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. sociale og mentale krav 2. fysiske krav 3. planlægnings- og produktionsmæssige krav 4. krav om fleksibilitet. <p>En samlet score for funktionsevne og en score for hver dimension af krav beregnes. WRFQ 2.0 forventes at kunne identificere specifikke problemområder i højere grad end mere generiske arbejdssevne mål og potentielt hjælpe lederen til at målrette relevante tiltag for at fastholde den enkelte tilbagevendte medarbejder. Redskabet er ligeledes potentielt anvendeligt for arbejdsprofessionelle i forbindelse med evaluering af interventioner rettet mod fastholdelse af medarbejdere, der er vendt tilbage til arbejde efter sygefravær.</p> <p>For at validere og teste anvendelighed af redskabet gennemføres der en spørgeskemabaseret undersøgelse med 55 spørgsmål (WRFQ 2.0 og supplerende spørgsmål mhp. analyser) blandt ca. 100 medarbejdere i forløb ved ATE på LEGO i Billund, som alle er medarbejdere, der er på vej tilbage i arbejde efter sygemelding. Der udføres analyser mhp. at teste redskabets "reliability/reproducibility, internal consistency, floor and ceiling effects, construct validity og responsiveness".</p> <p>Efter afslutningen af undersøgelsen forelægges resultaterne for de involverede ledere og repræsentanter for de ansatte, og det diskuteres, hvordan lederne vil kunne anvende redskabet som et dialogværktøj i mødet med de ansatte, som har været sygemeldte.</p>	07-2018	0,7

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>Titel: Succesfuld arbejdsmiljøkoordinering i byggebranchen Ansøger: NFA</p> <p>Formålet med dette projekt er at identificere, systematisere og fremstille de praksisser og karakteristika der kendetegner gode arbejdsmiljøkoordinators arbejde og derved skabe grundlag for udvikling af arbejdsmiljøkoordinators muligheder for at forbedre arbejdsmiljøet på byggepladser i Danmark. Projektet gennemføres i 3 faser.</p> <p>I fase 1 identificeres tolv succesfulde arbejdsmiljøkoordinators i den danske byggebranche. Dette gøres vha. en Delphi-proces hvor et ekspertpanel bestående af særligt branchekendte mennesker i samarbejde med forskergruppen udvælger tolv arbejdsmiljøkoordinators som er anerkendte for deres arbejde i branchen.</p> <p>I fase 2 studeres hvilke praksisser og karakteristika der kendetegner de, i fase 1 udvalgte, særligt succesfulde arbejdsmiljøkoordinators. Dette gøres ved hjælp af observationsstudier, hvor de tolv særligt succesfulde arbejdsmiljøkoordinators skygges i hver to uger og interviewes i sammenhæng med disse observationer. Yderligere foretages i denne fase en sikkerhedsklimamåling på de udvalgte arbejdsmiljøkoordinators byggepladser.</p> <p>I fase 3 anvendes denne viden til at styrke eksisterende lovpligtige undervisningsforløb for arbejdsmiljøkoordinators i byggebranchen. Dette gøres igennem tre workshops med deltagelse af både arbejdsmiljøkoordinators samt undervisere ved arbejdsmiljøkoordinatorsuddannelserne. Der foregår desuden i projektet en løbende formidling til disse grupper.</p> <p>Projektet vil besvare følgende spørgsmål:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hvilke kompetencer og karakteristika kendetegner succesfulde arbejdsmiljøkoordinators på byggepladser og i byggevirksomheder i Danmark? 2. Er der overensstemmelse imellem, på den ene side, disse kompetencer og karakteristika, og, på den anden side, lovfunktions formål med at fremme koordineringen af et sikkert og sundt arbejdsmiljø? 3. Hvordan kan denne viden integreres i uddannelsen af arbejdsmiljøkoordinators og derved styrke arbejdsmiljøet på byggepladser i Danmark? 	12-2019	2,1
<p>Titel: Integreret voldsforebyggelse – Et randomiseret kontrolleret interventionsstudie til forebyggelse af vold og trusler i psykiatrien og kriminalforsorgen Ansøger: AMK Herning 1 ph.d.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Udvikle konkrete redskaber til kortlægning af forebyggelsespraksis ift. vold og trusler • Afprøve Integreret Voldsforebyggelse (IV) på arbejdspladser i psykiatrien og i kriminalforsorgen • Vurdere effekten af IV på virksomhedernes forebyggelsesklima og på hyppighed af vold og trusler i et randomiseret stepped-wedged design • Undersøge om implementering af interventionen har betydning for effekterne • Undersøge hvordan forudsætninger og kontekst har betydning for en vellykket 	08-2019	5,2

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<ul style="list-style-type: none"> • implementeringsproces (Ph.d.-projekt) • Omsætte projektets instrumenter og resultater til konkrete praksisrettede redskaber, der kan anvendes til systematisk forebyggelse på arbejdspladser med høj risiko for vold og trusler <p>Da psykiatrien og kriminalforsorgen har særlig høj risiko for vold og trusler, vil disse to brancher deltage i projektet.</p> <p>I hovedprojektet gennemføres IV på 16 arbejdspladser, hvor de deltagende arbejdspladser randomiseres til 4 igangsættelsestidspunkter (dvs. 4 arbejdspladser igangsættes samtidig). Interventionen varer i alt 6 måneder fordelt på 3 måneders intensivfase (med involvering fra projektgruppen) og 3 måneders implementeringsfase (uden involvering fra projektgruppen). Når intensivfasen afsluttes for en gruppe arbejdspladser, igangsættes interventionen for den næste gruppe. Arbejdspladserne fungerer som kontrolgruppe, indtil interventionen igangsættes.</p> <p>Første fase i interventionen er en identifikationsfase, hvor forebyggelsespraksis kortlægges (med spørgeskema, audits og fokusgrupper). Anden fase i interventionen er en problemløsningsfase, som indledes med et ledelsesseminar og et medarbejderseminar. Efterfølgende pågår en kontinuerlig cyklus af dataindsamling, analyse, handling og evaluering af fremskridtene i forhold til løsningen af de afdækkede problemer i hhv. ledelsesgruppen og arbejdsmiljøorganisationen samt i det daglige samarbejde mellem ansatte og nærmeste leder. Tredje fase er en kulturændringsproces som er gensidigt afhængig med problemløsningsprocessen. Igennem problemløsningsprocessen skabes der kulturændringer i form af øget tillid, øget involvering og øget grad af gensidighed mellem ansatte og ledelse. Kulturændringsprocessen skaber motivation for at fortsætte problemløsningsprocessen, hvorved der skabes en positiv cirkel.</p>		
<p>Titel: Udbredelse af et nationalt Branchespecifikt implementeringsredskab til god Arbejds miljøpraksis (UBA) Ansøger: NFA</p> <p>Der findes store mængder arbejdsmiljøviden af høj kvalitet, der desværre aldrig kommer ud på arbejdspladserne og forbedrer arbejdsmiljøet for medarbejderne. Den manglende udbredelse skyldes, at man ikke har forsket særligt meget i, hvordan man udbreder viden.</p> <p>Projektets tre specifikke formål er:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. At skabe et internationalt og nationalt netværk med forskere og interessenter på arbejdsmiljøområdet, der gennem faglige seminarer, workshops og fælles formidling kan udvikle dansk forskning i udbredelse af arbejdsmiljøviden til danske arbejdspladser på tværs af forskellige brancher. 2. At tilpasse og udbrede et webbaseret redskab for god arbejdsmiljøpraksis på danske arbejdspladser. 3. At evaluere redskabets udbredelse. <p>Projektet kan få stor betydning for arbejdsmiljøet, fordi en bedre dansk forskning i udbredelse af arbejdsmiljøviden betyder, at danske arbejdspladser hurtigere og mere effektivt kan forbedre arbejdsmiljøet.</p>	09-2019	3,6

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>Et udbredelsesprojekt har sin berettigelse, når der er solid viden om det, der skal udbredes og modtagerne er stærkt motiverede for at få og bruge den viden. Mange års forskning i arbejdsmiljøet på SOSU-arbejdspladser gør dem til en oplagt case til udbredelsesprojektet. For at lykkes med udbredelsesforskning skal man kende interessenternes holdning til, hvad der virker. Derfor udvikler NFA i øjeblikket et arbejdsmiljøredskab, NORMA, med afsæt i erfaringer fra hele 'SOSU-Danmark'. Resultatet bliver en praktikerudviklet og evidensbaseret guideline - et rigtig godt afsæt at have, når man begynder på den egentlige udbredelsesforskning.</p> <p>Dette projekts webbaserede redskab lanceres som en landsdækkende kampagne, der benytter sig af anerkendte udbredelsesmetoder fra udlandet og fra andre sektorer (fx sundhedsvæsenet) til den praktiske arbejdsmiljøindsats på danske SOSU-arbejdspladser. Evalueringen bliver omfattende og systematisk, og balancerer både videnskabens håndtering af bias (fejlkilder) og arbejdspladsernes behov for interventioner der kan bruges til hverdag.</p>		
<p>Titel: SOK strategier – Bedre og længere arbejdsliv Ansøger: NFA</p> <p>Den demografiske udvikling har ført til øget politisk prioritering af senere tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet. Selvom tilbagetrækningsalderen er steget, ønsker flere end halvdelen af ældre arbejdstagere fortsat at forlade arbejdsmarkedet før pensionsalderen. Pensionering er ofte forbundet med en stigning i trivsel, hvilket antyder, at mange har oplevet belastning og reduceret trivsel i tiden op til pensioneringen. Der mangler viden om, hvordan bedre og længere arbejdsfastholdelse af seniormedarbejdere uden reduceret trivsel i praksis kan opnås.</p> <p>Seniormedarbejdere udfordres ofte af reduceret funktionsevne som følge af aldersrelaterede fysiske og kognitive forandringer og/eller helbredsproblemer, men dette påvirker ikke nødvendigvis medarbejdernes produktivitet på arbejdet. Projektet antager, at seniormedarbejdere anvender SOK strategier til at skabe balance mellem krav og ressourcer i arbejdet, og at de derved bevarer arbejdsevnen og øger deres trivsel og motivation for at blive i arbejde. I projektet omfatter SOK strategier kombinationer af Selektion (et særligt tilvalg af de arbejdsopgaver, der passer godt til den aktuelle arbejdsevne), Optimering (ressourceudvikling i form fx kompetenceudvikling eller fysisk træning) og Kompensation (anvendelsen af alternative midler i opgaveløsningen, fx arbejdspladsindretning, tekniske hjælpemidler, ændrede procedurer).</p> <p>Internationalt er der udviklet spørgeskemaer til at måle SOK, men disse er ikke afprøvet i Danmark. Der findes endnu ikke et færdigt og gennemprøvet spørgeskema, som er rettet mod arbejdspladsen, og er tilpasset til, at der på det danske arbejdsmarked er en særlig tradition for samarbejde og medarbejderinddragelse.</p> <p>Formålet med projektet er 1) at skabe viden om de komplekse mekanismer, der har indflydelse på, hvordan SOK udøves, 2) at udvikle en konceptuel model for sammenhænge mellem SOK strategier og trivsel, arbejdsevne og tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet, og 3) at udvikle et dansk spørgeskema til at måle SOK på arbejdspladsen, hvor såvel det individuelle, gruppe og organisatoriske niveau inddrages. Spørgeskemaet testes og valideres på 1500 medarbejdere på udvalgte arbejdspladser indenfor henholdsvis sygepleje og in-</p>	09-2019	2,0

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>dustri (mejerier).</p> <p>Den konceptuelle model og SOK spørgeskemaet vil skabe et teoretisk og metodemæssigt grundlag for fremtidig forskning i, hvordan aktiv anvendelse af SOK i praksis kan bidrage til et bedre og længere arbejdsliv. Derudover kan spørgeskemaet anvendes som redskab for virksomheder til at kortlægge faktisk anvendelse af SOK og rammerne herfor på arbejdspladsen som en del af deres arbejdsmiljøarbejde.</p>		
<p>Titel: Sammenhæng mellem arbejdsmiljø og produktivitet – En registerbaseret follow-up undersøgelse Ansøger: NFA</p> <p>Negative sammenhænge mellem dårligt arbejdsmiljø og helbred er forbundet med store omkostninger for både samfundet, virksomhederne og arbejdstagerne. Men indenfor de senere år har der været stigende erkendelse af en positiv sammenhæng mellem godt arbejdsmiljø og produktivitet, og der har været stigende interesse i at få mere viden om disse sammenhænge. Forskningen i "arbejdsmiljøøkonomi" har imidlertid været spredt, og der er ikke udviklet generelt accepterede metoder til at følge sammenhænge mellem arbejdsmiljø og produktivitet over tid.</p> <p>Projektets overordnede formål er 1) at videreudvikle metoder til at analysere sammenhænge mellem arbejdsmiljø og produktivitet, 2) at udrede mulige kausale sammenhænge mellem forskellige indikatorer for kvaliteten af virksomheders arbejdsmiljø og deres produktivitet, og 3) at gennemføre en større brancherettet/brugerrettet formidling med det formål at øge danske virksomheders og interessenters viden om sammenhænge mellem arbejdsmiljø og produktivitet.</p>	08-2017	2,6
<p>Titel: Aktiv gravidpolitik på arbejdspladsen: Mere trivsel og mindre fravær Ansøger: AMK Bispebjerg</p> <p>Projektets overordnede formål er at undersøge, om indførelse af en aktiv gravidpolitik øger tryghed og trivsel under graviditet og nedsætter det graviditetsrelaterede fravær.</p> <p>Sygefravær under graviditet er højt i Danmark. Tal fra den danske fødselskohorte har vist, at 36 % af gravide kvinder er sygemeldt under graviditeten. Oftest skyldes fraværet almindelige graviditetsrelaterede gener, som forstærkes af belastninger i arbejdsmiljøet. Man har i befolkningsundersøgelser vist, at tilpasning på arbejdet reducerer sygefravær. På flere hospitaler har man positive erfaringer med indførelse af aktiv gravidpolitik, hvor man aktivt tager stilling til den gravides behov og tilpasser arbejdet, så det ikke er nødvendigt med en sygemelding. Effekten af en aktiv gravidpolitik er dog aldrig blevet undersøgt i en kontrolleret undersøgelse.</p>	03-2019	3,4
<p>Titel: Praksis- og Evidensbaseret udvikling af anbefalinger i Rådgivning om Muskelskeletbesvær på Arbejdspladsen (PERMA) Ansøger: NFA</p> <p>Smerter i muskler og led (MSB) er den næst-hyppigste årsag til førtidspensionering i Danmark. Det koster i gennemsnit hver dansker syv år med nedsat livskvalitet og er årsag til næsten halvdelen af alle erstatningsgodkendte erhvervssygdomme og lidelser. 25 % af</p>	09-2019	2,4

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>danskernes langtidssygefravær skyldes MSB.</p> <p>Formålet med dette projekt er at udvikle et sæt praksis- og evidensbaserede anbefalinger til, hvordan MSB bedst forebygges på arbejdspladsen. Målet er at give arbejdsmiljørådgivere og arbejdspladser et evidensbaseret grundlag at handle ud fra, som kan bidrage til at forebygge og mindske MSB blandt medarbejderne.</p> <p>Projektet vil:</p> <ul style="list-style-type: none"> undersøge, hvilke konkrete MSB-arbejdsmiljøproblemer på arbejdspladsen arbejdsmiljørådgiverne har størst behov for anbefalinger om udvikle anbefalinger til at forebygge og løse disse problemer baseret på forskningsbaseret viden og praktiske erfaringer tilpasse anbefalingerne evaluere processen, så erfaringerne fra dette projekt kan anvendes til at udvikle andre anbefalinger på arbejdsmiljøområdet. 		
<p>Titel: Sikre praktikvirksomheder Ansøger: AMK Herning</p> <p>Nyere forskning indikerer, at praktikvirksomhederne spiller en afgørende rolle for lærlingenes sikkerhedspraksis, men på trods af, at disse har en lavere prioritering af sikkerhed end skolerne, er der ikke meget fokus på deres rolle ift. lærlingenes sikkerhedspraksis. Der er derfor gode argumenter for at rette indsatsen for forebyggelse af ulykker hos lærlinge mod praktikvirksomhederne og deres sikkerhedspraksis, som et supplement til skolernes undervisning og fokuset på lærlingenes viden og holdninger.</p> <p>Formålene med dette projekt er således, (1) at udvikle en intervention rettet mod forbedring af sikkerhedsniveauet i BA-virksomheder med lærlinge ud fra eksisterende forsknings- og praksisviden, samt (2) at pilotteste interventionen og måleinstrumenterne i op til 20 BA-virksomheder</p>	12-2017	1,5
<p>Titel: Bør gravide arbejde om natten? Et registerbaseret studie af den gravides helbred og sygefravær Ansøger: AMK Bispebjerg 1 ph.d.</p> <p>Arbejde om natten er udbredt og omfanget forventes ikke at blive mindre. Mange store og gode undersøgelser har belyst om arbejde om natten kan skade fosteret, men man ved meget lidt om, hvorvidt natarbejde under graviditeten kan skade moderen og føre til helbredsproblemer og sygefravær. Derfor er grundlaget for rationel rådgivning og regulering ufuldstændigt. Med etablering af den danske arbejdstidsdatabase er det muligt at adressere nogle af de væsentligste svagheder i tidligere undersøgelser og klarlægge om natarbejde er forbundet med en overrisiko for graviditetsrelateret sygefravær og de vigtigste komplikationer i graviditeten såsom bækkenløsning, svangerskabsforgiftning, svangerskabsdiabetes og fødselsdepression.</p> <p>Det forventes, at undersøgelsen vil bidrage til en afklaring om der er eller ikke er en risiko for nævnte svangerskabskomplikationer ved arbejde om natten. En sådan afklaring er vigtig, fordi arbejde om natten er udbredt, fordi der hersker stor usikkerhed om spørgsmålet</p>	12-2018	1,8

Projektitel, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
blandt arbejdsmiljø- og sundhedsprofessionelle og fordi anbefalinger om helt eller delvist at undlade natarbejde under graviditet kan være meget indgribende for den gravide og for arbejdspladserne.		
<p>Titel: Forebyggelseskultur i nedrivningsbranchen – udvikling af et virkemiddel til forebyggelse af udsættelse for sundhedsskadeligt støv</p> <p>Ansøger: TeamArbejdsliv</p> <p>Indånding af byggepladsstøv er årsag til en række lungesygdomme som lunge-kræft, silikose og KOL. Det er sygdomme, der i mange tilfælde først opstår sent i livet, man er derfor ikke altid opmærksom på risikoen, mens skaden sker. Skal sygdomme forebygges, bør det indgå i arbejdspladskulturen at undgå at indånde støv. På samme måde som det er lykkedes nogle byggepladser og nedrivningsfirmaer at gøre forebyggelse af ulykker til en naturlig del af arbejdet.</p> <p>Målet med dette projekt er at udvikle et virkemiddel, som nedrivningsbranchen kan anvende til at forebygge at medarbejderne udsættes for indånding af sundhedsskadeligt støv. Virkemidlet har det udgangspunkt, at relevante hjælpemidler og kendskab til sundhedsfaren ved at indånde støv allerede forekommer i branchen, men at det er vanskeligt at udvikle og fastholde en forebyggende arbejdspladskultur. Virkemidlet indeholder et værktøj til at lave en forebyggelsesplan for hver nedrivningsopgave, et træningsforløb for ledere og medarbejdere i at gennemføre audits af arbejdspladsen og støtte til den daglige leder.</p>	06-2018	2,0
<p>Titel: Implementering af forebyggende psykosociale indsatser</p> <p>Ansøger: DTU</p> <p>Arbejdsrelateret stress er stadig et uløst problem og er det næsthøypigste arbejdsrelaterede sundhedsproblem i Europa. Forskningen i forebyggende psykosociale indsatser har vist sig at være mangelfuld i forhold til at forstå, hvad der skal til for at en implementering af en indsats lykkes. Der mangler konkret viden om hvilke faktorer, som fremmer og hæmmer en implementeringsproces. Målet med dette projekt er 1) at undersøge hvilke fremmende og hæmmende faktorer, som påvirker implementeringen af psykosociale indsatser, og 2) at bruge disse faktorer til at udvikle et procesværktøj til brug ved implementering af psykosociale indsatser i fremtiden.</p> <p>Dette gøres ved at besvare følgende forskningsspørgsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvilke organisatoriske og ledelsesmæssige faktorer har indflydelse på implementeringen af psykosociale indsatser? • Hvad kendetegner et procesværktøj, som inkluderer disse faktorer? 	07-2018	1,9
<p>Titel: FOCA-kohorten; Opstart af national ungdomskohorte med henblik på fremtidige forskningsprojekter om unge, helbred og arbejde</p> <p>Ansøger: MarselisborgCentret</p> <p>Hovedformålet med etableringen af FOCA-kohorten er at generere ny, anvendelsesorienteret viden om gennemførelse af erhvervsuddannelse og arbejdsmarkedsdeltagelse blandt unge i Danmark med særlig vægt på betydningen af arbejdsforhold, helbred og trivsel. Målet søges udmøntet gennem opbygning og facilitering af et landsdækkende datagrundlag for forskningsaktiviteter indenfor en række</p>	12-2016	1,0

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>temaer.</p> <p>FOCA-kohorten vil på langt sigt kunne bidrage til at imødekomme behovet for et kvalificeret, evidensbaseret beslutningsgrundlag for aktører med specifikt fokus på unges arbejdsliv. I kraft af satsning på opbygning af et kompetent fagligt miljø og i kraft af FOCA-kohorten opbygges både specialkompetencer og et datamateriale, som i mange år fremover vil kunne generere viden om unges arbejdsliv i bredeste forstand, og ligge til grund for både fremtidige udredninger, forskningsprojekter og beslutninger.</p> <p>Det er en grundtanke bag udviklingen af kohorten, at datamaterialet skal kunne anvendes i fremtidige studier med en (work-) life course epidemiology-tilgang, lige såvel som undersøgelsen pt. koordineres med tilsvarende undersøgelser i Norge og Holland. Dette vil give unikke muligheder for fremover at foretage komparative studier af unge, helbred og arbejde.</p>		
<p>Titel: DK-JEM: En landsdækkende dansk arbejdsmiljøkohorte med job- og eksponeringsdata – en åben forskningsressource Ansøger: AMK Bispebjerg 1 ph.d., 5 post.doc</p> <p>Projektets overordnede formål er at etablere en åben international forskningsressource på arbejdsmiljøområdet for at fremme tids- og kost effektive undersøgelser af arbejdsmiljø, helbred og arbejdsmarkedstilknytning og for at samle arbejdsmiljøforskningen inden for forskellige områder. De specifikke formål er:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. at etablere en landsdækkende kohorte omfattende alle erhvervsaktive personer i Danmark i perioden fra 1964-2012 med validerede data om fag og branche gennem livet 2. at koble oplysninger om de enkelte personers psykosociale, biomekaniske, fysiske og kemiske erhvervs-mæssige påvirkninger til kohorten 3. at illustrere anvendeligheden af kohorten som åben forskningsressource ved studier af aktuelle arbejdsmiljørelevante problemstillinger, hvor fordelene ved at bruge en meget stor undersøgelsesgruppe og inddrage forskellige arbejdsmiljø-påvirkninger (som oftest studeres hver for sig) kommer til sin fulde ret. <p>Dansk sundhedsforskning har høstet stor international anerkendelse for resultater, der er opnået ved brug af offentlige registre, men arbejdsmiljøforskningen halter noget bagefter, blandt andet fordi oplysninger om arbejdsmiljø ikke indgår i disse registre. Hovedformålet med dette projekt er at råde bod på dette ved at oprette en landsdækkende population af alle erhvervsaktive i perioden 1964-2013 med oplysninger om jobtitel (fag) gennem livet. På grundlag af jobtitel og branche tilføjes specifikke oplysninger om den enkeltes livslange udsættelse for psykosociale, biomekaniske, fysiske og udvalgte kemiske arbejdsmiljø påvirkninger (såkaldte 'jobeksponeringsmatricer' (JEM)). Perspektivet er med tiden at koble flere og flere specifikke arbejdsmiljøpåvirkninger samt data om livsstil og miljøpåvirkninger til databasen og på denne måde skabe en værdifuld forskningsressource, som skal være åben for andre forskere nationalt og internationalt.</p> <p>Projektet er baseret på et samarbejde mellem en række større forskningsenheder på arbejdsmiljøområdet i Danmark, herunder NFA, og i forskningsprogrammet er indbygget forskeruddannelse med henblik på styrket rekruttering af yngre forskere og en styrket kontinu-</p>	01-2018	7,1

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
tet ved at fastholde talentfulde forskere på området i post.doc-stipendiater.		
<p>Titel: Nye perspektiver på Medarbejderinddragelse i Arbejds miljøinterventioner (NyMA) Ansøger: NFA 1 ph.d.</p> <p>Inddragelse af medarbejderne er et centralt element i den nordiske tilgang til arbejdsmiljøarbejdet. For eksempel anbefales medarbejderinddragelse af både Det Europæiske Arbejds miljøagentur og Arbejdstilsynet som et vigtigt redskab for virksomheder i deres praktiske arbejde med at forbedre arbejdsmiljøet.</p> <p>På trods af anbefalingerne mislykkes mange medarbejderinddragende arbejdsmiljøindsatser (MA). Dette kan skyldes, at virksomhederne ikke opfylder forudsætninger for, at en MA kan gennemføres effektivt (fx et godt samarbejds klima i arbejdsgrupperne eller en høj grad af medarbejderinddragelse). Der er derfor behov for at undersøge, hvilke forudsætninger og procesfaktorer, der skal være til stede for, at en MA giver de ønskede effekter.</p> <p>Derudover mangler der viden om, hvordan medarbejderinddragelsen påvirker medarbejdernes indbyrdes relationer i arbejdsgruppen og til den nærmeste leder. Eksempelvis kan gennemførelsen af MA styrke samarbejdsrelationerne, men også svække disse, hvis der blotlægges uoverensstemmelser og konflikter.</p> <p>Projektet omfatter et hovedprojekt og et ph.d.-projekt. Formålet med hovedprojektet er at undersøge, hvilke forudsætninger (fx et godt samarbejds klima i arbejdsgruppen og en høj grad af medarbejderinddragelse) der skal være opfyldte for at en MA bliver gennemført som planlagt, samt om kvaliteten af forandringsprocessen (udtrykt ved forskellige mål for, om interventionen er gennemført som planlagt og medarbejdernes oplevelse af interventionen) påvirker effekter af MA på trivsel, engagement og job crafting.</p> <p>Formålet med ph.d.-projektet er at undersøge, hvilke mekanismer der betinger, om MA har positiv henholdsvis negativ indvirkning på samarbejdsrelationer i arbejdsgruppen og til nærmeste leder, samt om ændringer i samarbejdsrelationerne hænger sammen med effekten af MA på trivsel, engagement og job crafting.</p>	06-2017	3,2
<p>Titel: Professionalisering og integration i HR. Nye virkemidler i virksomhedens arbejdsmiljøindsats Ansøger: AAU 1 ph.d.</p> <p>Danske virksomheder afprøver i disse år nye virkemidler i arbejdsmiljøarbejdet på arbejdspladsen. Et af de disse virkemidler er en øget professionalisering af ledelsessystemerne på arbejdsmiljøområdet. I forbindelse med denne professionalisering gør to forskellige udviklingstendenser sig gældende: (a) Arbejdet integreres i HR-afdelingens arbejde, som traditionelt har beskæftiget sig med individuel medarbejderudvikling eller: (b) Arbejds miljøarbejdet forbliver i det 'traditionelle' arbejdsmiljøsystem, men med flere fuldtidsbeskæftigede professionelle og eventuelle frikøbte arbejdsmiljørepræsentanter. Det banebrydende for begge tendenser er, at arbejdsmiljøarbej-</p>	09-2017	1,5

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>det flyttes fra det traditionelle sikkerhedssystem, præget af parternes lige repræsentation og medarbejdernes direkte indflydelse, og ind i mere strømlinede og professionelle enheder. Dette skift udgør en forandring, som på nuværende tidspunkt kun er ringe undersøgt. Det overordnede formål med dette ph.d.-projekt er derfor at undersøge, hvordan dette skift påvirker arbejdet med arbejdsmiljø og trivslen i virksomhederne og dermed for virksomhedernes muligheder for med forskellige strategier at udvikle et effektivt arbejdsmiljøarbejde.</p>		
<p>Titel: PUSAM – Projekt om Unge, Sårbarhed, Arbejdsmiljø og Marginalisering Ansøger: ÅMK Herning 1 ph.d.</p> <p>Projektet undersøger individuelle, socioøkonomiske og arbejdsmiljørelaterede faktorer betydning for såvel en positiv 'entrée' på arbejdsmarkedet såvel som en stabil arbejdsmarkedstilknytning som 27-28 årig baseret på spørgeskemaer og registeroplysninger vedr. 20-årige i det tidligere Ringkøbing Amt i 2004 og opfølgning fra spørgeskemabesvarelser i 2011, hvor de unge er 27/28 år samt registeroplysninger fra 2004/2014. Projektet indeholder en metodeudvikling vedr. definitioner og afgrænsning af begreberne 'stabil arbejdsmarkedstilknytning' og 'positiv entrée' på arbejdsmarkedet. Projektet identificerer arbejdsmiljøfaktorer af betydning for succesfuld integration af unge på danske arbejdspladser. Herunder indkredses højrisikopopulationer identificeret ud fra hvilke individuelle faktorer, der øger den enkelte medarbejders sårbarhed ved indtrædelse i arbejdslivet. Herved skabes der viden om, hvilke forhold det på arbejdspladsniveau er vigtigt at fokusere på, når nye, unge medarbejdere skal indsluses på arbejdsmarkedet.</p>	12-2017	4,0
<p>Titel: Arbejdsbetinget eksem: Fokus på jobskift samt implementering af forebyggende tiltag Ansøger: AMK Bispebjerg 1 ph.d.</p> <p>Arbejdsbetinget eksem har gennem en årrække været den hyppigste anerkendte arbejdsbetingede sygdom i Danmark. Sygdommen rammer yngre erhvervsaktive mennesker, er ofte langvarig og har en dårlig prognose for helbredelse. Årsagen til den dårlige prognose for helbredelse er uafklaret og specielt mangles der i dag data vedrørende effekt af erhvervsskifte på prognosen – skal man tilstræbe, at patienter med arbejdsbetinget håndeksem bevarer deres aktuelle erhverv eller bør patienterne tilrådes erhvervsskift? Formålet med projektet er derfor at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • afklare, hvorvidt det bedrer prognosen for helbredelse at skifte arbejde • afdække hvorvidt der aktuelt tilbydes relevant forebyggende information, udredning og behandling til patienter med arbejdsbetinget eksem 	11-2016	1,0
<p>Titel: Effekten af pauser under akutte kirurgiske operationer på kirurgers træthed og koncentration i nattevagt Ansøger: Herlev Hospital 1 ph.d.</p> <p>Der foreligger sparsom viden omkring, hvordan man bedrer lægers arbejdsmiljø under uplanlagte operationer under nattevagter. Ved</p>	01-2016	0,2

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>at foretage dette studium, skabes der opmærksomhed omkring lægers arbejdsmiljø og man vil ligeledes indirekte forbedre patientsikkerheden.</p> <p>Projektet har derfor til formål at undersøge, hvorvidt fast indlagte pauser under akut kirurgi i nattevagten har en gavnlig effekt på kirurgens velbefindende og præstation. Dette er med henblik på at forbedre lægernes arbejdsmiljø og det er ved andre studier vist forbedringer i kirurgers arbejdsmiljø i forbindelse med planlagt operationer, der foretages i dagtiden.</p>		
<p>Titel: Sygefravær, ledighed og langsigtede helbredspåvirkninger blandt danske veteraner fra den første Golfkrig. En registerbaseret opfølgning på Golfundersøgelsen fra 1999</p> <p>Ansøger: AMK Køge</p> <p>Projektet har til overordnet formål at kortlægge de langsigtede konsekvenser af udsendelse i en international mission med et stærkt belastende psykisk og fysisk arbejdsmiljø med risiko for arbejdsulykker/erhvervsbetingede sygdomme. Konsekvenserne måles i form af sygefravær, ledighed og medicinforbrug. Projektet er en opfølgning på Golfkrigsveteran-undersøgelsen fra 1999 af personer fra bl.a. Forsvaret, Udenrigsministeriet og andre organisationer (herunder NGO'er) som under og i efterforløbet af den første Golfkrig i 1991 blev udsendt til den Persiske Golf i perioden april 1991 til januar 1996.</p> <p>Sygefravær, ledighed og medicinforbrug blandt de udsendte vil blive sammenlignet med de tilsvarende parametre blandt kontrolgruppen fra Golfkrigsveteran-undersøgelsen, som var en alders- og kønsmatched gruppe af ansatte i forsvaret, der ikke var udsendt i perioden samt en kontrolgruppe alders- og kønsmatched kontrolgruppe fra baggrundsbefolkningen. Endvidere skal projektet belyse, om der er undergrupper blandt de udsendte personer, der har forskellig risiko for sygefravær, ledighed og medicinforbrug efter udsendelsen.</p>	12-2016	0,4
<p>Titel: Interventioner med arbejdsmiljøøkonomiværktøj</p> <p>Ansøger: COWI</p> <p>Projektets formål er at besvare følgende overordnede spørgsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvordan påvirkes arbejdsmiljøarbejdet, når arbejdspladser får kendskab til deres omkostninger som følge af dårligt arbejdsmiljø via et værktøj til arbejdsmiljøøkonomi? - Hvad er de økonomiske omkostninger og gevinster forbundet med arbejdspladser arbejdsmiljø og arbejdsmiljøforbedringer? <p>Baggrunden for projektet er, at der mangler viden om, hvordan viden om sammenhængene mellem arbejdsmiljø og virksomhedsøkonomi og værktøjer til arbejdsmiljøøkonomi bliver anvendt af virksomheder, og hvilke effekter anvendelsen har på arbejdsmiljøarbejdet.</p>	12-2016	2,6
<p>Titel: Har anmeldelsen af en arbejdsbetinget lidelse en effekt på den anmeldte medarbejders helbred og arbejdsmarkedstilknytning</p> <p>Ansøger: AMK Bispebjerg</p> <p>1 ph.d.</p> <p>Projektet søger at belyse om anmeldelsen af en arbejdsrelateret lidelse har en effekt på den anmeldte medarbejders helbred og arbejdsmarkedstilknytning. Projektet baserer sig på både en kvalitativ og en kvantitativ tilgang. I undersøgelsen sammenlignes data fra ca. 920 medarbejdere fordelt på grupperne: Anmeldte psykiske sygdomme. Anmeldte hudsygdomme. Anmeldte ryggsygdomme. Uan-</p>	04-2017	2,4

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
meldte medarbejdere arbejdsrelaterede psykiske lidelser. Projektet samarbejder med Arbejdsskadestyrelsen.		
<p>Titel: Forskning som virkemiddel i arbejdsmiljøregulering Ansøger: NFA</p> <p>Formålet er at belyse forskningen som virkemiddel i arbejdsmiljøreguleringen i Danmark. Ud fra udvalgte eksempler vurderes forskningsresultater af relevans for regulering, og det undersøges, hvad der har haft gennemslag i reguleringen og hvilke faktorer, der bestemmer dette. Arbejdsmiljøforskningens udvikling og strategiske element belyses gennem de sidste ca. 30 år. Herefter analyseres såvel historiske som nutidige eksempler og dens anvendelse i regulering vil indgå. Metoden har følgende trin:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Historiske analyser, hvor centrale temaer identificeres og analyseres. Affald- og genanvendelsesprojektet er et eksempel. - Case-analyser af nye eksempler, f.eks. stress og depression og tungt arbejde. <p>Resultaterne af analyserne anvendes til udarbejdning af en model for vurdering af forskning til anvendelse i regulering. Denne model vil kunne bruges til at identificere og vurdere de vigtigste elementer i processen fra etablering af en strategi for forskning, gennem etablering af projekt og opnåelse af resultater til anvendelse.</p>	12-2016	1,5
<p>Titel: Virksomhedens ansvar for medarbejdernes fysiske og psykiske sundhed - retlige virkemidler i et forebyggelsesperspektiv Ansøger: Det Juridiske Fakultet, KU 2 ph.d.</p> <p>Projektet tager udgangspunkt i de seneste mange års udvikling i den retlige regulering af beskyttelsen af de ansattes fysiske og psykiske sundhed. Den centrale regulering på området udgøres fremdeles af arbejdsmiljølovgivningen, men denne lovgivning suppleres i stigende grad af andre virkemidler med forankring i navnlig arbejdsretten, men også erstatningsretten, socialretten, CSR og anden "soft law" har betydning for retsdannelsen. Komplexitet og delvis uoverskuelighed præger i stigende grad det samlede billede.</p> <p><i>Formålet</i> med projektet er med baggrund heri at analysere og vurdere den samlede retlige regulering inden for to områder: Det psykiske arbejdsmiljø og de ansattes fysiske sundhed. Et centralt fokus bliver samspillet mellem arbejdsmiljøloven og de øvrige retsdannelser. Der anlægges et forebyggelsesperspektiv: Grundlaget for vurderingen af det samlede regelværk er dets egnethed til effektivt at fremme arbejdsmiljøet på virksomhederne. På baggrund af undersøgelsen vil behovet for evt. ændringer i lovgivningen mv. blive overvejet og konkrete anbefalinger herom vil blive udformet.</p>	12-2017	2,8
<p>Titel: Virksomheders økonomiske omkostninger og gevinster ved interventioner i arbejdsmiljøet og deres betydning for arbejdsmiljøet Ansøger: COWI</p> <p>Projektets formål er at udvikle materiale, som kan anvendes af virksomheder til at fremme lønsomme investeringer i bedre arbejdsmiljø. Som led i opfyldelsen af dette formål har projektet følgende delmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> - At undersøge, hvordan økonomiske overvejelser indgår i beslutninger om og udformning af interventioner i arbejdsmiljøet. - At opgøre virksomheders økonomiske gevinster i form af lavere fravær, lavere frivillig personaleomsætning, højere produktivitet, bed- 	12-2016	2,4

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
re kvalitet o.lign. ved investeringer i arbejdsmiljøet. - At udvikle en metode for opstilling af en business case, som virksomheder kan anvende i det strategiske arbejdsmiljøarbejde.		
Titel: Betydningen af arbejdsmigration fra Østeuropa for det danske arbejdsmarked Ansøger: AAU 2 ph.d. Formålet med projektet er at afdække hvilke konsekvenser tilstedeværelsen af arbejdsmigranter fra en række østeuropæiske EU-lande har for arbejdsmiljø og arbejdsvilkår på danske arbejdspladser. Fokus er på det faglærte og ikke-faglærte arbejdsmarked inden for to udvalgte brancher: bygge- & anlægs- samt rengøringsbranchen. Netop disse brancher er valgt, da begge brancher har en høj koncentration af østeuropæiske arbejdstagere; i begge brancher er arbejdet risikobetonet ift. ulykker og helbred; den ene branche (bygge/anlæg) er mandsdomineret og den anden (rengøring) kvindedomineret. Konkrete spørgsmål i forskningsprojektet er: - Hvordan påvirker arbejdsmigrationen det danske arbejdsmarked ift. segregering, lønudvikling, arbejdsudbud, arbejdsulykker og i form af eventuelle ændrede mønstre for arbejdsmarkedsintegrationen (inklusion, eksklusion og tilbagetrækning), både for migrantarbejdere og danske arbejdere? - Hvordan påvirker arbejdsmigrationen institutionelle strukturer, normer, traditioner og praksisser på de danske arbejdspladser; hvilken betydning har arbejdsmigrationen for sikkerhedskulturen og det psykiske og fysiske arbejdsmiljø på arbejdspladsen? - Hvilke konsekvenser har arbejdsmigrationen for arbejdstagernes levevilkår og hvorledes påvirkes deres selvidentitet?	02-2017	3,4
I alt for 'virkemidler i arbejdsmiljøet'		70,0
TEMA: Udstødelse og sygefravær		
Titel: Effektivisering af intervention rettet mod belastningsreduktion og genoptagelse af arbejde Ansøger: AMK Herning 1 ph.d. Projektets formål er at evaluere effekten af en intervention rettet mod sygemeldte personer og deres arbejdspladser. Der er tale om sygedagpengeklienter fra Herning og Ringkøbing – Skjern kommuner, der er sygemeldt med baggrund i psykiske problemer.	12-2016	1,6
I alt for 'udstødelse'		1,6

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
Tema: Nye teknologier, nye organisations og ansættelsesformer og arbejdsliv		
<p>Titel: Helbredskonsekvenser af lysmiljøet ved indendørsarbejde og natarbejde LUXAR Ansøger: AMK Aarhus 1 ph.d.</p> <p>Det overordnede formål er at undersøge om lysmiljøet ved indendørs arbejde og natarbejde har helbredsmæssige konsekvenser: 1) Om udsættelse for lave niveauer af lys om dagen ved indendørsarbejde giver forøget risiko for depression, søvnforstyrrelser og almensymptomer. 2) Om udsættelse for høje niveauer af lys om natten ved natarbejde giver forøget risiko for brystkræft. 3) Om udsættelse for lave niveauer af lys ved indendørsarbejde og høje niveauer af lys ved natarbejde ændrer den biologiske døgnrytme.</p>	12-2016	5,0
I alt for 'nyt arbejdsliv'		5,0
Tema: Støj		
<p>Titel: Støjbelastning i arbejdsmiljøet og risiko for tinnitus og nedsat høreevne. Ansøger: AMK Aarhus 1 ph.d.</p> <p>Projektet vil undersøge, hvordan udsættelse for støj over og under de gældende grænseværdier påvirker forekomsten af tinnitus og hørenedsættelse. Der tages udgangspunkt i personer undersøgt i et projekt fra 2002, hvoraf en del vil blive undersøgt igen og der rekrutteres også nye personer til undersøgelsen. Resultaterne kan bruges til prioritering af indsatsen over for støj, herunder målrettet vejledning af støjudsatte.</p>	12-2016	4,0
I alt for 'støj'		4,0
Tema: Stoffer og materialer		
<p>Titel: Konsekvenser af erhvervmæssig eksponering for organisk støv – CODUST. Et opfølgingsstudie blandt danske landmænd og træindustriarbejdere med astma og KOL Ansøger: Institut for Folkesundhed, AU 1 ph.d.</p> <p>Studiet fokuserer på risikofaktorer og prognostiske faktorer for astma og KOL i målgruppen. Hypotesen er, at organisk støv på en do-</p>	12-2017	3,0

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>sisafhængig måde er associeret til både udvikling, sværhedsgrad og prognose af astma og KOL. Studiet kobler på unik vis styrkerne ved traditionelle erhvervs kohorter med forcerne i nationale registerbaserede kohorter, hvilket netop er muligt i Danmark pga. vores enestående registre. Studiet øger i væsentlig grad vores viden om organisk støvs betydning for både udvikling, sværhedsgrad og prognose for astma og KOL, hvilket er helt afgørende for en evidensbaseret forebyggelse af disse folkesygdomme.</p>		
<p>Titel: Styreneksponering og risiko for kræft og fosterskader: En 40-års opfølgingsundersøgelse af ansatte i den danske glasfiberplast-industri, STRIKT-projektet Ansøger: AMK Aarhus 2 ph.d.</p> <p>Formålet er at undersøge om eksponering for styren medfører forøget risiko for non-Hodgkin's lymfom (lymfeknudekræft), kronisk lymfatisk leukæmi, kræft i spiserør og bugspytkirtel og andre kræftsygdomme samt spontan abort, misdannelse og påvirket fostervækst. Projektet tager udgangspunkt i en etableret kohorte af 36.610 mænd og 6.500 kvinder ansat i den danske plastfiberindustri 1964-1988, som har været eksponeret for høje styrenniveauer sat overfor en ikke-udsat kontrolgruppe.</p>	08-2017	3,0
<p>Titel: Forebyggelse af arbejdsbetingede hudsygdomme Ansøger: AMK Bispebjerg 1 ph.d.</p> <p>Formålet med projektet er at gennemføre en forebyggende indsats overfor patienter med anmeldt arbejdsbetinget eksem for at forebygge langvarig sygemelding og manglende tilknytning til arbejdsmarkedet som følge af virkning til det arbejdsbetingede eksem.</p>	03-2016	3,6
<p>I alt for 'stoffer og materialer'</p>		16,5
<p><i>Tema: Luftvejs- og hudlidelser</i></p>		
<p>Titel: Prioritering af den forebyggende indsats over for arbejdsbetinget håndeksem: Risikofag, eksponeringsresponsrelationer og forebyggelsesmuligheder, med fokus på vådt arbejde Ansøger: Bispebjerg Hospital 1 ph.d.</p> <p>Arbejdsbetinget håndeksem har gennem mange år været den hyppigst anerkendte arbejdsbetingede lidelse i Danmark. Konsekvensen af sygdommen i de sværere tilfælde er sygefravær og udstødning fra arbejdsmarkedet. Det er ikke lykkedes effektivt at nedbringe forekomsten af arbejdsbetinget håndeksem, Projektets overordnede formål er at forbedre grundlaget for at prioritere den forebyggende indsats over for arbejdsbetinget eksem. Det skal ske:</p>	01-2020	1,8

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<ol style="list-style-type: none"> 1. ved en afdækning af de vigtigste risiko-fag og faktorer for udvikling af arbejdsbetinget eksem. Dette gøres ved at kortlægge forekomsten af arbejdsrelateret eksem indenfor enkelte brancher fra 2003 og til nu (delprojekt 1a). 2. ved en risikovurdering for udvikling af eksem baseret på varighed og intensitet af vådt arbejde. En jobeksponeringsmatrice for vådt arbejde vil blive udviklet og valideret, og den i dag ukendte eksponerings-respons sammenhæng mellem vådt arbejde og udvikling af arbejdsbetinget eksem vil blive belyst. Fokus på fag med vådt arbejde er begrundet i at dette i dag er den største kendte risikoeksponering for arbejdsbetinget eksem (delprojekt 1b), 3. gennem et systematisk review, der belyser gennemførte interventioner over for arbejdsbetinget eksem i Tyskland, og evaluerer effekten af disse, inklusiv økonomiske ulemper og gevinster for virksomhederne og for samfundet. Samtidig foretages en sammenligning vedrørende arbejdsmiljøreguleringer og lovgivning på arbejdsskadeområdet mellem Danmark og Tyskland. Udvælgelse af Tyskland som sammenligningsgrundlag beror på, at man gennem de sidste 10 år i Tyskland har gennemført væsentlige forebyggende tiltag vedrørende arbejdsbetinget eksem (delprojekt 2). 		
<p>Titel: Forebyggelse af autoimmune sygdomme i hud, lunger, kar og led forårsaget af kvartseksponering i arbejdsmiljøet Ansøger: AMK Aarhus 1 ph.d.</p> <p>Hovedformålet med dette projekt er at forebygge autoimmune sygdomme i hud, lunger, kar og led forårsaget af udsættelse for kvarts på arbejdet Der er tre specifikke delmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • at undersøge om der er årsagssammenhæng mellem udsættelse for kvartsstøv på arbejdet og systemisk sklerodermi, leddegigt, systemisk lupus erythematosus og småkars-vaskulitis. • at beskrive eksponeringsrespons-sammenhæng mellem udsættelse for kvartsstøv på arbejdet og disse autoimmune sygdomme samt afdække eventuelle tærskelværdier. • at undersøge hvilke arbejdsforhold indenfor en række fag og brancher som medfører udsættelse for høje niveauer af kvartsstøv i dagens Danmark <p>Projektet har de bedste muligheder for at besvare disse forskningsspørgsmål gennem en kombination af omfattende, allerede tilgængelige data, nye danske målinger af kvartseksponering og et stærkt internationalt forskningssamarbejde. Grundpillerne er erhvervshistorieregisteret over alle erhvervsaktive i Danmark siden 1964, som er etableret hos Danmarks Statistik med finansiering fra Arbejdsmiljøforskningsfonden, unikke registeroplysninger om autoimmune sygdomme siden 1977, en velafprøvet job eksponeringsmatrice for luftbåret kvarts samt nye målinger af kvartseksponering, som sikrer at resultaterne bliver direkte anvendelige i det forebyggende arbejde på arbejdspladserne.</p>	05-2020	3,2
<p>Titel: Arbejdsbetinget tab af lungefunktion: Et kendt problem med fornyet aktualitet Ansøger: AMK Bispebjerg 1 ph.d.</p>	12-2019	1,8

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>Det skønnes, at over 60.000 danskere lider af kronisk obstruktiv lungesygdom (KOL) forårsaget af deres arbejde. Alligevel er erhvervsbetinget KOL en overset diagnose, der sjældent anmeldes til Arbejdsmarkedets Erhvervssikring. Forebyggelse er vigtig, da sygdommen ikke kan kureres. Der er i dag ikke klare retningslinjer for at udpege personer i risiko. Der er kun få studier af høj kvalitet, der belyser, om lungefunktionen falder ved udsættelse for luftbåren eksponering på arbejdspladsen.</p> <p>Mangeårig rygning er en kendt udløser af KOL, men tobaksforbruget er faldende, hvilket gør det muligt at identificere andre risikofaktorer for KOL.</p> <p>Projektet baseres på lungefunktionsundersøgelser af 120.000 deltagere i Østerbro- og Herlev-Østerbroundersøgelsen. Lungefunktionen er her blevet undersøgt med ca. 10 års mellemrum. I begge undersøgelser er desuden udførlige oplysninger om helbreds- og livsstilsforhold på alle deltagere.</p> <p>Erhvervsmæssig eksponering for organisk og uorganisk støv og røg/gas indhentes ved hjælp af en job-eksponeringsmatrice (JEM). Data om eksponeringsniveau (høj, lav, ingen) findes for samtlige fag, der indgår i den danske version af den internationale fagklassifikation, DISCO-88.</p> <p>En eksisterende JEM udviklet med særligt henblik på luftvejssygdomme (ALOHA JEM) vil blive anvendt. Data om deltagernes jobtitel gennem hele arbejdslevet indhentes fra fagregisteret i DOC*X-databasen på Danmarks Statistik.</p> <p>Ud fra undersøgelsens resultater kan det med større sikkerhed anslås, hvor mange og hvilke erhvervsaktive medarbejdere, der er i risiko for at udvikle erhvervsbetinget KOL. Ud fra dette kan en prioriteret primær og sekundær forebyggelse iværksættes.</p>		
<p>Titel: Erhvervsbetingede håndeksem: udvikling over tid, etablering og afprøvning af tysk inspireret forebyggelseskoncept med fokus på unge Ansøger: Gentofte Hospital</p> <p>Der anmeldes ca. 3000 arbejdsbetingede hudlidelser om året til Arbejdsmarkedets Erhvervssikring. Mere end 90 % af disse er håndeksem, forårsaget af udsættelse for allergifremkaldende og hudirriterende stoffer i arbejdsmiljøet. Gennem de sidste 10 år er anmeldelserne mere end fordoblet. Håndeksem er en af de hyppigste arbejdsbetingede sygdomme, rammer overvejende yngre personer og er estimeret at koste det danske samfund omkring 1 milliard kroner årligt til erstatninger, sygemeldinger og behandlinger. I Tyskland har man haft succes med at nedbringe antal og følgevirkninger af arbejdsbetinget eksem.</p> <p>Projektet består af 3 dele. Den indledende del har til formål at sammenligne dansk og tysk lovgivning og arbejdsskadesystem med henblik på at udarbejde et dansk koncept for forebyggelse af arbejdsbetinget håndeksem. Denne del gennemføres i samarbejde med tyske forskere. Desuden kortlægges udviklingen i hudproblemer og hudpåvirkninger i arbejdsmiljøet over en 10-årig periode på baggrund af NFA's arbejdsmiljøovervågning. Denne analyse vil kunne danne grundlag for en overordnet prioritering af generelle og erhvervs-specifikke forebyggende tiltag.</p>	12-2020	3,4

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>Projektets anden del gennemføres som et ph.d.-studium med fokus på unge under 26 år, som udvikler arbejdsbetinget håndeksem. En ¼ af alle anerkendelser af arbejdsbetinget håndeksem vedrører denne gruppe, som er særlig sårbar og hvor håndeksem kan have mangeårige vidtrækkende konsekvenser for tilknytningen til arbejdsmarked. I ph.d.-projektet foretages en detaljeret analyse af forekomst, årsager og konsekvenser på baggrund af data fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring og ved spørgeskema til de berørte unge. Forebyggelseskonceptet udarbejdet i den første del af projektet afprøves i et kontrolleret og randomiseret interventionsstudie, hvor en gruppe unge med anmeldt arbejdsbetinget eksem indgår. Interventionen forventes at indeholde elementer vedr. tidlig udredning og behandling, kontakt til arbejdsplads og sociale foranstaltninger. Interventionens succes vil blive målt på sværhedsgrad af håndeksem, livskvalitet og tilknytning til arbejdsmarked efter 3, 6 og 12 måneder. I projektet vil der også blive indsamlet data til vurdering af omkostninger ved sygdommen (cost-of-illness) i denne gruppe.</p> <p>I den afsluttende del af projektet samles trådene i en rapport med konklusioner og anbefalinger til nytænkning omkring organisering af arbejdsskadesystemet i Danmark, som inden færdiggørelse drøftes på en workshop med centrale aktører.</p>		
<p>I alt for 'luftvejs- og hudlidelser'</p>		
<p>Tema: Brandfolks mulige helbredsrisici ved arbejdet</p>		
<p>Titel: BIOBRAND: Biomonitorering af brandmænd og røgdykkere; måling af markører for eksponering, intern dosis og effekt før og efter brandslukning Ansøger: NFA</p> <p>Projektet har til formål at undersøge, hvordan og i hvilken udstrækning danske brandfolk udsættes for sod og røgpartikler under brandindsats og -øvelser, når branddragt og øvrige værnemidler anvendes, og at afdække mulige helbredseffekter heraf.</p> <p>I biomonitoreringsstudierne måles eksponeringen i form af røg- og sodpartikler i indåndingszonen inde i røgdykkerdragt ved brandslukning ved hjælp af bærbare partikeltællere. Desuden måles partikelkoncentrationen i den omgivende luft under brand. Endvidere undersøges hudpåvirkning under brandslukning og der indsamles data om relevante livsstils-variable.</p> <p>Der vil blive undersøgt biomarkører for DNA-skader i blodceller (DNA-skadende påvirkninger), hydroxypyren i urin (markør for udsættelse for tjærestoffer gennem hud og ved indånding), cytokiner og akutfaseproteiner i blod (markører for akut inflammation og risiko for hjertekarsygdom), og tjærestoffer på hud (hudpåvirkning).</p>	<p>10-2017</p>	<p>3,0</p>
<p>Titel: EPIBRAND: Epidemiologisk registerundersøgelse af danske brandfolks mulige helbredsrisici ved arbejdet: Kræft og hjertekarsygdom Ansøger: Kræftens Bekæmpelse</p>	<p>10-2017</p>	<p>2,5</p>

Projekttitle, Ansøger	Forventet slut md-år	Mio. kr.
<p>Brandfolk udsættes ved brandbekæmpelse for en lang række påvirkninger med sundhedsskadeligt potentiale, herunder risiko for kræft og hjertekarsygdom. Det er vurderet, at brandfolk har en mulig øget risiko for kræft, herunder især risiko for kræft i prostata og testikler samt non-Hodgkin's lymfom. Endvidere er der mistanke om, at påvirkningerne i brandfolkenes arbejdsmiljø kan øge risikoen for hjertekarsygdomme.</p> <p>Formålet med undersøgelsen er dels 1) at etablere en kohorte af danske brandfolk baseret på kobling af informationer fra en række registre og dels 2) at sammenligne risikoen for kræft og hjertekarsygdom i denne gruppe med risikoen hos den generelle erhvervsaktive befolkning samt med risikoen hos henholdsvis politifolk og ansatte i Forsvaret. En historisk kohorte af brandfolk søges etableret via kombination af ansættelsesdata fra en række registre med historiske oplysninger om brandfolk.</p> <p>Resultaterne vil være anvendelige til at belyse om danske brandfolk har øget forekomst af kræft samt for iskæmisk hjertesygdom.</p>		
I alt for 'brandfolks mulige helbredsrisici ved arbejdet'		5,5
<i>Tema: Udredninger</i>		
Titel: Review of occupational exposures potentially able to cause allergic asthma Ansøger: AU	03-2018	0,7
Titel: Udredning af hvilke erhvervsmæssige belastninger, der kan medføre udvikling af skuldersygdomme Ansøger: AMK Aarhus	12-2016	0,4
Titel: Udredning af årsager til irriterende (toksisk) kontakteksem efter erhvervsmæssig udsættelse for irriterende påvirkninger af huden Ansøger: AMK Herning	06-2016	0,3
I alt for 'udredninger'		1,4
I alt for igangværende, januar 2017		264,3

ARBEJDSMILJØFORSKNINGSFONDEN

Liste over projekter afsluttet i 2016

Januar 2017

Afsluttede projekter i oversigt

Dansk Center for Nanosikkerhed

Antal projekter: 1 Samlet bevilling: 30,0 mio. kr.

Psykisk arbejdsmiljø

Antal projekter: 4 Samlet bevilling: 9,5 mio. kr.

Arbejdsulykker

Antal projekter: 4 Samlet bevilling: 8,5 mio. kr.

Muskel- og skeletbesvær

Antal projekter: 4 Samlet bevilling: 5,7 mio. kr.

Virkemidler i arbejdsmiljøarbejdet

Antal projekter: 9 Samlet bevilling: 21,1 mio. kr.

Nye teknologier, nye organisations- og ansættelsesformer og arbejdsliv

Antal projekter: 1 Samlet bevilling: 3,6 mio. kr.

Stoffer og materialer

Antal projekter: 2 Samlet bevilling: 6,9 mio. kr.

Samlet for afsluttede

Antal projekter: 25 Samlet bevilling: 55,3 mio. kr.

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
Dansk Center for Nanosikkerhed	
<p>Titel: Dansk Center for Nanosikkerhed Ansøger: NFA 5 ph.d., 1 post.doc.</p> <p>Formål: Dansk Center for Nanosikkerhed havde flere overordnede formål:</p> <p><i>Forskning i nanosikkerhed</i> Dansk Center for Nanosikkerhed vil bidrage med detaljeret viden om, hvordan arbejderes helbred påvirkes af eksponeringer for teknisk fremstillede nanopartikler og nanomaterialer. Centrets forskning vil bidrage til alle led af en fuldgyltig risikovurdering: Partikelkarakterisering, eksponeringsmåling og -modellering, undersøgelser af toksiske egenskaber af indåndede nanopartikler - herunder udforskning af de grundlæggende virkningsmekanismer, udvikling af metoder til risikovurdering og -håndtering, og anvendelse af disse på forskellige, konkrete eksponeringsscenarier. Endvidere vil centret bidrage til udvikling af struktur-aktivitetsmodeller, der gør det muligt at forudsige de toksiske egenskaber af nye typer af nanopartikler baseret på deres fysisk-kemiske egenskaber og viden om grundlæggende toksikologiske virkningsmekanismer. Endelig vil centeret udvikle risikohåndteringsværktøj, der bl.a. kan forudsige effektiviteten af personlige værnemidler og ventilation.</p> <p><i>Hjemtagning af den nyeste internationale viden om nanosikkerhed</i> Centret vil være en faglig stærk platform for dansk deltagelse i internationale forskningssamarbejder og ekspertgrupper om nanosikkerhed. Herved skabes det nødvendige grundlag for meget tidligt at kunne hjemtage den nyeste viden på området.</p> <p><i>Konkrete brugerrettede risikovurderinger</i> Centret vil anvende den nyeste viden fra egen og international forskning i konkrete, brugerrettede risikovurderinger. Centret vil sikre, at danske virksomheder får let adgang til at integrere en omfattende "state of the science"-vurdering af nanosikkerhedsrisici allerede i planlægningen af deres anvendelse af nanopartikler i produkter og fremstillingsprocesser. Centret vil formidle viden om nanosikkerhed til myndigheder, virksomheder, interessegrupper og bredt til den danske befolkning, således at der skabes tillid til sikkerheden af dansk nanoteknologi blandt arbejdstagere og forbrugere.</p> <p>Hovedresultater: Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø (NFA) har haft nanosikkerhed som strategisk forskningsområde siden 2005, og Dansk Center for Nanosikkerhed har bidraget betydeligt til, at NFA har etableret ekspertise indenfor nanosikkerhed på højeste internationale niveau. Dette ses bl.a. af de mange videnskabelige publikationer i de bedste tidsskrifter indenfor toksikologi og nanotoksikologi. Forskergruppens internationale gennemslagskraft fremgår også af de 18 EU-projekter gruppen har deltaget i og af, at</p> <ul style="list-style-type: none"> • professor Håkan Wallin er editor-in-chief på Nanotoxicology (et top-tidsskrift indenfor toksikologi) • professor Ulla Vogel er co-chair på 'Risk Management and Control' i EU-US koordineringen af nanosikkerhedsforskning 	30,0

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<ul style="list-style-type: none"> • seniorforsker Keld A. Jensen er koordinator på EU-projektet CaLIBRAte. <p>Dansk Center for Nanosikkerhed har gennem sin omfattende formidlingsstrategi formidlet egen og international viden til danske arbejdsmiljøaktører og myndigheder om nanosikkerhed, og dermed bidraget til at fremme sikker håndtering af nanomaterialer på danske arbejdspladser.</p> <p>Forskning fra Dansk Center for Nanosikkerhed og hjemtagning af international viden har dokumenteret at</p> <ul style="list-style-type: none"> • indånding af nanopartikler er farligere end indånding af større partikler med samme kemiske sammensætning, • at der er eksponering for nanomaterialer på danske arbejdspladser, og • at eksponeringsniveauerne er under gældende grænseværdier men over de nanospecifikke grænseværdier, der har været foreslået. <p>Det betyder at udsættelse for nanomaterialer på dansk arbejdspladser udgør en potentiel helbredsrisiko. Samtidig viser forskning at det hovedsagligt er de frie nanomaterialer, der er farlige og dermed, at det er fremstilling og anvendelse af frie nanomaterialer der udgør en helbredsrisiko og ikke brugsfasen. Derfor er udsættelse for nanomaterialer hovedsagligt et arbejdsmiljøproblem.</p>	
Tema: Psykisk arbejdsmiljø	
<p>Titel: Virtuel ledelse, arbejdsmiljø og social kapital Ansøger: COWI A/S</p> <p>Formål: Projektet havde følgende fire formål:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. At klarlægge påvirkning af medarbejderes og lederes arbejdssituation ved, at de ikke er placeret på samme geografiske sted. Hovedfokus var på psykisk arbejdsmiljø og herunder virksomhedens sociale kapital 2. At undersøge hvordan virksomheden understøtter geografisk spredte ledere/medarbejdere i opgaveløsningen. Herunder at undersøge rådighed over og brug af informations- og kommunikationsteknologiske redskaber (IKT) samt betydningen af disse 3. Gennem tilpassede interventioner at afprøve muligheder for at forbedre arbejdssituationen for medarbejdere og leder 4. At beskrive tiltag og strategier som har betydning for succesfuld virtuel ledelse, samt anvisninger til, hvordan disse kan udføres i praksis. Succesfuld virtuel ledelse er her ledelse, der understøtter løsning af kerneopgaven og samtidig skaber trivsel. <p>Hovedresultater: Tidligere forskning af virtuelt arbejde har vist modsatrettede resultater i forhold til arbejdsmiljø. Dette forskningsprojekt tog livtag med forestillingen om, at virtuelt arbejde i sig selv giver mange udfordringer på arbejdsmiljøside. Selv om der forekommer arbejdsmiljøudfordringer i de fire undersøgte virksomheder, kan der ikke peges på den virtuelle organisation som direkte årsag, således at medarbejdere med størst grad af virtualitet er mest belastet. Arbejdsmiljøet er for hovedparten af medarbejderne ganske udmærket. Bl.a. har det vist sig muligt mod manges forventning at opretholde en høj social kapital trods den geografiske afstand.</p>	2,5

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<p>Nogle medarbejderes oplevelse af social isolation viste sig som den væsentligste risikofaktor relateret til graden af virtualitet. Dette er i tråd med en del anden forskning. Det viste sig således hos enlig siddende medarbejdere eller medarbejdere, der sad få sammen. Oplevelsen af social isolation og dets konsekvenser for medarbejderens mistrivsel viste sig imidlertid som en overraskelse for en del af de deltagende ledere, der havde troet, at når de ikke havde hørt noget fra medarbejderen, var alt o.k., da de jo var selvledende medarbejdere.</p> <p>Dette forskningsprojekt har vist, at medarbejderens selvledelse i sig selv ikke alene løser arbejdsmiljøudfordringen med social isolation. Medarbejderen, medarbejderens kolleger og ledere skal alle bidrage til at overkomme de særlige udfordringer, når et team er geografisk adskilt. Risikoen for oplevelse af social isolation findes også i analysen af medarbejderes hjemmearbejde – se f.eks. COWI's tidligere analyser i arbejdsmiljøforskningsprojektet "Det grænseløse arbejdes grænseløshed" fra 2011. I virtuel ledelse har lederen et særligt ansvar, fordi medarbejderen i den virtuelle organisation – i modsætning til i det fleksible arbejde – ikke selv kan vælge fra og til i forhold til f.eks. at flytte tættere på leder og kolleger. Tillid viste sig i dette forskningsprojekt meget væsentligt, hvilket er i tråd med den øvrige forskning. Vores forskning peger på, at tillid ikke er det eneste afgørende. Retfærdighed og samarbejdet om kerneopgaven er ligeså afgørende. Det vil sige, at hele spektret inden for social kapital er af stor betydning i en virtuel kontekst.</p> <p>Tidligere forskning har peget på nødvendigheden af værdibaseret ledelse sammenholdt med vanskeligheder med at etablere værdier i en virtuel kontekst. Dette forskningsprojekt har vist, at det gennem en målrettet og strategisk tilgang sammenholdt med brug af virtuelle værktøjer samt billeder og film faktisk er muligt at udvikle de nødvendige værdier.</p> <p>Stress viste sig fremherskende for både medarbejdere og ledere, men udspringer dog ikke direkte som en konsekvens af den virtuelle organisation, viste det sig. Alligevel viste forebyggelsen af stress sig særligt vigtig at sætte fokus på for den virtuelle leder, dels fordi det er særlig svært at få øje på stress på geografisk afstand, dels fordi stress belaster lederne selv. Projektet viser, at forebyggelsen består af klare værdier om balance og en strategisk og målrettet tilgang til forebyggelsen af stress, startende med den virtuelle leders egen stress.</p> <p>Projektet har vist, at mange virtuelle ledere har tendens til at trække på traditionelle måder at lede på, og at en række nye kompetencer derfor skal læres. Herunder f.eks. plan og systematik, kendskab til og brug af virtuelle værktøjer, anerkendende kommunikation og værdibaseret ledelse.</p> <p>Som noget af det væsentligste bidrager projektet med en værktøjskasse, som er blevet godt modtaget af brugere på tværs af forskellige brancher. Brugere finder dens indhold ny og brugbar. Den indeholder redskaber, som kan tages i brug umiddelbart. Den peger også på betydningen af håndtering af arbejdsmiljøet i visioner og strategier.</p>	
<p>Titel: Arbejdsmiljø, psykisk helbred og arbejdsmarkedstilknytning i udsatte grupper (AhA) Ansøger: NFA</p> <p>Formål: Studiets hovedformål var at undersøge prospektive sammenhænge mellem arbejdsmiljø, psykisk helbred og arbejdsmarkedstilknytning med fokus på særligt udsatte grupper, dvs. grupper med potentielle belastninger udenfor arbejdsmiljøet.</p>	2,8

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<p>Studiets formål blev operationaliseret ved at undersøge de følgende syv forskningsspørgsmål:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Er sammenhængen mellem job strain (kombinationen af høje krav og lav kontrol i jobbet) og risikoen for depressive symptomer forskellig for medarbejdere med høj og lav social støtte udenfor arbejdspladsen? 2. Er der en sammenhæng mellem unødvendige arbejdsopgaver og reduktion i psykisk velbefindende, og er denne sammenhæng afhængig af medarbejdernes psykiske helbred ved undersøgelsens start, socioøkonomisk position, køn og alder? 3. Er der en sammenhæng mellem arbejdsrelateret udbrændthed og risikoen for behandlingskrævende psykiske lidelser, og er denne sammenhæng afhængig af medarbejdernes socioøkonomiske position, køn, alder og samlivsstatus? 4. Hænger søvnproblemer sammen med en forøget risiko for langtidssygefravær, og er denne sammenhæng forskellig for medarbejdere med godt og dårligt psykosocialt arbejdsmiljø? 5. Har medarbejdere, som oplever høj social kapital på arbejdet, en lavere risiko for langtidssygefravær end medarbejdere, som oplever lav social kapital på arbejdet? Er denne sammenhæng forskellig for medarbejdere med høj og lav socioøkonomisk position? 6. Har medarbejdere med anstrengelse-belønningsubalance en forhøjet risiko for at udvikle en depression, og er sammenhængen forskellig for medarbejdere med høj og lav socioøkonomisk position? 7. Har medarbejdere med job strain en forhøjet risiko for at udvikle en behandlingskrævende depression, og er sammenhængen forskellig for medarbejdere med høj og lav socioøkonomisk position? <p>Hovedresultater:</p> <p><i>Job strain, lav social støtte i privatlivet og risikoen for depressive symptomer</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Sammenlignet med medarbejdere uden job strain og med høj social støtte i privatlivet (referencegruppen) var risikoen for depressive symptomer henholdsvis 1,32 gange højere blandt medarbejdere med både job strain og høj social støtte i privatlivet og 3,41 gange højere blandt medarbejdere med både job strain og lav social støtte i privatlivet. <p><i>Unødvendige arbejdsopgaver, nedsat psykisk velbefindende ved studiets start og udvikling i psykisk velbefindende</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Medarbejdere, som oplevede, at de udførte unødvendige arbejdsopgaver havde en gennemsnitlig reduktion i psykisk velbefindende over tid, sammenlignet med medarbejdere, som ikke oplevede unødvendige arbejdsopgaver. Denne sammenhæng med unødvendige arbejdsopgaver og reduktion i psykisk velbefindende var stærkere blandt medarbejdere, som allerede ved undersøgelsens start havde et nedsat psykisk helbred, sammenlignet med medarbejdere, som ikke havde nedsat psykisk helbred ved undersøgelsens start. <p><i>Arbejdsrelateret udbrændthed, socioøkonomisk position og risiko for behandling med antidepressiv medicin</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Medarbejdere med arbejdsrelateret udbrændthed havde en højere risiko for behandling med antidepressiv medicin inden for de kommende fem år. Sammenhængen mellem udbrændthed og risikoen for behandling med antidepressiv medicin gjorde sig gældende for begge køn, men var stærkere blandt mænd. Sammenhængen mellem udbrændthed og risikoen for behandling med antidepressiv medicin blev ikke påvirket af graden af følelsesmæssige krav, indflydelse, ledelseskvalitet, rolleklarhed og rollekonflikter, blandt kvinder. Disse analyser kunne ikke gennemføres blandt mænd, da der var for få mænd med i undersøgelsen. <p><i>Psykosocialt arbejdsmiljø, søvnproblemer og risiko for langtidssygefravær</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Sammenhængen mellem søvnproblemer og risikoen for langtidssygefravær blev påvirket af både kvantitative krav i arbejdet og anerken- 	

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<p>delse fra ledelsen. Sammenlignet med medarbejdere uden søvnproblemer og med lav grad af kvantitative krav i arbejdet (referencegruppen) var risikoen for langtidssygefravær henholdsvis 1,41 gange højere blandt medarbejdere med både søvnproblemer og lav grad af kvantitative krav og 1,77 gange højere blandt medarbejdere med både søvnproblemer og høj grad af kvantitative krav. Sammenlignet med medarbejdere der ikke havde søvnproblemer og med en høj grad af anerkendelse fra ledelsen (referencegruppen) var risikoen for langtidssygefravær 1,30 gange højere blandt medarbejdere med både søvnproblemer og høj grad af anerkendelse og 1,54 gange højere blandt medarbejdere med både søvnproblemer og lav grad af anerkendelse fra ledelsen. Projektet fandt også, at sammenhængen mellem søvnproblemer og langtidssygefravær ikke blev påvirket af indflydelse i arbejdet, rollekonflikter, ledelseskvalitet, social støtte af nærmeste leder eller social støtte fra kolleger. Mod forventning var sammenhængen mellem søvnbesvær og risikoen for langtidssygefravær stærkere blandt medarbejdere med lav grad af følelsesmæssige krav og svagere blandt medarbejdere med høj grad af følelsesmæssige krav.</p> <p><i>Social kapital på arbejdet, socioøkonomisk position og risikoen for langtidssygefravær</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Blandt medarbejdere med høj socioøkonomisk position var der en statistisk signifikant sammenhæng mellem høj social kapital og lav risiko for langtidssygefravær. Blandt medarbejdere med lav socioøkonomisk position var der ingen sammenhæng mellem social kapital og risikoen for langtidssygefravær. Interaktionen af social kapital og socioøkonomisk position med hensyn til risikoen for langtidssygefravær var statistisk signifikant. <p><i>Anstrengelses-belønningsubalance, socioøkonomisk position og risiko for depression</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • I en systematisk oversigt over forskningslitteraturen fandtes en konsistent sammenhæng mellem anstrengelses-belønningsubalance og risikoen for depression, baseret på ni prospektive studier fra Europa, USA og Canada. Et af de danske studier fandt, at sammenhængen mellem anstrengelses-belønningsubalance og risikoen for depression, målt vha. selvrapportering fra spørgeskema, var stærkere blandt medarbejdere med lav socioøkonomisk position sammenlignet med medarbejdere med høj socioøkonomisk position. I en efterfølgende analyse af datasættet fandtes imidlertid ingen sammenhæng mellem anstrengelses-belønningsubalancen og risikoen for køb af antidepressive medicin. Hverken blandt medarbejdere med høj socioøkonomisk position eller lav socioøkonomisk position. <p>Der eksisterer ikke megen forskningslitteratur om samspillet mellem psykosociale arbejdsmiljøfaktorer og potentielle belastninger udenfor arbejde i forhold til påvirkninger på helbred og langtidssygefravær. Dette var en af motivationerne for AhA-projektet og alle projektets resultater må derfor betragtes som værende af høj nyhedsværdi både internationalt set og i en dansk sammenhæng.</p> <p>Projektet havde den generelle forventning, at sammenhængene mellem belastende psykosociale arbejdsmiljøfaktorer og risikoen for udvikling af psykiske helbredsproblemer og langtidssygefravær ville være stærkere, hvis medarbejderne også havde belastninger udenfor arbejdspladsen. Overordnet set er projektets resultater i overensstemmelse med denne forventning. Projektet havde ikke specifikke antagelser for hvilke og om psykosociale arbejdsmiljøfaktorer i sammenspil med belastninger udenfor arbejdspladsen ville være mere eller mindre udpræget og projektet har her skabt nye erkendelser.</p> <p>Der var ingen helt uventede resultater, som var i fuldstændig modstrid med den etablerede forskningsviden, men der var nogen resultater som overraskede. Det var for eksempel forventet, at sammenhængen mellem social kapital på arbejde og risiko for langtidssygefravær ville være forskellig for medarbejderne af høj eller lav socioøkonomisk status, men det overraskede, hvor stor forskellen var, og at der var en stærk sammenhæng</p>	

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<p>mellem høj social kapital og langtidssygefravær blandt medarbejderne af høj socioøkonomisk status og ingen sammenhæng blandt medarbejderne af lav socioøkonomisk status. Så vidt vides var studiet det første studie, som har undersøgt samspillet mellem social kapital på arbejde og socioøkonomisk status med hensyn til risikoen for langtidssygefravær. Resultaterne skal derfor betragtes med forsigtighed. Resultaterne giver dog under alle omstændigheder anledning til at fremtidige studier skal være opmærksomme på, at social kapital muligvis har forskellige virkninger i forskellige sociale grupper.</p> <p>Et andet resultat, som var overraskende var, at der ikke sås tegn på, at det psykosociale arbejdsmiljø spiller sammen med symptomer på udbrændthed i forhold til risikoen for, at udbrændthed overgår til en behandlingskrævende tilstand. Her var det forventet, at der var en stærkere sammenhæng mellem udbrændthed og antidepressiv behandling, hvis medarbejderne havde et belastet psykosocialt arbejdsmiljø, end hvis de havde et godt psykosocialt arbejdsmiljø, men mod forventning sås ikke et sådan samspil.</p> <p>Disse resultater tyder på, at betydningen af det psykosociale arbejdsmiljø for udviklingen af udbrændthed, og progressionen af udbrændthed til en klinisk depression, måske særligt skal findes i arbejdsmiljøets betydning for at raske medarbejdere udvikler symptomer på udbrændthed, men ikke for udvikling af udbrændthed til en klinisk depression.</p> <p>Et sidste resultat, som overraskede, var i forhold til betydningen af anstrengelses-belønningsubalance for depression. Her viste projektets review af den internationale forskningslitteratur (inklusive et dansk studie) en klar sammenhæng mellem anstrengelses-belønningsubalancen og risikoen for depression, men på den anden side viste studiet om sammenhængen mellem anstrengelses-belønningsubalancen og risikoen for køb af antidepressiv medicin ingen sammenhæng. Det kan muligvis skyldes, at køb af antidepressiv medicin ikke er et direkte mål for depression, da det kun er en del af de personer, som har en depression, som får behandling med antidepressiv medicin. Samtidig vil nogle af de personer, som behandles med antidepressiv medicin ikke lide af depression, men af andre lidelser (fx søvnbesvær). Om det er en tilstrækkelig forklaring for resultaterne i projektets review af litteraturen og studiet om antidepressiv medicin var så forskellig er på nuværende tidspunkt uvist.</p>	
<p>Titel: Lange arbejdstider og brug af psykofarmaka Ansøger: NFA</p> <p>Formål: Formålet med dette projekt var at undersøge, om lange ugentlige arbejdstider er forbundet med efterfølgende brug af medicin for mentale helbredsproblemer i den arbejdende del af den danske befolkning. Projektet ønskede at afdække, om lange ugentlige arbejdstider hang sammen med en øget risiko for udvikling af et forbrug af receptpligtig medicin mod mentale helbredsproblemer, herunder medicin mod angst, depression og søvnbesvær. Projektet ønskede endvidere at undersøge, om der var øget risiko for specielle grupper af medarbejdere; herunder for forskellige sociale klasser, mænd, kvinder, forskellige aldersgrupper eller for medarbejdere der arbejdede i skiftehold. Supplerende ønskede projektet at undersøge, om resultaterne var påvirket af, om deltagerne ved undersøgelsens start vurderede deres mentale helbred som dårligt, hvor tilfredse de var med deres job og hvilken grad af job-usikkerhed, de oplevede.</p> <p>Hovedresultater: Resultaterne fra undersøgelsen viser, at lange arbejdstider, som de praktiseres inden for grænserne af EU's arbejdstidsdirektiv (41-48 timer om</p>	0,7

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<p>ugen), ikke er associeret med en øget risiko for, at ansatte efterfølgende starter på at bruge receptpligtige psykofarmaka (herunder medicin mod søvnproblemer, angst og depression). Den statistiske styrke af undersøgelsen var tilstrækkelig stor til at en sammenhæng ville være blevet afdækket, hvis den faktisk var der.</p> <p>I gruppen, der har meget lange arbejdstider (>48 timer/uge) var der en signifikant øget risiko for udvikling af et forbrug af receptpligtig medicin mod mentale helbredsproblemer, og det kan således ikke udelukkes, at der er en forhøjet risiko i denne gruppe, men da der ikke var nogen signifikant sammenhæng i den overordnede analyse, skal resultatet bekræftes i senere undersøgelser, for at man kan være sikker på det.</p> <p>Resultaterne giver yderligere anledning til en hypotese om, at meget lange arbejdstider (>48 timer/uge) er associeret med en øget risiko for brug af receptpligtig psykofarmaka for ansatte i nat- og skifteholdsarbejde.</p> <p>Der var ingen øget risiko forbundet med forskellige sociale klasser, køn eller alder, og resultaterne var ikke påvirket af, om deltagerne ved undersøgelsens start vurderede deres mentale helbred som dårligt, hvor tilfredse de var med deres job og hvilken grad af jobusikkerhed, de oplevede.</p> <p>Resultaterne er særdeles robuste og pålidelige, og kan derfor bruges til at afvise en antagelse om, at lange arbejdstider (41-48 timer om ugen) er forbundet med en øget risiko for udviklingen af mentale helbredsproblemer af et omfang som kræver receptpligtig medicin. Tidligere forskning på området har hverken kunnet be- eller afkræfte en sådan antagelse.</p> <p>Der er dog behov for yderligere forskning for at afgøre den eventuelle risiko forbundet med at arbejde meget lange arbejdstider og forbundet med kombinationen af lange arbejdstider og arbejde i nat eller skift. Desuden er der brug for yderligere forskning til at afgøre evt. risiko for IHD, diabetes og evt. andre outcome forbundet med lange arbejdstider og skifteholdsarbejde.</p>	
<p>Titel: Psykisk helbred og velbefindende i omsorgsarbejdet</p> <p>Ansøger: NFA 1 ph.d.</p> <p>Formål: Studiets hovedformål var at forstå de mekanismer, der påvirker sammenhængen mellem arbejdsmiljø og psykisk helbred blandt social- og sundhedsassistenter og social- og sundhedshjælpere (SOSU'er) i ældreplejen. Projektet bestod af tre delprojekter. I delprojekt I undersøgte den epidemiologiske sammenhæng mellem selvrapporeret arbejdsmiljø, analyseret på arbejdsgruppeniveau og risiko for depressive lidelser i en stor kohorte af SOSU'er. I delprojekt II undersøgte sammenhængen mellem observeret arbejdsmiljø og depressive symptomer blandt medarbejderne på 10 danske plejehjem og i delprojekt III gennemførtes fokusgruppeinterviews med udvalgte medarbejdere fra syv plejehjem for nærmere at belyse betydningen af arbejdsmæssige og sociale relationer samt ledelse for medarbejdernes psykiske velbefindende. Delprojekt II og III udgjordes af ph.d.-afhandlingen.</p> <p>Hypoteser:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) I afdelinger, hvor medarbejderne rapporterer en gennemsnitlig lav grad af ledelseskvalitet, er risikoen for depressive lidelser højere end i afdelinger, hvor medarbejderne rapporterer en gennemsnitlig høj grad af ledelseskvalitet (delprojekt I). 2) Observerede høje regulationskrav (dvs. høj indflydelse og høje udviklingsmuligheder) er associeret med et lavere niveau af depressive symptomer blandt SOSU'er (delprojekt II). 3) Et højt antal af observerede barrierer i forbindelse med arbejdsudførelsen er associeret med et højere niveau af depressive symptomer blandt SOSU'er (delprojekt II). 	3,5

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<p>4) Et højt antal af observerede barrierer i forhold til emotionel og social pleje af beboeren er associeret med et højere niveau af depressive symptomer blandt SOSU'er (delprojekt II).</p> <p>5) Et højt antal af observerede belastende hændelser fra beboerne er associeret med et højere niveau af depressive symptomer blandt SOSU'er (delprojekt II).</p> <p>6) Et højt antal af meningsfulde sociale begivenheder og socio-emotionelle interaktioner mellem beboere og SOSU'er er associeret med et lavere niveau af depressive symptomer blandt SOSU'er (delprojekt II). Socio-emotionelle interaktioner dækker over interaktioner mellem beboere og ansatte, hvor formålet er den sociale interaktion i sig selv. Det vil sige, at interaktionen ikke er knyttet til praktiske opgaver med beboeren. Eksempler kunne være samtaler mellem beboere og ansatte, som handler om beboerens familie eller beboerens følelser</p> <p>Forskningsspørgsmål:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Hvilken betydning har de sociale og faglige relationer for de ansattes arbejdsglæde og trivsel – og hvordan spiller de faglige og sociale aspekter sammen? 2) Hvordan er ledelsen med til at forme samarbejdet mellem de ansatte? <p>Ud over at besvare hypoteser og forskningsspørgsmål havde projektet også til formål at udvikle en brugerguide, som de ansatte på plejehjem selv kan anvende til at vurdere og intervenere i forhold til deres eget arbejdsmiljø.</p> <p>Hovedresultater:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Multi-levelanalyserne på tværsnitsdata i NFA's SOSU-kohorte, hvor ledelseskvalitet blev målt som det gennemsnitlige niveau i arbejdsgruppen, viste en association mellem lav ledelseskvalitet og risikoen for depressive lidelser. Multi-levelanalyser på længdesnitsdata viste en association i den samme retning, men den var dog ikke statistisk signifikant (Hypotese 1). • I analyserne på individniveau var der en statistisk signifikant sammenhæng mellem observeret høje regulationskrav og et lavere niveau af depressive symptomer ($p=0,04$) efter justering for alle kovariater (alder, civilstand, jobgruppe, skift, arbejdstid, alvorlige livsbegivenheder). Analyserne på arbejdsgruppeniveau, hvor observerede regulationskrav blev målt med det gennemsnitlige niveau i arbejdsgruppen, viste imidlertid ingen association mellem regulationskrav og depressive symptomer. (Hypotese 2). • Der var ingen sammenhæng mellem observerede barrierer og niveau af depressive symptomer i analyserne på individniveau. I analyserne på arbejdsgruppeniveau, hvor barrierer blev målt med det gennemsnitlige niveau i arbejdsgruppen, var et højere antal af kvalitativ forskellige barrierer og et højere antal af barrierer med hensyn til brug af redskaber i mod forventning associeret med et lavere niveau af depressive symptomer. Sammenhængen var dog ikke statistisk signifikant i den fuldt justerede model. Et højt antal af afbrydelser viste modsatte resultater i de individuelle og de multi-levelanalyser. (Hypotese 3). • Der var ingen sammenhæng mellem observerede barrierer for emotionel og social pleje og niveau af depressive symptomer, hverken i analyserne på individniveau eller på arbejdsgruppeniveau. (Hypotese 4). • Der var ingen sammenhæng mellem observerede aggressive eller belastende ikke aggressive hændelser fra beboerne og et højere niveau 	

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<p>af depressive symptomer blandt SOSUer, hverken i analyserne på individniveau eller i analyserne på gruppeniveau. (Hypotese 5).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Der var ingen sammenhæng mellem observeret antallet af meningsfulde sociale begivenheder og depressive symptomer blandt SOSUer, hverken i analyserne på individniveau eller i analyserne på gruppeniveau. Med hensyn til socio-emotionelle interaktioner fandt vi, modsat forventningen, at et højt antal af socio-emotionelle interaktioner var associeret med et højere niveau af depressive symptomer blandt SOSUer. Resultat var statistisk signifikant i analyserne på individniveau, når der justeredes for alder og civilstand, men var dog ikke længere statistisk signifikant i den fuldt justerede model (alder, civilstand, job gruppe, skift, arbejdstid, alvorlige livsbegivenheder). I analyserne på arbejdsgruppeniveau var sammenhængen statistisk signifikant i alle modeller. (Hypotese 6). • Analyserne fra fokusgruppeinterviews viste, at omsorg i høj kvalitet og gode arbejdsforhold var baseret på positive sociale og professionelle relationer imellem de ansatte. Disse sociale og professionelle relationer var forankret i en fælles forståelse af arbejdsopgaven og en respekt for hinandens forskellige kompetencer. Det var desuden funderet på sociale bånd, der knyttede de ansatte til hinanden gennem et følelsesmæssigt tilhørsforhold. Godt samarbejde krævede, at de ansatte var i stand til at arbejde på tværs af mange formelle og uformelle skillelinjer, som skulle håndteres i dagligdagen fx i forhold til uddannelsesniveau, skift og afdelinger. (Forsknings spørgsmål 1). • Analysen fra fokusgruppeinterviews viste videre, at ledelsen var essentielle for at skabe de rette rammer for et velfungerende samarbejde. Det krævede, at ledelsen påtog sig et ansvar for, hvordan samarbejdet forløb, hjalp de ansatte med at håndtere konflikter og organiserede arbejdet, så de ansatte kom til at kende hinanden på tværs af de formelle og uformelle skillelinjer på plejehjemmet. (Forsknings spørgsmål 2). 	
I alt for 'psykisk arbejdsmiljø'	9,5
Tema: Arbejdsulykker	
<p>Titel: Indsats mod arbejdsulykker ved offentlige bygge-anlægsprojekter, hvor der beskæftiges udenlandsk arbejdskraft Ansøger: COWI</p> <p>Formål: Projektets formål var at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Etablere viden om de barrierer og det råderum offentlige bygherrer oplever, der er for at formulere arbejdsklausuler og følge op på kravetoplevelse, og hvorledes barriererne erfarings- eller skønsomt kan overkommes. <p>samt under anvendelse af den eksisterende og nyafdækkede viden at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Udvikle, afprøve og modificere et værktøj, som kan støtte offentlige bygherrer i at anvende arbejdsklausuler, der ansporer kontraherende 	2,4

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<p>entreprenører til at skabe arbejdsvilkår, der mindsker risikoen for arbejdsulykker, når der beskæftiges udenlandske arbejdskraft.</p> <p>Formålet understøttes ved at belyse følgende undersøgelsesspørgsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvilke krav kan stilles, givet at kravene skal imødegå særlige udfordringer knyttet til beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft og ikke må krænke ligebehandlings-, proportionalitetsprincipper eller regler om fri bevægelighed? • Hvilken vejledning har de offentlige bygherrer behov for, relateret til indarbejdelse af krav og opfølgning på kravefterlevelse? <p>Hovedresultater:</p> <p>Projektet giver dels en viden om, hvordan offentlige bygherrer formulerer arbejdsklausuler, i hvilket omfang klausulerne anvendes ved udbud af bygge- og anlægsprojekter og bevæggrunde herfor. Det er klarlagt, at sikkerhedsmæssige krav stort set aldrig indgår som en parameter i de anvendte arbejdsklausuler som udspringer af ILO nr. 94 konventionen.</p> <p>Det udarbejdede værktøj giver forslag til specifikke og præcise sikkerhedsmæssige krav samt en vejledning til bygherrerne, der anviser hvordan bygherrerne kan plukke i de foreslåede krav under hensyntagen til, al kravene skal være proportionelle med de sikkerhedsmæssige udfordringer, som den konkret udbudte byggeopgave forventes al indebære i udførelsesfasen. De foreslåede sikkerhedsmæssige krav er formuleret under juridiske hensyn til EU-retten, herunder udbudsdirektiv, udstationeringsdirektiv og håndhævelsesdirektiv. Som forventet og beskrevet i ansøgningen er værktøjet udarbejdet, så bygherrerne kan anspore kontraherende entreprenører til at skabe arbejdsvilkår, der mindsker risikoen for arbejdsulykker, når der beskæftiges udenlandsk arbejdskraft. Da det juridisk har skullet sikres, at de foreslåede krav ikke skaber en forskelsbehandling, er resultatet blevet at værktøj, der ikke alene kan anvendes til at skabe en større fokus på sikkerhed, hvor der forventes beskæftiget udenlandsk arbejdskraft, men også hvor der ikke forventes udenlandsk arbejdskraft. På trods af interesse og udsagn om værktøjets relevans har det vist sig uventet vanskeligt at få bygherreinstitutionerne til at afprøve værktøjet på den tiltænkte måde. Barriererne for en afprøvning bunder dels i eksisterende paradigmer, som bygherrerne finder det omstændeligt eller u hensigtsmæssigt at ændre, dels i tidspres eller manglende bemyndigelse hos projektledere til at afprøve et værktøj, som ikke er stillet til rådighed af bygherren fra central side. Yderligere kan konteksten for en afprøvning og ibrugtagning af en suppleret arbejdsklausul have ændret sig i løbet af projektperioden. Projektet blev iværksat kort efter kommunalvalget i november 2013, hvor der politisk var et stort pres for at få implementeret arbejdsklausuler. Op til kommunalvalget kom Statsforvaltningen med en udtalelse om, at de ikke anså Københavns Kommunes beslutning om at anvende arbejdsklausuler for ulovlig. Begge dele har formentlig bidraget til, at der i dag er en praksis, hvor det offentlige generelt anvender arbejdsklausuler ved udbud af bygge- og anlægsprojekter. Den øgede anvendelse af arbejdsklausuler burde have lettet ibrugtagningen af en suppleret arbejdsklausul. Modsat kan den omfattende politiske behandling, der gik forud for de lokalpolitiske beslutninger om at anvende arbejdsklausuler også betyde, at det bliver ekstra tungt at få bragt arbejdsklausuler på dagsordenen igen i kommuner og regioner. Hvis projektledere og centrale embedsmænd hos bygherrerne finder det nødvendigt med en politisk blåstempling inden værktøjet kan tages i anvendelse (eller har lokale retningslinjer herfor), kan det måske udgøre en barriere.</p> <p>Siden projektet blev påbegyndt, er der endvidere sket et regerings skifte. Den daværende beskæftigelsesminister Mette Frederiksen beskrev i juni 2013 til Ugebrevet A4, at hun i stigende grad var optaget af den del af social dumping, som handler om sikkerhed og arbejdsmiljø og ville kæde social dumping sammen med arbejdsmiljø. Der har ikke været tilsvarende udsagn fra den nuværende beskæftigelsesminister.</p>	
<p>Titel: Udvikling af Toolbox-møder til forbedring af forebyggelses- og sikkerhedskultur i byggebranchen</p> <p>Ansøger: NFA</p>	2,3

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<p>Formål: Projektets oprindelige formål var at afklare om 'Toolbox-møder', som praktiseres rundt om i verden i forskellige brancher, kan tilpasses til og bringes til at fungere effektivt i en dansk arbejdskontekst på danske byggepladser. Gennem fire forskellige hold blev der løbende udviklet et 10-timers kursus for formænd i at planlægge og afholde 'Toolbox-møder'. Disse møder er formaliserede og strukturerede daglige eller ugentlige møder på byggepladsen mellem en formand og hans sjak, typisk af 5-10 minutters varighed, med fokus på planlægning, sikkerhed og sundhed. Efter træningen af det første hold formænd, blev formålet for projektet udvidet til at omhandle udviklingen af et 'Toolbox-trænings'-program, da erfaringen viste, at der var mere et behov for generel træning i planlægning og kommunikation, end der var for at afholde flere møder på byggepladserne. Projektets reviderede formål blev derfor at udvikle, implementere og evaluere et mere omfattende træningsprogram, der fokuserede på at påvirke formandens planlægning og kommunikation under hele arbejdsdagen, ikke kun på faste mødetidspunkter på byggepladsen, men også i formandens daglige ad hoc møder og diskussioner med både sjakket, kolleger og ledere på deres byggepladser.</p> <p>Projektet havde følgende hypoteser:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toolbox-træningens værktøjer vil vurderes som brugbare og anvendes på formændenes byggepladser • Toolbox-træningen vil øge formændenes kommunikation om sundhed og sikkerhed i dagligdagen med de medarbejdere, de er ledere for • Toolbox-træningen vil øge formændenes inddragelse af sjakmedlemmer, kolleger og andre ledere på byggepladsen i den daglige planlægning <p>Hovedresultater: Der er blevet udviklet et lederuddannelsesprogram til formænd i byggebranchen med fokus på at øge deres viden og færdigheder i at håndtere arbejdsmiljøet i deres daglige planlægning og kommunikation. Resultater fra evalueringen viste, at formænd oplevede træningen som meningsfyldt. Træningsværktøjerne var i høj grad brugbare på byggepladsen, og træningsemner ligesom -metoder oplevedes som relevante for formændenes dagligdag. Endvidere viste resultaterne, at viden om sikkerhed, sundhed og nedslidning samt forståelsen for formændenes rolle og ansvarsfordeling forøgedes fra før til efter træningen. Formændene var i høj eller meget høj grad tilfredse med Toolbox-træningen. De oplevede, at de benyttede viden og evner, som de tilegnede sig gennem træningen og i dialogen med deres sjakmedlemmer, men også i lige så høj grad med deres kolleger, ledere og kunder, hvilket er medvirkende til, at de oplever en bedre planlægning og en sundere bundlinje. De oplevede også, at inddragelsen af arbejdsmiljø i den daglige planlægning og kommunikation gav værdi for deres arbejde og deres projekter. De rapporterede, at de havde en bedre forståelse af deres rolle som formænd, de følte sig mere ansvarlige for at kommunikere og formidle informationer mellem ledelse og sjak, og at de forstod deres position som rollemodeller i forhold til deres medarbejdere for at påvirke forandringer. Formændenes individuelle holdninger og meninger om træningsemner og deres behov for forandring var kontekstuelle faktorer, der forhindrede eller befordrede gennemførelsen af Toolbox-træningselementer. Det samlede input fra projektgruppen, følgegruppen, de fire trænere og 57 formænd var medvirkende til, at 'Toolbox-trænings'-konceptet blev godt modtaget af formændene. Formændene rapporterede forbedringer i deres sikkerhedskommunikation med deres sjak på byggepladserne og oplevede positive ændringer i måden at organisere arbejdsopgaver på. Der mangler dog at effektmåle træningsprogrammet, fx effekter på formændenes forbedring af en ønsket adfærd og af sikkerhedsforhold, og på længere sigt effekten på risikoen for ulykker og nedslidning.</p>	
<p>Titel: Kvalitet og ArbejdsMiljørigtig Projektering i bygge- og anlægsbranchen – med Særlig Fokus på Ulykkesforebyggelse (KAMP-SFU) Ansøger: DTU</p>	1,8

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<p>Formål: Projektets overordnede formål var:</p> <ul style="list-style-type: none"> • at undersøge inddragelse af arbejdsmiljøhensyn i projekteringsfasen og integreret med kvalitetsindsatsen, som virkemiddel for at opnå en højere grad af sikkerhed i bygge- og anlægsbranchen - og herigennem forebygge arbejdsulykker. <p>Forskningsprojektet retter indsatsen direkte mod design- og projekteringsprocesserne ud fra en række hypoteser om, at arbejdsmiljøproblemer på udførelsesstederne kan forebygges gennem bedre planlægning i de tidlige faser i bygge- og anlægsbranchen, og at ulykker forebygges ved at skabe sikkerhed.</p> <p>Arbejdsmiljø på udførselsstedet påvirkes af beslutninger i design- og projekteringsfasen, og arkitekter og ingeniører kan medvirke til øget sikkerhed i bygge- og anlægsbranchen gennem indsigt i arbejdsmiljøets problemer og design og projekterings indvirkning på arbejdsmiljøet i udførelsesfasen. Samtidig kobles indsatsen mod ulykker sammen med en samlet kvalitetsstrategi, idet arbejdsulykker sammentænkes med arbejdsmiljø og proceskvalitet. Den helhedsorienterede tilgang integrerer sikkerhedsindsatsen i allerede eksisterende planlægningsværktøjer, hvorved implementeringen fremmes ligesom forståelsen og incitamentene øges.</p> <p>Der tages udgangspunkt i Beskæftigelsesministeriets bekendtgørelse om projekterendes og rådgiveres pligter efter lov om arbejdsmiljø (Beskæftigelsesministeriet, 2009), og projektets specifikke formål er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At implementere og udvikle ny viden om arbejdsmiljø integreret i kvalitetsindsatsen hos de projekterende med afsæt i design- og projekteringsmetoder beskrevet i "Arbejdsmiljø i Byggeprocessens Designfase" (ABD-bogen) (Jørgensen et al., 2009) • At intervenere projekter i projekteringen med ABD-metoder og dokumentere effekten af ABD-metoder i udførelsesfasen komparativt • At understøtte de projekterende til at skabe nye løsninger med større sikkerhed, nye fremgangsmåder og nye processer, gennem en integreret sikkerheds- og kvalitetsindsats • At udvikle ny viden om metoder til at fremme arbejdsmiljøarbejdet i projekteringsfasen i BAB. • At skabe dokumentation for sammenhængen mellem sikkerhed (dvs. forebyggelse af arbejdsulykker), kvalitet og økonomi i projekter • At udvikle viden for uddannelse af ingeniører og arkitekter i arbejdsmiljørigtig design og projektering <p>Der har ikke været ændringer af formål og hypoteser i projektets gennemførelse</p> <p>Hovedresultater: Der foreligger et sæt af metoderapporter (guides), samt en række værktøjer til brug for projekteringen. Heriblandt er en risiko-oversigt og en Arbejdsmiljølog, som de projekterende kan anvende til at notere deres arbejdsmiljøbekymringer undervejs i projekteringen og samtlige føre regnskab med om problemerne bliver løst eller skal indgå i henholdsvis PSS og udbudsmaterialet. Der er udarbejdet en liste over arbejdsmiljøproblemer og guidelines for hvilke overvejelser, der skal ske ved de forskellige trin i byggeprocessen.</p> <p>Metoderapporterne er desuden udarbejdet således, at de enkelte processtrin kan læses enkeltvis, idet de retter sig imod forskellige persongrupper i byggeprocessen fx byggherren og han rådgivere, de projektansvarlige, de enkelte projekterende, samt til udarbejdelse af udbudsmaterialet. Der er endvidere adskilt metoderapport for byggeri og for anlægsarbejde.</p> <p>De beskrevne guides kan findes på at.dk/forskningsfonden under 'Projekter og rapporter'.</p>	

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<p>Titel: Forbigående risikofaktorerens betydning for arbejdsulykker i risiko-brancher Ansøger: AMK Herning 1 ph.d.</p> <p>Formål: Det er veldokumenteret, at årsager og risikofaktorer til arbejdsulykker er multifacetterede; nogle risikofaktorer er til stede i lang tid, og andre optræder lige før ulykken sker. Meget af ulykkesforskningen har haft fokus på de stabile eller mere permanente risikofaktorer såsom alder, køn, og erhvervs erfaring samt mere overordnet virksomhedsrettede faktorer som sikkerhedskultur og ledelsesengagement. Imidlertid er mange arbejdsulykker også et resultat af kortvarige, forbigående ændring hos personen selv eller i de umiddelbare arbejdsomstændigheder, og som optræder umiddelbar forud for eller i tilslutning til en ulykke. Et vigtigt aspekt i forebyggelse af skader er at forstå dem og udvikle forskning på dette felt. Formålet med undersøgelsen var:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. At gennemgå litteraturen om forbigående risikofaktorerens betydning for arbejdsulykker 2. At undersøge for selektionsbias mellem deltagende skadestuer og mellem deltagere og ikke-deltagere i studiet. 3. At undersøge 8 konkrete forbigående risikofaktorerens betydning for arbejdsulykker og undersøge variation af disse faktorer efter alder, køn, skadens sværhedsgrad, arbejdsopgaver og branche. <p>Oprindeligt var det intentionen kun at inddrage 4 velkendte risikobrancher med en kendt øget forekomst af ulykker, nemlig: Bygge- og anlægsbranchen, landbrug, jern- og metalindustri og slagterier. Disse brancher repræsenterede både stationære og midlertidige arbejdspladser. Allerede efter kort tid kunne der observeres flere uforudsigelige problemer bl.a., at det modtagende personale i skadestuerne havde svært ved at identificere skadeldes branchetilhørsforhold og sikre sig korrekt og komplet allokering af de rigtige personer fra de 4 brancher. Derfor blev proceduren i skadestuerne ændret, således at skadestuepersonalet indruller alle arbejdsskader uden stillingtagen til branche. Antallet af arbejdsulykker steg med 50 %, ligesom alle brancher blev medtaget i undersøgelsen. Der blev søgt og bevilget ekstra midler til denne udvidelse af projektet og de grundlæggende intentioner og formål forblev de samme.</p> <p>Hovedresultater: Undersøgelsen viste, at en eller flere forbigående risikofaktorer var involverede i eller var direkte årsag til de fleste arbejdsulykker, der blev registreret på skadestuerne. Ud af 8 forskellige forbigående risikofaktorer fandtes overordnet betydeligt forhøjede risici for arbejdsulykker ved eksponering for faktoren 'defekte maskiner og materialer', tæt fulgt af 2 arbejdspraksis-relaterede faktorer som 'ikke-rutinemæssige opgaver' og 'ændrede arbejdsomgivelser'. Der var en noget lavere ulykkesrisiko, men stadig signifikante forekomster ved eksponering for individuelle risikofaktorer som 'følelse af tidspres', 'brug af mobiltelefon', 'uenighed med anden person', 'sygdomsfølelse' og 'distraction'. Dette resultat kunne tyde på, at nogle af de personrelaterede forbigående risikofaktorer ikke var så kortvarige og forbigående, som antaget, men snarere synes at være en naturlig del af det daglige arbejdsliv over flere dage, især vedr. 'følelse af tidspres', 'sygdomsfølelse', og 'distraction'. Det er derfor et oplagt mål at få afdækket, hvilke af de personlige relaterede risikofaktorer, der rent faktisk er forbigående og derfor velegnede til at indgå i case-crossover design, og hvilke der ikke er.</p> <p>Overordnet var forventningen og hypotesen, at de klassiske ulykkesfaktorer, som knyttede sig til maskinsikkerhed og arbejdspladsens indretning,</p>	2,0

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<p>ville være mindre dominerende og at de tilsvarende individorienterede faktorer ville være mere hyppigt involveret i ulykkerne, men som anført, opnåedes det modsatte resultat. Andre internationale undersøgelser med samme design har fundet de samme tendenser, men de stammer fra USA og Kina og ikke fra en dansk kontekst med generelle høje sikkerhedskrav. Undersøgelsen peger således på hvilke prioriteringer, der fortsat er vigtige i ulykkesforebyggelsen. Det er uafklaret i hvilket omfang arbejdsulykker er relateret til individuelle forbigående faktorer. Indtil der er skabt klarhed over dette, bør initiativer rettet mod disse personlige forbigående faktorer være en naturlig del af forebyggelsen.</p> <p>Risikoestimerne for arbejde med defekte maskiner og materialer var i højrisikobrancher større end i mellem- og lavrisikobrancher. En logisk forklaring kunne bero på forskelle i arbejdsopgaver og det udstyr, der anvendes i brancher med høj risiko i forhold til lav risiko. For risikofaktoren 'ikke-rutinemæssige opgaver' er risikoen næsten dobbelt så høj for arbejdstagere i stationære job sammenlignet med midlertidige job. Dette kunne indikere, at arbejdere i midlertidige job er bedre forberedte på skiftende jobfunktioner sammenlignet med arbejdstagere på stationære arbejdspladser, og på den måde er i stand til at minimere risikoen for arbejdsskader i uforudsete situationer. Desuden ser det ud til, at praksisrelaterede risikofaktorer er mere relaterede til alvorlige skader end mindre alvorlige skader. En medvirkende årsag hertil kunne være, at ændringer af arbejdsomgivelser fx våde og glatte gulve eller rod på arbejdspladserne, meget let vil føre til snuble- og faldskader, og som let kan føre til knoglebrud og andre alvorlige helbredsskader. Undersøgelsen peger således mere detaljeret på nødvendige prioriteringer, som er vigtige for ulykkesforebyggelsen.</p>	
<p>I alt for 'arbejdsulykker'</p>	<p>8,5</p>
<p><i>Tema: Muskel- og skeletbesvær</i></p>	
<p>Titel: Nakke-skuldersmerter og erhvervstilknytning blandt tidligere syersker – en opfølgingsundersøgelse Ansøger: AMK Herning</p> <p>Formål: Studiets formål var at undersøge arbejdsmarkedstilknytningen i 1996-2008 for 243 kvinder, der mistede deres job som syerske i 1996 pga. outsourcing, og at undersøge i hvor høj grad nakke-skuldersmerter i syerskejettet i 1994 påvirkede deres fremtidige arbejdsmarkedstilknytning.</p> <p>Hovedresultater: I løbet af opfølgningstiden i 1996-2008 havde kohorten i alt 987 tabte arbejdsår, og et sekvens-index-plot viste at kvinderne havde meget afbrudte og forskelligartede forløb mht. indkomst. Antallet af skift mellem forskellige typer indkomst var næsten det dobbelte gennem de tre år efter 1996 i forhold til antal skift i løbet af de tre år før 1996. Odds ratioen mellem nakke-skuldersmerter og en arbejdsdeltagelsesscore på under 75 % var 1,49 (95% CI 0.84-2.67).</p> <p>Kvinderne opnåede i nogen grad at finde andet arbejde, bl.a. indenfor sundhedssektoren, børnepasning og rengøring, men man kan stille spørgsmålstegn ved, om det var et tilfredsstillende arbejdsliv de opnåede. Resultaterne viser nemlig, at selvom mange fandt nyt arbejde, så havde de også adskillige perioder med arbejdsløshed af kortere og længere varighed. Også de helbredsrelaterede ydelser kom til at udgøre en stor del af deres indkomst. Bl.a. fik 16 % tilkendt førtidspension i løbet af opfølgningsperioden.</p>	<p>0,3</p>

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<p>Sammenlignet med tiden som syerske skete der altså en markant ændring i deres arbejdsmarkedstilknytning. De gik fra at have været på arbejde det meste tiden – på trods af smerter og de belastninger der var i syerske-jobbet – til en tilværelse med ustabil indkomst og mange omskiftelser i arbejdslivet. I løbet af de 12 år de blev fulgt, efter at tekstilfabrikkerne var flyttet til udlandet, gik omkring 18 % af tiden med at være arbejdsløs og 19 % af tiden med at være på helbredsrelaterede ydelser. Altså af den tid, hvor kvinderne ellers kunne have bidraget på arbejdsmarkedet. Specielt så det ud til at være mange af dem med nakke-skuldersmerter, der kom til at gå på helbredsrelaterede ydelser.</p>	
<p>Titel: Sammenhæng mellem selvrapporterede fysiske arbejdskrav og objektive feltmålinger Ansøger: NFA</p> <p>Formål: Projektets formål var at skabe ny viden for at besvare to overordnede forskningsspørgsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • er der sammenhæng mellem spørgeskema og objektiv måling af 'fysiske arbejdskrav' og 'arbejdsevne' under almindelige arbejdsforhold over flere dage? • kan man udvikle og evaluere statistiske modeller til kalibrering af spørgeskemabaseret information af fysiske arbejdskrav baseret på tilsvarende objektiv information? <p>Hovedresultater:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Undersøgelsen understøtter, at enkelt-item spørgsmål vedr. arbejdsevne afspejler objektiv målt balance mellem fysiske arbejdskrav og ressourcer blandt en arbejdende population af mandlige medarbejdere, men ikke blandt kvindelige medarbejdere. Spørgsmål vedr. selvrapporteret arbejdsevne synes derfor at være et brugbart mål for relationen mellem arbejdskrav og ressourcer blandt mandlige, men ikke kvindelige medarbejdere. • Saltin og Grimby's selvrapporterede spørgsmål om fysisk aktivitet i arbejde (SGOPA) viste begrænset overensstemmelse mellem objektiv målt stillesiddende adfærd, fysiske aktiviteter og høj pulsbelastning. Ligeledes blev der fundet en lav overensstemmelse mellem spørgeskema- og accelerometerbaseret siddetid. • Den udviklede kalibrationsmodel baseret på SGOPA-svarene og øvrige selvrapporterede informationer forbedrede estimeringen af objektiv målt stillesiddende adfærd og fysiske aktiviteter, hvorimod de var mindre præcise med hensyn til høj pulsbelastning. • Den udviklede kalibrationsmodel baseret på spørgeskemabaseret siddetid og øvrige selvrapporterede informationer forbedrede ligeledes estimeringen af objektiv målt siddetid markant. • Intern validering af de udviklede kalibrationsmodeller tydede på, at præstationen ville falde, hvis modellerne blev benyttet på nye datasæt med lignende populationer, men at de stadigvæk ville være brugbare. • Generelt kan det siges, at selvrapporteret information om stillesiddende adfærd og fysiske aktiviteter stemmer dårligt overens med objektive målinger, og bør derfor benyttes og fortolkes med stor forsigtighed. Kalibreringsmodellerne giver mulighed for at opnå mere valid information om stillesiddende adfærd og fysisk aktivitet baseret på selvrapportering til anvendelse i større undersøgelser. Hvis muligt, så er objektive målinger af fysisk aktivitet og siddetid i arbejde at anbefale. • Det var uventet, at selvrapporteret information om fysisk aktivitet i arbejde og siddetid, som vi baserer vor nuværende viden på, skulle have så lav overensstemmelse med objektive målinger. 	1,4

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<p>Titel: Arbejdsrelaterede risikofaktorer for operationskrævende skulderlidelser i Danmark Ansøger: AMK Aarhus 1 ph.d.</p> <p>Formål: Operationsaktiviteten af skulderlidelser har i løbet af de sidste årtier været stærkt stigende og uarbejdsdygtigheden i relation hertil er betydeligt. Projektets formål var:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. At undersøge eksponeringsrespons-sammenhænge mellem operation for subacromielt impingement syndrom (SIS) og arbejdsrelaterede kumulative mekaniske eksponeringer 2. At undersøge om der er forskel i eksponeringsrespons-sammenhænge mellem mænd og kvinder 3. At undersøge længden af det tidsvindue, hvor mekaniske eksponeringer kan være relateret til en øget risiko for operation for SIS 4. At etablere en jobeksponeringsmatrice (JEM) for mekaniske skuldereksponeeringer baseret på ekspertvurdering og tekniske målinger <p>Hypotesen var, at mekaniske eksponeringer øger risikoen for operation for SIS.</p> <p>Hovedresultater: Projektet viste positive eksponeringsrespons-sammenhænge mellem operation for SIS og arbejdsrelaterede kumulative mekaniske eksponeringer med justerede odds ratioer (OR_{adj}) mellem 1,5 og 2,1 for både mænd og kvinder. Risikoen for operation for SIS steg gradvist med antallet af år, der bidrog til de kumulative eksponeringsmål. Projektet viste, at 24% af alle førstegangsoperationer for SIS kan tilskrives arbejdsrelaterede mekaniske eksponeringer. Endeligt viste projektet, at operation for SIS var associeret med alder, køn, rygning, body mass index (BMI) og diabetes mellitus. Projektets resultater var forventede, og understøttes af resultater fundet for klinisk diagnosticeret SIS. Projektet har tilføjet ny og øget viden om risikofaktorer for SIS herunder operationskrævende SIS. Som noget nyt viste projektet at kumuleret eksponering og brug af hånd-arm vibrerende værktøj også øger risikoen for SIS, hvilket har været yderst sparsomt belyst. En nyhed er endvidere, at eksponering 10 år før operation kan være relateret til udviklingen af SIS, og at 2-4 års kumulering er tilstrækkelig til at øge risikoen. Endeligt har projektet belyst, at ikke-arbejdsrelaterede risikofaktorer omfatter alder, køn, rygning, BMI og diabetes mellitus.</p>	2,2
<p>Titel: Arbejds miljø for beskæftigede med leddegigt Ansøger: NFA 1 ph.d.</p> <p>Formål: Projektet havde følgende formål:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. At vurdere i hvor høj grad personer med leddegigt er i risiko for nedsat arbejdsevne, øget sygefravær, arbejdsløshed og førtidspensionering samt vurdere, hvorvidt disse risici afhænger af sygdommens sværhedsgrad og sygdomskomplikationer. 2. At identificere faktorer i arbejdsmiljøet, som har betydning for: forværring af leddegigt, nedsat arbejdsevne, øget sygefravær, arbejdsløshed 	1,8

Projektitel, Ansøger	Mio. kr.
<p>og førtidspensionering.</p> <p>3. At belyse sygdomsopfattelsen hos personer med leddegigt, analysere hvilke mestringsstrategier de anvender for at håndtere deres sygdom på arbejdspladsen og identificere de processer, som kan føre til nedsat arbejdsevne og udstødelse fra arbejdsmarkedet.</p> <p>Hovedresultater:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Blandt patienter med leddegigt, diagnosticeret mellem årene 1994-2011, var den relative risiko for langtidssygefravær ca. fem gange højere end i den almindelige befolkning i det første år efter diagnose. 2. I de efterfølgende år var risikoen dobbelt så høj som i den almindelige befolkning. Øget risiko for langtidssygefravær blev fundet for både arbejdsløse leddegigtpatienter og patienter, der arbejdede før langtidssygefravær. 3. Sammenlignet med perioden 1994-1999, var den forhøjede risiko for langtidssygefravær faldet med ca. 20% i 2005-2011 for leddegigtpatienter med mere end et års sygdomsvarighed. 4. For både RA-patienter og den almindelige befolkning var kort uddannelse og/eller høj fysisk arbejdsbelastning risikofaktorer for langtidssygefravær. 5. Sero-positive leddegigtpatienter havde samme risiko for langtidssygefravær som sero-negative leddegigtpatienter. 6. Leddegigtpatienter med somatisk eller psykiatrisk ko-morbiditet havde øget risiko for langtidssygefravær i forhold til leddegigtpatienter uden, men virkningen af ko-morbiditet i form af en relativ risiko var lavere end i den almindelige befolkning. 7. Leddegigtpatienternes chance for at vende tilbage til arbejde fra langtidssygefravær eller fra arbejdsløshed var markant reduceret i forhold til kontrolpersonerne på langtidssygefravær eller med arbejdsløshed, og dette ændrede sig ikke fra 1994-1999 til 2005-2011. 8. Den relative risiko for arbejdsløshed for patienter med leddegigt var magen til eller lavere end den for den generelle befolkning, både hos ny-diagnosticerede leddegigtpatienter og hos patienter som havde haft leddegigt i mere end et år. 9. Den relative risiko for førtidspension var otte til 12 gange højere for leddegigtpatienter i forhold til den almindelige befolkning. Fra 1994-1999 til 2005-2011 faldt den relative risiko for invalidepension dog hos leddegigtpatienter i forhold til den almindelige befolkning. 10. Hos patienter med leddegigt, der arbejdede i 2011 (spørgeskemaundersøgelsen) var risikoen for langtidssygefravær signifikant forhøjet for leddegigt patienter med høje fysiske jobkrav og betydeligt lavere for patienter, der rapporterede en høj grad af frihed på arbejdspladsen og for patienter med positiv vurdering af deres nærmeste ledelse. 11. For følgende faktorer blev der ikke fundet signifikant sammenhæng med efterfølgende langtidssygefravær: arbejde i kolde omgivelser, følelsesmæssige krav i arbejdet, indflydelse på arbejdspladsen, social støtte fra nærmeste leder, eller social ansvarlighed på arbejdspladsen. <p>Undersøgelsens resultater ligger på linje med resultater fra en række internationale undersøgelser (specielt 1, 2, 3, 4, 6 og 9), omend herværende undersøgelse er blandt de bedste mht. størrelse og design. Resultaterne vedrørende tilbagevenden til arbejde og arbejdsløshed (7 og 8) er nye. Resultaterne vedrørende risikofaktorer i arbejdsmiljøet for langtidssygefravær (10 og 11) ligger på linje med resultaterne fra en række mindre udenlandske undersøgelser, men igen er herværende undersøgelse væsentlig på grund af dens størrelse og design.</p>	
I alt for 'Muskel- og skeletbesvær'	5,7

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
Tema: Virkemidler i arbejdsmiljøet	
<p>Titel: Et nyt redskab til at måle arbejdsevnen Ansøger: KU</p> <p>Formål: Projektet har haft til formål at teste en ny måde at måle arbejdsevne på. Det bygger på den tanke, at det er relevant at adskille spørgsmål om diverse arbejdskrav og om forskellige helbredsmæssige begrænsninger for at se om de hver for sig og især om visse kombinationer er et bedre redskab end at spørge om, hvordan personen selv synes, at han/hun ud fra en vurdering af sine ressourcer og funktion, evner at håndtere arbejdskravene. ICF-modellen siger fx, at muligheden for beskæftigelse for en person med en given grad af depression afhænger af de mentale og sociale krav på arbejdet, og vore hypotese er således, at separate målinger af krav og helbred/funktion og analyse af interaktionen mellem krav og helbred vil være et mere informativt mål på arbejdsevne, end at overlade det til respondenterne at afgøre, hvordan samspillet mellem helbred og krav påvirker arbejdsevnen. Dette udgangspunkt er også inspireret af, at man i epidemiologisk forskning normalt vurderer den syges opfattelse af årsag som et mindre sikkert kriterium på de faktiske årsagsforhold. Et nyt og et ældre mål på arbejdsevne er testet med hjælp af den såkaldte Marginaliseringskohorte ved Afdelingen for Socialmedicin på Københavns Universitet. Det er en kombineret register- og spørgeskemaundersøgelse, som startede i år 2000 med et sample på 10% af landets 40- og 50-årige mænd og kvinder. 65,8% (N=7.588) besvarede spørgeskemaet. Personerne er fulgt op med et nyt spørgeskema i 2006 (N=4.893) og i medicinske og sociale registre frem til 2011.</p> <p>Hovedresultater: Samlet giver analyserne fra dette projekt anledning til følgende konklusioner af relevans for det kliniske arbejde og epidemiologiske analyser af arbejdsevne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Depressive symptomer og især kriterier for major depression har, ligesom tunge fysiske arbejdskrav, meget stærk effekt på tidlig tilbagetrækning • Hypotesen om, at visse kombinationer af krav og helbredsmæssige funktionshindringer skulle være særligt problematiske og øge risikoen for tidlig tilbagetrækning kan ikke bekræftes. Depression har fx meget stor effekt uanset arbejdskrav • Spørgsmål om oplevede vanskeligheder med at leve op til arbejdskrav prædikerer senere beskæftigelse bedre end spørgsmål om de faktiske arbejdskrav • Hverken spørgsmål om helbred, arbejdskrav eller arbejdsevne er særlig gode til at identificere eksakt, hvilke individer som faktisk forlader arbejdsmarkedet før tid 	2,9
<p>Titel: P-Lean, en handlingsorienteret metode til APV af psykisk arbejdsmiljø Ansøger: DTU</p> <p>Formål: Projektet havde følgende undersøgelsesspørgsmål:</p>	2,0

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<p>1. Hvordan kan en dialogbaseret APV-metode rettet mod det psykiske arbejdsmiljø designes således, at den mest optimalt styrker arbejdspladsernes analyse af problemerne og opfølgningen af igangsatte indsatser?</p> <p>2. Hvordan bidrager integrering af hensynet til arbejdsmiljø og hensynet til forbedret opgaveløsning til metodens anvendelighed?</p> <p>Hovedresultater: Projektets resultater kan samles til følgende hovedpunkter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • P-Lean-metoden er en anvendelig analysemetode til at forbedre konkrete arbejdsgange • Alle seks interventionsafdelinger har udviklet løsninger på de påpegede problemer i deres psykiske arbejdsmiljø. Nogle er længere med implementering end andre • De involverede i projektet vurderer, at den relationelle koordinering er forbedret • Afdelingernes løsningsfokus flyttes fra problematiske personer til problematiske arbejdsprocesser • Medarbejderinvolveringen er en forudsætning for: relevant viden om arbejdsgange, mulighed for analyse og for at brugbare løsninger udvikles og implementeres • Medarbejderinvolvering kræver god facilitering • Arbejdsganges mikroprocessor; små ændringer har stor effekt • De forbedrede arbejdsgange medfører forbedret psykisk arbejdsmiljø 	
<p>Titel: Dit Arbejdsliv Nu - tryghed og trivsel i arbejdet for unge i erhvervsuddannelser. Et udviklingsprojekt. Ansøger: AMK Herning</p> <p>Formål: Udviklingsprojektet har haft til formål at målrette og videreudvikle undervisningssitet ditarbejdslivnu.dk i forhold til dets kvalitet og anvendelighed som undervisningsmateriale inden for emnet psykisk arbejdsmiljø på erhvervsskoleområdet i Danmark. Specifikt har der været fokus på:</p> <ul style="list-style-type: none"> • at udvikle hjemmesidens materiale, så det afspejler de fire nye hovedområder jf. den nye erhvervsskolereform, der trådte i kraft i august 2015 • at afprøve sitet på erhvervsuddannelsernes hovedforløb og • at videreudvikle didaktisk materiale til brug i undervisningen, således at sitet er let at anvende for lærerne <p>Formålets andet fokus, som var afprøvning af undervisningssitet på uddannelsernes hovedforløb, er kun delvist opfyldt, da det viste sig vanskeligt at gennemføre afprøvning på hovedforløb, eftersom disse ikke var inkluderet i den nye reform, men fortsatte efter gammel ordning.</p> <p>Hovedresultater: Samlet set har udviklingen og afprøvningen af undervisningssitet ditarbejdslivnu.dk vist, at elevernes evne til at bearbejde, reflektere, diskutere og</p>	0,6

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<p>handle hensigtsmæssigt i forhold til arbejdsmiljømæssige problemstillinger aktiveres, når emnet behandles i et 'serious game', altså hvor elementer fra traditionelle computerspil (hvor man vælger en spilfigur og får et resultat), er koblet med 'virkeligheden', ved at problematikker fra dagligdagen sættes i perspektiv. Undervisningssitet er derudover baseret på et læringsbegreb, der kobler erfaring fra en kontekst til en anden, og dermed ikke ser læring som blot videre formidling af viden. Afprøvningen har vist, at elevernes engagement og villighed til at inddrage deres egne erfaringer øges - læring og praksis forbindes - når undervisningssitet anvendes i undervisningen. Afprøvningen viste desuden, at fagspecifikke dilemmaer, der trækker på de unges erfaringer som elever og lærlinge, er centrale for elevernes engagement, da det skaber genkendelighed i forhold til det psykiske arbejdsmiljø. Udviklingen af didaktisk materiale der lægger op til at bruge undervisningssitet (og ikke kun dilemmasplet) styrker muligheden for, at lærerne vil anvende materialet, da de kræver minimal forberedelse.</p>	
<p>Titel: Sunde skraldemænd går efter livslang arbejdsmarkedstilknytning Ansøger: Kræftens Bekæmpelse</p> <p>Formål: Projektet havde tre formål:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kortlægning af arbejdsmiljømæssige udfordringer og skraldemændenes sundhed, helbred og trivsel 2. Udvikling og forankring af løsninger på de arbejdsmiljø- og sundhedsmæssige udfordringer 3. Evaluering af processen og udvikling af løsningskatalog til kommuner, arbejdsgivere, fagforeninger og andre interessenter <p>Hovedhypotesen var, at arbejdsmiljøet er en væsentlig (nedslidende) barriere for, at skraldemændene har den nødvendige energi og motivation for at foretage generelle sundhedsmæssige adfædsændringer. Det er altså nødvendigt at ændre på arbejdsmiljøet, så arbejdsdagen bliver mindre nedslidende og skraldemændene dermed har mere energi i fritiden og således har overskud til andet end at ligge på sofaen resten af dagen.</p> <p>Der var ingen ændringer i hypotesen i projektforløbet.</p> <p>Hovedresultater: Alle tre mål blev opnået. Der er udviklet et idekatalog på baggrund af erfaringerne i projektet, som samler 9 anbefalinger og er tænkt som et redskab, som renovationsbranchens parter (renovatør, kommune, fagforening og skraldemænd) fremadrettet kan hente inspiration i og arbejde konkret ud fra, når man ønsker at arbejde med forbedring af skraldemændenes arbejdsmiljø og sundhed.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De 9 anbefalinger fra kataloget er som følger: • Fasthold fokus på et godt arbejdsmiljø, muskel-skeletbesvær og undgå tidlig nedslidning. • Afprøv og implementer strukturelle forandringer og inddrag skraldemændene. • Fokus på sunde medarbejdere. Indfør obligatorisk fysisk aktivitet og andre sundhedstilbud i arbejdstiden. • Håndhæv rygeforbuddet i førerhuset og indfør røgfri arbejdstid. • Implementer tiltag, der forbedrer hygiejnen i førerhusene. 	2,1

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<ul style="list-style-type: none"> • Vær opmærksom på hvilken kultur, der bæres videre til nye medarbejdere. • Øg oplysning om korrekt håndtering af affald. • Etabler et fælles forum, hvor alle parter mødes. • Arbejd hen imod en jobudvidelse ved fremtidig tilrettelæggelse af arbejdsorganisering. <p>Idékataloget kan downloades på: www.sundeskraldemaend.dk</p> <p>Det har taget tid at opnå tilstrækkeligt kendskab til de komplicerede forhold, der gør sig gældende mellem de involverede parter i renovationsbranchen samt at vinde skraldemændenes tillid og få dem overbevist om, at projektet er tænkt som en del af en større helhed, der skal bidrage til at skabe de nødvendige forandringer i renovationsbranchen på sigt, og at det derfor har været vigtigt at få flest mulige til at involvere sig i projektets tiltag. Det har været vigtigt i nærværende projekt og vil ligeledes være det i fremtidige tiltag, at italesætte tidsperspektivet i et sådan forandringsarbejde over for skraldemændene så de får en realistisk forståelse af og ser projektets resultater som succesfulde og som et skridt på vejen, der kan motivere til yderligere forandringer på længere sigt – men det kræver også en stor indsats fra dem selv.</p> <p>Det er nødvendigt at arbejde med "det lange seje træk" for at nå helt i mål og for at forbedre skraldemændenes arbejdsmiljø og arbejdsvilkår.</p> <p>Det er derfor nødvendigt at sætte flere initiativer i gang. På baggrund af erfaringerne og anbefalingerne fra "Sunde skraldemænd går efter livslang arbejdsmarkedstilknudning" foreslår Kræftens Bekæmpelse, at der bør afprøves en ny og formentligt længere arbejdsdag – "den gode arbejdsdag", hvor det ikke er tiden, der presser skraldemændene til at tage de u hensigtsmæssige valg, men hvor der i stedet er plads til at bruge mere tid til udførelsen af arbejdet. Således vil skraldemændene undgå at føle sig pressede til at gå med flere skraldespande ad gangen, løbe hastigt afsted, manglende anvendelse af hjælpemidler osv. Samtidig vil det være muligt at afsætte tid til sund morgenmad, træning og ikke mindst rengøring af førerhuse, så de sundhedsmæssige aspekter også inddrages.</p>	
<p>Titel: Validering af spørgeskemaer. Kulturel tilpasning, afprøvning og validering af den danske version af spørgeskemaer om arbejdsfunktionsevne, troen på og parathed for tilbagevenden til arbejde</p> <p>Ansøger: Marselisborgcenteret</p> <p>Formål: Formålet er i en dansk arbejdsmiljøkontekst at oversætte og validere tre internationalt udviklede spørgeskemaer til brug i forbindelse med sygemeldte medarbejders tilbagevenden til arbejde. Redskaberne kan fremadrettet anvendes ved:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vurdering af muligheder for tilbagevenden til arbejde • undersøgelse af effekten af indsatser rettet mod sygemeldtes tilbagevenden til arbejde • internationale sammenligninger <p>Screeningsredskabet "Arbejdsfunktion" kan anvendes efter tilbagevenden til arbejde af arbejdsgivere og arbejdsmiljøprofessionelle. Redskaberne "Parathed" og "Muligheder for tilbagevenden" kan anvendes både under sygefravær og efter tilbagevenden til arbejde.</p>	0,6

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<p>Hovedresultater: Resultaterne af dette udviklingsprojekt kan anvendes i interventionsstudier hvor der udføres en indsats for at få medarbejdere tilbage i arbejde. To af redskaberne kan benyttes dels til at måle parathed til at vende tilbage til arbejde, dels muligheder og troen på egen formåen i forhold til at vende tilbage til arbejde. Vedr. spørgeskemaet om muligheder for at vende tilbage til arbejde, fandtes en høj score i "return to work self-efficacy" ved baseline som var associeret med højre odds for faktisk at være tilbage i arbejde. WRFQ Arbejdsfunktion kan anvendes af arbejdsgiver i forhold til at optimere tidligere sygemeldtes arbejdsfunktion. Resultaterne i nærværende udviklingsprojekt ligger i tråd med resultater fra andre landes tværkulturelle tilpasninger af de tre spørgeskemaer.</p>	
<p>Titel: Sikker identitet – et randomiseret interventionsstudie på byggepladser baseret på social identifikation og sikkerhedsklima Ansøger: AMK Herning</p> <p>Formål: Projektet har undersøgt om en styrkelse af den sociale identitet på sjak- og pladsniveau kan forbedre sikkerhedsklimaet både i sjakket og på pladsen, og dermed forbedre sikkerhedspraksis på byggepladser i Danmark.</p> <p>Projektets specifikke formål var at:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kortlægge omfanget og styrken af den sociale identitet på henholdsvis sjak- og byggepladsniveau 2. Undersøge sammenhængen mellem social identitet og sikkerhedsklima på sjak- og byggepladsniveau og sikkerhedspraksis 3. Udvikle en intervention rettet mod styrkelse af en fælles byggeplads-identitet blandt sjak på store byggepladser 4. Afprøve interventionen i et randomiseret kontrolleret design på 2 store byggepladser 5. Omsætte projektets instrumenter og resultater til konkrete praksisrettede redskaber, der kan anvendes af bygherrer til at styrke byggeplads-identiteten på kommende byggerier <p>Der har ikke været nogen ændringer i projektets formål og hypoteser.</p> <p>Hovedresultater: Projektets resultater viste, at håndværkere og byggesjak i højere grad identificerer sig med deres arbejdsgruppe end den byggeplads, som de arbejder på. Altså er styrken af identifikationen højere/stærkere med arbejdsgruppen/byggesjakket end med den plads, som håndværkerne og byggesjakket arbejder på. Undersøgelsen viste også, at sammenhængen mellem identifikation med arbejdsgruppen og sikkerhedsklimaet i arbejdsgruppen var stærkere end den tilsvarende sammenhæng mellem identifikation med pladsen og sikkerhedsklimaet på pladsen. Endelig fandtes en sammenhæng mellem identifikation med arbejdsgruppen og sikkerhedsklimaet i arbejdsgruppen og mindsket risiko for ulykker. Tilsvarende sammenhæng fandtes på byggepladsniveau. Dog i lidt mindre grad end på arbejdsgruppeniveau.</p> <p>Desuden fandt vi, at sjakbajsen og sikkerhedskoordinatoren betød mest for sikkerhed. Altså betyder de mere for sikkerhed end lederen for sikkerhed, der typisk er den lokale formand. Endelig vurderede deltagerne, at sikkerhedsmøderne gav god mulighed for deltagelse og indflydelse. På baggrund af teorien om udvikling af en dobbelt identifikation blev der udviklet en intervention rettet mod styrkelse af en fælles byggeplads-</p>	3,6

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<p>identitet blandt sjak på store byggepladser. Intervention blev diskuteret med en af de førende teoretikere indenfor området, som fandt interventionen i overensstemmelse med de teoretiske anvisninger.</p> <p>Teorien blev afprøvet i et kontrolleret design på to store byggepladser. På grund af praktiske forhindringer var det ikke muligt at gennemføre en stringent randomisering. Resultatet af interventionen blev, at det ikke lykkedes at styrke den fælles byggeplads-identitet blandt sjak, og det lykkedes heller ikke at forbedre sikkerheden med en intervention baseret på udvikling af en fælles identitet. En nærmere undersøgelse af resultaterne peger på en svag implementering af projektets teoretiske model. Baseret på dette vurderes det, at projektet ikke giver belæg for at konkludere at projektets teoretiske model er forkert, men at der kan peges på en række implementeringsfejl, som kan have svækket effekten af interventionen.</p> <p>Yderligere giver nærmere undersøgelser af de enkelte interventionsgrupper grobund for en hypotese om, at den beskrevne intervention muligvis kan have en effekt, hvis den anvendes af organisationer, som i forvejen har stor sikkerhedsmæssig forståelse. Det kræver dog yderligere undersøgelser for at kunne fastslå dette for alvor.</p>	
<p>Titel: Brugerdreven simulation i design af arbejdssystemer i hospitalssektoren Ansøger: DTU 1 ph.d.</p> <p>Formål: I forbindelse med design af de nye superhospitaller i Danmark og ved renovering og tilbygning i hospitalssektoren har forskellige former for brugerdreven simulation vundet kraftigt frem. Brugerdreven simulation er baseret på, at medarbejdere og andre brugere involveres i simulation og design af deres egen fremtidige arbejdsplads. Brugerdreven simulation bidrager bl.a. til at optimere arbejdsmiljørelaterede problemstillinger via hensigtsmæssige rumudformninger og arbejdsforløb. Der findes således i dag flere praktiske erfaringer med brugerdreven simulation i den danske hospitalssektor. Der findes imidlertid kun sparsom forskningsbaseret viden om de forskellige former for brugerdreven simulation, der benyttes i designprocesser i forhold til at optimere det fremtidige arbejdsmiljø. Formålet med projektet var derfor at undersøge brugerdreven simulation som et virkemiddel i den forebyggende arbejdsmiljøindsats i hospitalssektoren. Projektets udgangspunkt var en antagelse om, at det især er fysiske og ergonomiske arbejdsmiljøpåvirkninger, der i dag bliver vurderet ved hjælp af brugerdreven simulation. Der var derfor behov for at undersøge i hvor stor udstrækning, det også er muligt at vurdere psykosociale forhold ved hjælp af brugerdreven simulation.</p> <p>Forskningsspørgsmålene udviklede sig løbende gennem projektet og endte som følgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan påvirker forskellige simulationsmedier hvilke arbejdsmiljøforhold der kan vurderes i brugerdreven simulation af arbejdssystemer i hospitalssektoren? • Hvordan bliver arbejdsmiljøviden skabt i brugerdreven simulation af arbejdssystemer i hospitalssektoren? • Hvordan kan arbejdsmiljøviden fra brugerdreven simulation overføres til design processer og integreres i designet af arbejdssystemer i hospitalssektoren? <p>Hovedresultater: <i>Hovedresultat 1:</i></p>	1,3

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<p>Projektet viste, at simulationsmediet påvirker hvilke arbejdsmiljøforhold det er muligt at vurdere i brugerdreven simulation. Det er mediernes grad af fidelity (virkelighedsgrad) og affordance (brugspotentiale), som påvirker, hvilke arbejdsmiljøforhold, der kan vurderes. For eksempel har fuldskala-mock-ups en høj gengivelsesgrad af det enkelte rum, hvor bordmodeller har en høj gengivelsesgrad af det overordnede bygningslayout og relationer mellem funktioner. Dette gør at fuldskala-mock-ups understøtter vurdering af fysisk og ergonomisk arbejdsmiljø, hvor bordmodeller understøtter vurdering af organisatoriske aspekter som også relaterer sig til psykosocialt arbejdsmiljø.</p> <p>Nyhedsværdi af hovedresultat 1: Eksisterende forskning har indikeret, at forskellige simulationsmedier understøtter vurdering af forskellige arbejdsmiljøforhold. Dog har denne forskning ikke undersøgt hvorfor dette er tilfældet. Dette studie kæder mediernes fidelity (virkelighedsgrad) og affordance (brugspotentiale) sammen med simulationsmediernes evner til at understøtte vurdering af specifikke arbejdsmiljøforhold. Dette viser, at det ikke er nok kun at benytte en type medie til at vurdere alle aspekter af det fremtidige arbejdsmiljø. Her bliver man nødt til at benytte flere forskellige medier gennem en designproces for at vurdere både det fysiske, ergonomiske og psykosociale arbejdsmiljø. Hovedresultatet viser endvidere, at fidelity (virkelighedsgrad) og affordance (brugspotentiale) er væsentlige elementer at overveje, når man vælger simulationsmedie i planlægningen af brugerdreven simulation.</p> <p><i>Hovedresultat 2:</i> Projektet viste at brugerdreven simulation ikke kun har til opgave at vurdere det fremtidige arbejdsmiljø, men også at foreslå designændringer og designspecifikationer for at imødekomme de vurderede arbejdsmiljøproblemstillinger. Disse designændringer og -specifikationer kan ses som arbejdsmiljøviden om hvorledes det fremtidige arbejdsystem kan designes, så det bedst understøtter fremtidens medarbejdere. Denne viden blev skabt under simulationerne og var et vigtigt resultat som blev overført til designerne af de fremtidige arbejdsystemer. Det viste sig, at skabelsen af denne arbejdsmiljøviden var baseret på sekvenser og overlap af aktiviteter, som fandt sted i simulationsprocessen. Disse aktiviteter var baseret på vidensdeling mellem de deltagende medarbejdere og dernæst kombination af denne viden.</p> <p>Nyhedsværdi af hovedresultat 2: Eksisterende forskning har primært koncentreret sig om fordelene ved og resultaterne af brugerdreven simulation, men ikke hvordan disse resultater skabes. Ved at anvende teorier om videnskabelse viste dette projekt, at resultatet af simulation er arbejdsmiljøviden. Denne videnskabelse er vigtig at forstå da det netop er denne arbejdsmiljøviden, som videreformidlestil designere og dermed får indflydelse på designet af arbejdsystemer. Projektet viser, hvilke aktiviteter, der fører til skabelsen af denne arbejdsmiljøviden i brugerdreven simulation. Kendskab til disse aktiviteter er vigtig, når man faciliterer brugerdreven simulation, da man her kan guide de deltagende medarbejdere hen mod de aktiviteter, som er centrale i skabelse af arbejdsmiljøviden.</p> <p><i>Hovedresultat 3:</i> Projektet viste, at brugerdreven simulation i sig selv ikke kan stå alene; den skabte arbejdsmiljøviden skal overføres til designere og integreres i systemdesignet. Her viste det sig at forskellige aktører og objekter kan agere mellemlid og overføre den skabte arbejdsmiljøviden til designprocessen. Designprocessen viste sig at have en bundethed i forhold til bygningens udformning og relationerne mellem rum. Denne bundethed resulterede i, at designerne tolkede og omformede arbejdsmiljøviden for at kunne integrere den i bygningsdesignet. Dette viste, at overførsel og integration af arbejdsmiljøviden fra brugerdreven simulation ikke kan ansues lineært, men er præget af, at viden omformes til den specifikke kontekst.</p>	

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<p>Nyhedsværdi af hovedresultat 3: Eksisterende forskning har fokuseret på integration af arbejdsmiljøviden fra arbejdsmiljøprofessionelle. Her har forskningen ikke undersøgt, hvordan viden skabt af medarbejdere i brugerdreven simulation kan overføres og integreres i arbejdsdesign. Dette projekt viser at arbejdsmiljøviden fra brugerdreven simulation kan overføres og integreres ved, at den omformes. Derfor bør man overveje denne omformning når brugerdreven simulation planlægges. Uden en plan for vidensoverførsel og integration kommer simulationen ikke til at have en effekt på det endelige design af arbejdsdesignet.</p>	
<p>Titel: Center for forskning i arbejdsmiljøindsatser og virkemidler – CAVI Ansøger: NFA</p> <p>Formål: Formålet med projektet er at skabe grundlag for en mere effektiv arbejdsmiljøindsats på samfunds- og virksomhedsniveau gennem udvikling af forskningsbaseret viden om, hvordan virkemidler på arbejdsmiljøområdet omsættes til mekanismer i virksomhederne, som kan føre til et bedre arbejdsmiljø.</p> <p>Den overordnede antagelse for forskningen i CAVI er, at den samfundsmæssige arbejdsmiljøindsats gennem en kombination af forskellige virkemidler har en positiv effekt på arbejdsmiljø, helbred og sygefravær. Effekten formidles gennem virksomhedens arbejdsmiljøarbejde som igen påvirkes af andre strukturelle og relationelle forhold i virksomheden. Problemstillingen for CAVI's forskning har således været at undersøge:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvilke sammenhænge er der mellem den samfundsmæssige arbejdsmiljøindsats i form af en vifte af virkemidler og arbejdsmiljøarbejdet i virksomhederne? <p>Denne problemstilling fører til følgende overordnede forskningsspørgsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvad motiverer aktørerne på virksomhederne til at handle i forhold til virkemidlerne? • Hvordan fortolkes og omsættes virkemidlerne til adfærdændringer? • Hvordan skaber virksomhederne en effektiv omformning (alignment) af virkemidlerne til deres interne og eksterne kontekst? <p>Hovedresultater: CAVI har bidraget med ny viden om virkemidler og arbejdsmiljøindsatser på en række områder. Det er områder, hvor der kun findes begrænset viden. Hovedkonklusionerne er:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Arbejdsmiljøindsatser fungerer altid i et samspil mellem flere forskellige virkemidler og flere forskellige aktører. Det er afgørende for effekten i virksomhederne, at virkemidler og aktører fungerer som i et orkester, der spiller i harmoni, mens det modsatte svækker mulighederne for effekt. Uklare og modsatrettede signaler bevirker, at virksomhederne forholder sig passive. 2. Væsentlige generelle mekanismer for transformationen fra samfundsmæssige arbejdsmiljøindsatser til virksomhedsaktiviteter er tvang, normer og imitation. Igen er der fordele ved at dirigere indsatser, som sætter alle tre mekanismer i spil, og mens tvangselementet i regulering er væsentligt, er det normer og imitation, som spiller den største rolle for virksomhedernes daglige arbejdsmiljøarbejde. 	7,2

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<p>3. Samfundsmæssige arbejdsmiljøindsatser indeholder typisk flere elementer og aktører, og de indgår i et samspil med andre samfundsmæssige udviklinger. Der kan derfor sjældent isoleres en direkte effekt på arbejdsmiljø og helbred. Det er derfor vigtigt for effektive arbejdsmiljøindsatser at arbejde med udvikling af en konkret programteori for indsatsen, som indeholder overvejelser om de mekanismer, der skal føre til ændringer i virksomhederne. Efterfølgende kan analyser af empirien baseret på både kvalitative og kvantitative resultater fortælle om programteorien har fungeret som forventet, eller om der er behov for at revidere teorien og dermed indsatsen.</p> <p>4. Virksomhedernes arbejdsmiljøarbejde er i høj grad blevet mainstreamet, hvor arbejdsmiljø er blevet en mere integreret del af virksomhedernes almindelige drift. Der er tale om en udvikling hvor arbejdsmiljøarbejdet ledes og organiseres ud fra de samme principper, som gælder for ledelse og organisering af virksomhedens øvrige aktiviteter. Virksomhedernes ledelse ser ikke arbejdsmiljø som et emne der prioriteres ud fra krav fra de ansatte og deres repræsentanter, men som en almindelig del af virksomhedens funktion. Større virksomheder har arbejdsmiljøprofessionelle som i høj grad styrer driften af arbejdsmiljøarbejdet, mens mindre virksomheder benytter første linjeledere og arbejdsmiljørepræsentanter. Arbejdsmiljørepræsentanterne indgår i driften af arbejdsmiljøarbejdet med bidrag til både problemløsning og administration. Arbejdsmiljøorganisationen udvikler sig i et samspil med virksomhedernes generelle ledelse og organisation og eksterne omgivelser hvor regulering som fx AMO-reformen indgår som et vigtigt – men sjældent afgørende element.</p> <p>5. Certificeret arbejdsmiljøledelse fører i almindelighed til en prioritering af arbejdsmiljøindsatsen i virksomhederne, men der har vist sig et betydeligt behov for at udvikle specielt auditmetoderne til det psykiske arbejdsmiljø. Der er i dag et stærkt fokus på formalia og i mindre grad på effekten på det faktiske arbejdsmiljø.</p> <p>6. Netværk af ligemænd spiller en væsentlig rolle for de mindre virksomheder. De kigger på hvad sammenlignelige virksomheder foretager sig både for inspiration og for at finde ud hvad der udgør et acceptabelt niveau for arbejdsmiljøet. Arbejdsmiljøindsatser som bygger på og udvikler sådanne netværk, udgør dermed et vigtigt virkemiddel til at nå ud til de små virksomheder.</p>	
<p>Titel: Ressourcepersoner i arbejdsmiljøarbejdet – erfaringer fra et virkemiddel i praksis Ansøger: TeamArbejdsliv</p> <p>Formål: Formålet med projektet er at kvalificere brugen af ressourcepersoner som virkemiddel i arbejdsmiljøarbejdet. Udgangspunktet er forebyggelsesfundsprojekter fra perioden 2006-2012, der har brugt ressourcepersoner og har draget erfaringer med metoden. Erfaringer, der ikke tidligere er blevet samlet op på systematisk vis, på tværs af projekterne, og ofte også kun i meget begrænset omfang indenfor projekterne (kravet til evaluering var meget svagt i forbindelse med Forebyggelsesfondens projekter). Ressourcepersons metoder er i dette projekt en samlet betegnelse for et virkemiddel, hvor medarbejdere efter en udvælgelsesprocedure tilføres særlige kompetencer og får ansvar for at udvikle, støtte og fastholde en ændring i arbejdets udførelse blandt dem selv og deres kolleger. Formålet er at forbedre arbejdsmiljøet og forebygge nedslidning og arbejdsrelaterede lidelser. Dette projekt samler op på disse projekters erfaringer og deres resultater og omsætter dem til praktiske anvisninger på brugen af ressourcepersoner som virkemiddel i en forebyggelsesindsats. Blandt projekter med ressourcepersoner, der opnåede støtte fra Forebyggelsesfonden, er 7 udvalgt og analyseret og der er suppleret med et fra en</p>	0,8

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<p>anden finansieringskilde. Der er foretaget en tværgående analyse af styrker og svagheder ved ressourcepersonsmetoden set i relation til de enkelte projekters kontekst og problemfelt.</p> <p>Projektets mål er dels at kunne give et indblik i metoden i relation til specifikke kontekster og problemfelter; dels at kunne udarbejde en mere generaliseret beskrivelse af metodens grundelementer og anvendelse på tværs af virksomhedstyper, brancher og professioner. Da ressourcepersonsmetoden i arbejdsmiljøsammenhæng ikke tidligere har været analyseret systematisk, har projektet udarbejdet en beskrivelse af metodens grundelementer og udbygget disse med konkrete eksempler. Resultatet er praksisbaseret viden om, hvordan ressourcepersonsmetoder kan tilrettelægges, udføres og give godt udbytte, samt hvordan resultatet kan evalueres.</p> <p>Hovedresultater:</p> <p>Casene blev beskrevet på baggrund af en desk top analyse af eksisterende dokumenter, primært projektbeskrivelse og evalueringsnotat, samt evt andre dokumenter. Dette blev fulgt op af interview med ressourcepersonerne, ledelse, tillidsvalgte og i nogle tilfælde medarbejdere.</p> <p>Herefter blev der udarbejdet caserapporter over de enkelte cases. Disse case rapporter blev herefter analyseret på tværs ift følgende parametre:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ambassadørressourcer • Vilje og engagement • Indsigt i organisation, faglig opgave og kendskab til kolleger • Magtfrihed • Rammer (kontekst) • Organisationens klarhed over mål • Karakter af støtte fra eksterne • Skabte vilkår • Opgaveklarhed for ambassadørerne • Mandat og legitimitet • Beskrivelse af ambassadørernes praksis • Netværk og vidensdeling blandt ambassadører • Kompetencer givet til ambassadører <ul style="list-style-type: none"> ○ Forståelse af problem og indsats ○ Metoder • Udbytte/resultat • Ressourceopbyggende <ul style="list-style-type: none"> ○ Etableret af fast træning el.lign ○ Informationsindsatser • Læring der medfører ændret praksis <ul style="list-style-type: none"> ○ Nye måder at udføre opgave på ○ Bedre adfærd i særlige situationer ○ Refleksion over arbejdspraksis • Projektets egen evaluering 	

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<ul style="list-style-type: none"> ○ Sygefravær ○ Motivation til deltagelse ○ Projektets levetid ○ Beslutning om at fortsætte efter FF ○ Ambassadørers egenvurdering af nytteværdi ○ Ledervurdering <p>I rapporten og i artikler er der redegjort nærmere for, hvordan de enkelte cases på forskellig måde opfyldte eller ikke opfyldte disse parametre. Der fandtes et afgørende skel mellem projekter, der sigter mod individuel ressourceopbygning og de der sigter mod at udvikle organisationen. Ressourcepersonsmetoden kan bruges til at styrke medarbejdernes fysiske og/eller psykiske ressourcer individuelt og hvis rollen er klar og opgaven afgrænset kan der opnås gode resultater med forholdsvis få uddannelsesdage.</p> <p>Ressourcepersonsmetoden har også vist sig at være velegnet til at udvikle rammerne for - eller selve udførelsen af kerneopgaven, hvad enten det er en systematik i arbejdet med psykisk arbejdsmiljø der er målet eller det er kerneopgaven der ønskes udviklet, men det kræver noget andet og mere end når der kun sigtes mod ressourceopbygning. Først og fremmest skal ressourcepersonerne have mere uddannelse og tilegne sig ensartede og relevante metoder til udviklingsarbejdet. Erfaringerne peger på, at uddannelsen har størst gennemslag, hvis den tilrettelægges med udgangspunkt i den konkrete praksis. På tværs af de forskellige måder at udfylde rollen på, gælder det at ressourcepersonerne skal være engagerede og have påtaget sig opgaven frivilligt, og det er afgørende at der er ledelsesstøtte, såvel ift. den generelle ordning, herunder accept af tidsforbrug og fysiske rammer mm., som ift. den konkrete sag, hvor en tydelig opbakning til ressourcepersonernes er afgørende for at de kan opnå legitimitet.</p> <p>Erfaringerne viser desuden at det er afgørende at ledelsen og samarbejdssystemet har fastlagt hvad man ønsker at opnå med ambassadørprojektet, f.eks. at være klar på om det drejer sig om at øge medarbejdernes ressourcer eller om målet er at ændre den konkrete arbejdspraksis. Målfastlæggelse skal lede til en klarhed over den opgave man ønsker ambassadørerne skal varetage, samt opstilling af succeskriterier som ambassadører kan bruge som ledetråde for vurdering af indsatsen.</p>	
I alt for 'virkemidler'	21,1
<i>Tema: Nye teknologier, nye organisations- og ansættelsesformer og arbejdsliv</i>	
<p>Titel: Midt om natten Ansøger: NFA 1 ph.d.</p> <p>Formål: Formålet med projektet var at undersøge effekten af at arbejde mange og få nattevagter i træk. Projektet anvendte akutte reaktioner til at vurdere konsekvensen af at arbejde henholdsvis 2, 4 og 7 nætter i træk. De akutte reaktioner bruges som tilnærmede mål for risikoen for senere udvikling af</p>	3,6

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<p>søvnforstyrrelser samt hjerte- og stofskiftesygdomme, da det kræver store, langvarige og meget kostbare studier at belyse udviklingen af egentlig sygdom.</p> <p>Hovedresultater: Resultaterne viste, at 49 % af deltagerne foretrak fire nattevagter i træk før interventionen. Efter interventionen var der 57 %, der foretrak 4+4 (fire nattevagter i træk efterfulgt af fire restitutionsdage), 26 %, der foretrak 2+2 og 26 %, der foretrak 7+7. Deltagere, der foretrak mange nattevagter i træk, fandt natarbejde mindre krævende; de havde lettere ved at sove på forskellige tidspunkter af døgnnet, og de var oftere aftenmennesker sammenlignet med deltagerne, der foretrak få nattevagter i træk.</p> <p>Resultaterne viste ikke overraskende, at nattevagter påvirker forskellige døgnrytmer, men også at der var forskel på, hvordan døgnrytmerne af hormonerne melatonin, kortisol og testosteron tilpasses til nattevagter. Således var ingen af døgnrytmerne fuldt tilpassede til at være vågen om natten og sove om dagen selv efter 7 nattevagter i træk. Der var imidlertid ingen langvarig effekt på døgnrytmen, da alle hormonernes rytmer var normaliserede på den sidste restitutionsdag. Samlet set betyder det, at flere nattevagter i træk giver de største døgnrytmeforstyrrelser.</p> <p>Natarbejde påvirker også det autonome nervesystem, men det var ikke muligt at konkludere hvilken intervention, der var mest optimal.</p> <p>Deltagerne sov i gennemsnit mindre efter nattevagter sammenlignet med restitutionsdagene. Der var ingen forskel i søvn på restitutionsdage. Deltagerne var mindre udhvilede og sov kortere under 2+2 i forhold til 4+4 og 7+7. Det skyldes blandt andet, at den totale søvnlængde var kortest på den sidste dag med nattevagt. Efter 6 nattevagter sov deltagerne stadig en time mindre pr døgn end på restitutionsdage. Det betyder, at søvnen ikke er tilpasset efter 6 nattevagter i træk, og at 7+7 indebærer det største samlede søvnunderskud.</p> <p>De tidligere anbefalinger på området har været at begrænse antallet af nattevagter i træk for at minimere døgnrytmeforstyrrelser. Resultaterne fra hormonanalyserne viser da også, at få nattevagter i træk samlet set giver færrest døgnrytmeforstyrrelser. Søvnanalyserne viste, at deltagerne ikke fik vendt deres rytme til at sove om dagen i løbet af 7 nattevagter. Dette var delvist overraskende, da tidligere studier har vist tilpasning i søvnmønstret ved flere nattevagter i træk. Samlet set giver resultaterne ikke anledning til at ændre på de nuværende anbefalinger om at minimere antallet af nattevagter i træk. Dog kan det overvejes at have op til 4 nattevagter i træk som en afvejning af hensynet til døgnrytmeforstyrrelser og søvn.</p>	
I alt for 'nye teknologier'	3,6
Tema: Stoffer og materialer	
Titel: Helbredsskader og partikelforureninger i København Lufthavn i Kastrup. En registerbaseret opfølgingsundersøgelse Ansøger: AMK Bispebjerg 1 ph.d. Formål:	3,0

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<p>Det var projektets overordnede formål at undersøge om arbejde med udsættelse for partikelforurenet luft i Københavns Lufthavn i Kastrup (CPH) var forbundet med helbredsskader. Undersøgelsen sigtede primært på at undersøge sammenhængen med iskæmisk hjertesygdom, men inddrog også andre lidelser, der ansås for relateret til indånding af partikler, herunder ultrafine partikler. Undersøgelsen skulle endvidere forsøge at kvantificere risikoens størrelse og dennes relation til partikulær luftforurening og varighed af udsættelse.</p> <p>Hovedresultater: Projektet fandt, at gruppen med udendørs arbejde i Københavns Lufthavn (CPH) og referencegruppen stort set var sammenlignelige i forhold til de registerbaserede oplysninger og spørgeskemadata med undtagelse af, at der var lidt færre rygere blandt dem med udendørs arbejde i lufthavnen sammenlignet med referencegruppen. Der fandtes ingen øget risiko for hjerte-kar-sygdom, KOL og astma blandt personer med udendørsarbejde i CPH sammenlignet med referencegruppen. Det var ikke muligt, at sige noget om sammenhængen mellem udendørs arbejde i CPH og risikoen for hverken lunge- eller blærekræft, da der var meget få sygdomstilfælde.</p> Resultaterne adskiller sig således fra undersøgelser af bybefolkninger, der udsættes for luftforurening. En muligforklaring på dette kan være, at erhvervsaktive generelt er yngre og mere sunde end en bybefolkning. Desuden er eksponeringen i lufthavnen anderledes end i bytrafik, da det er en blanding af partikler og gasser fra både jetmotorer og dieseldrevne køretøjer. En svaghed ved undersøgelsen er, at det ikke har været muligt at kontrollere for tobaksrygning. Der var lidt flere rygere i referencegruppen. Det vurderes dog ikke, at dette er forklaringen på, at der ikke findes nogen sammenhænge mellem arbejde i lufthavnen og de undersøgte sygdomme. I de analyser, hvor der er undersøgt for dosis-respons sammenhæng internt i gruppen af lufthavnsansatte, fandtes heller ingen sammenhænge. Undersøgelsen er karakteriseret ved, at data om eksponeringen er indsamlet uafhængigt af eventuel senere sygdom og ved at udfaldet er baseret på en objektiv hændelse (indlæggelse og ambulante hospitalsbesøg), der er systematisk registreret uafhængigt af eksponeringen. Det giver et stærkt undersøgelsesdesign og dermed mindre usikkerhed i tolkningen af resultaterne.	
<p>Titel: Har bygge-anlægsarbejdere i Danmark øget risiko for at få KOL – og hvilke forebyggelsesperspektiver er der? Ansøger: AMK Bispebjerg 1 ph.d.</p> <p>Formål: Projektets formål har været at vurdere tidligere og foretage målinger af aktuelle støvniveauer på danske byggepladser, at undersøge om udsættelse for støv på arbejdspladsen er forbundet med en øget hyppighed af kronisk obstruktiv lungesygdom, KOL, blandt danske bygge-anlægsarbejdere og om hyppigheden af KOL er afhængig af hvilket fag, man er beskæftiget i inden for bygge-anlægsområdet.</p> <p>Hovedresultater: <i>Registerundersøgelse</i> Der fandtes en øget hyppighed af indlæggelser i forhold til forventet (målt ved standardiseret hospitaliseringsratio, SHR) pga. kroniske sygdomme i de nedre luftveje blandt byggeanlægsarbejdere sammenlignet med resten af den mandlige erhvervsaktive befolkning. Fra 2001 til 2009 var der flere indlæggelser end forventet blandt malere, blikkenslagere/rørleggere og 'andre byggeanlægsarbejdere' og færre blandt tømrere. Desuden var der signifikant flere end forventet, der blev henvist til ambulante undersøgelser eller blev indlagt med kroniske nedre luftvejslidelser blandt cementarbejdere, og nedrivere havde en ikke signifikant øget risiko for hospitalsindlæggelse eller ambulantundersøgelse.</p>	3,9

Projekttitle, Ansøger	Mio. kr.
<p><i>Støvmålinger</i> Der fandtes høje koncentrationer af totalt støv og respirabelt kvarts blandt nedrivere, hvorimod koncentrationerne af respirabelt støv i de fleste tilfælde lå inden for den danske grænseværdi på 5mg/m³. For tømrere og isolatører fandtes generelt lave støvkoncentrationer. Der fandtes dog samtidig en del støvudsættelse, som ville kunne reduceres ved brug af forebyggende foranstaltninger. Forebyggelsen kan bestå i adskillelse af faggrupper med støvende og ikke-støvende arbejde, brug af vand til at begrænse støv i luften, udsugning og anvendelse af personlig beskyttelse som korrekt åndedrætsværn.</p> <p><i>Spørgeskema- og lungefunktionsundersøgelse</i> Flere bygge-anlægsarbejdere end portører angav symptomer tydende på kronisk bronkitis, men forskellen var kun statistisk signifikant for nedrivere. Få bygge-anlægsarbejdere fik påvist en regulær KOL (GOLD 1-4). Der fandtes ikke en øget forekomst af KOL, når man sammenlignede nedrivere, isolatører og tømrere med portører. Inden for gruppen af byggeanlægsarbejdere fandtes en større andel, der havde en obstruktivt nedsat lungfunktion (FEV1/FVC<0,7), der kunne tyde på KOL blandt dem, der havde været støvudsat i over 20 år sammenlignet med dem, der havde været støvudsat i mindre end 10 år. Den samme tendens blev fundet inden for hver af faggrupperne af nedrivere, isolatører og tømrere, men resultaterne var kun signifikante for tømrere med over 20 års støvudsættelse sammenlignet med dem med mindre end 10 års udsættelse.</p>	
I alt for 'stoffer og materialer'	6,9
Samlet for afsluttede	55,3